

ODNOS LJUDI I OPŠTINA U PERIODU KRIZE: STUDIJA
KOJA DAJE PREGLED SLUČAJA COVID-19

Avgust 2021

Stavovi izneti u ovom dokumentu predstavljaju stavove ispitanika ankete i učesnika fokus grupa i ne predstavljaju nužno stavove UNDP-a ili USAID-a.

Sadržaj

Kratak pregled	4
UVOD	8
Pregled odluka kosovskih institucija do marta 2021	8
Rezultati istraživanja	10
Profil ispitanika	10
Zadovoljstvo ljudi opštinskom podrškom i komunikacijom	12
Zadovoljstvo ljudi angažovanjem opštine sa ljudima	36
Pružanje redovnih usluga tokom pandemije i dostupnost resursa	46
Zaključak	60
Aneks 1 Metodologija	62
Aneks 2 Lista prikaza	64
Aneks 3 Lista tabela koje su se koristile	66
Aneks 4 Demografske karakteristike diskusija u okviru Fokus grupa	67
Diskusije fokus grupa sa ispitanicima	67

Kratak pregled

Opštine su na prvoj liniji odgovora kada je u pitanju kriza izazvana COVID-19. Oni nisu samo ključni akteri u sprovođenju vladinih mera, već takođe kreiraju politike odozdo prema gore i strategije odgovora na COVID-19. Stoga je od najveće važnosti razumeti izazove sa kojima su se neke kosovske opštine suočile tokom pandemije. Ovo istraživanje je urađeno kroz 500 anketnih intervjuja i devet diskusija u fokus grupama. Kombinacija kvantitativnih i kvalitativnih podataka omogućila je višestruki uvid u nivo zadovoljstva/satisfakcije stanovnika na Kosovu¹ u pogledu opštinske podrške i komunikacije, angažovanja ljudi u opštinskim pitanjima, kao i pružanja javnih usluga i dostupnosti resursa u kontekstu COVID-19 pandemije.

Sve u svemu, ispitanici iz pet opština predstavljenih u ovoj studiji², bili su **nezadovoljniji opštinskom podrškom koja je data njima ili njihovim porodicama** i njihovim zajednicama (52% i 42% respektivno), nego zadovoljni (25% odnosno 26%). U proseku, više muškaraca nego žena generalno je bilo veoma nezadovoljno opštinskom podrškom sebi, svojoj porodici ili zajednici. Diskusija u fokus grupama otkrila je da je većina učesnika smatrala da se opštine pridržavaju mera koje je nametnula vlada i da su neki preduzeli inicijative kako bi pomogli onima pogođenim COVID-19, dezinfikovali javne prostore, podelili hranu ili obezbedili OZO.

Ispitanici ankete koji su bili nezadovoljni ili veoma nezadovoljni opštinskom podrškom, zamoljeni su da daju ideje kako bi oni, njihove porodice i zajednice mogli bolje da se podrže. Skoro dve trećine ispitanika (61%) pomenulo je **da bi opštine trebale da pruže finansijsku pomoć onima pogođenim virusom COVID-19** kao i porodicama sa potrebama, **distribucijom hrane i higijenskih paketa porodicama u potrebi** (15%), i **pružanjem besplatnih medicinskih usluga i lekova/terapije** za sve ljude (9%).

Čini se da su opštine uspele da informišu većinu svojih stanovnika. Oko **54% svih ispitanika smatra da su ih opštine donekle ili veoma dobro** informisale o pandemiji. Ovo je dodatno potvrđeno kroz diskusije fokus grupa. Pored toga, 95% kosovskih Albanaca, ali samo 74% kosovskih Srba izjavilo je da su informacije dobili na svom maternjem jeziku. Diskusije u fokus grupama otkrile su da nevećinske zajednice nisu bile zadovoljne ovim aspektom širenja informacija i osjećale su se diskriminisane kada materijal nije bio dostupan na njihovom maternjem jeziku. Nevećinske zajednice (kosovski Srbi, kosovski Bošnjaci, kosovski Turci, kosovski Romi, kosovski Aškalije i kosovski Egipćani) takođe nisu odobravali komunikaciju opština koja se uglavnom fokusirala na korišćenje naloga društvenih medija za informisanje svojih stanovnika, zaobilazeći njihove zvanične veb stranice i druge komunikacione kanale, što je ometalo doseganje starijih generacija na efikasan način.

Važno je napomenuti da su stanovnici u proseku bili bolje informisani o pandemiji COVID-19 nego što su bili zadovoljni naporima svojih opština da podrže ljude finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili drugim kanalima koji imaju za cilj ublažavanje COVID-19 uticaj na zdravlje i društveno-ekonomske **uslove. Prosečan stepen informisanosti njihovih opština o pandemiji COVID-19 je 3,3 boda** u svih pet opština (na skali od 1 do 5, pri čemu je 5 veoma dobro obavešteno). **Prosečan stepen zadovoljstva opštinskom podrškom** za sebe ili svoje porodice iznosi samo 2,5 poena u poređenju sa tim.

Opšta **pouzdanost informacija koje su opštine širile o pandemiji COVID-19 smatrana je zadovoljavajućom**. Sve u svemu, 65% ispitanika u pet opština donekle veruje informacijama koje su

---

¹ Za UNDP, *pozivanje* na Kosovo će se tumačiti u kontekstu Rezolucije 1244 (1999) Saveta bezbednosti.

² Kosovo Polje, Podujevo, Prizren, Orahovac i Zvečan

dobili od svojih opština, a 15% njih veruje čak i u većoj meri. Osim toga, 56% ispitanika donekle veruje informacijama dobijenim od centralnih institucija, dok je 20% u većoj meri pokazalo poverenje. **Lokalna ili televizijska saopštenja na nivou Kosova, Fejsbuk, kao i porodica i prijatelji** tri su vodeća izvora za informacije vezane za COVID-19 među stanovnicima u svih pet opština.

Stanovnici na Kosovu nemaju tendenciju da učestvuju u opštinskim javnim raspravama, koje su ključni alat i zakonski uslov da se garantuje da je planiranje opštinskog budžeta u skladu sa očekivanjima različitih aktera, kao što su stanovnici, preduzeća i drugi opštinski subjekti. Oko **dve trećine ispitanika nije mislilo da njihove opštine održavaju javne rasprave pre ili posle** izbijanja pandemije COVID-19. Samo četiri od 33 osobe koje su rekle da znaju za javne rasprave rekle su da su učestvovala u jednoj. Teme koje su obrađene na tim saslušanjima, prema njima, bile su povezane sa zabrinutošću u vezi sa pandemijom COVID-19, vodosnabdevanjem, uličnom rasvetom, izgradnjom i održavanjem puteva. Nekoliko učesnika u diskusijama fokus grupa takođe je učestvovalo u javnim raspravama. Oni koji su učestvovali uglavnom su im prisustvovali kako bi razgovarali o pitanjima koja ih se direktno tiču ili predstavljali nevladine organizacije. Uopšteno govoreći, ispitanici su **rekli da nisu dovoljno informisani o javnim raspravama, dok su neki takođe priznali da imaju mali interes za učešće.**

Kako bi se umanjile posledice COVID-19 na njihov život, **finansijska pomoć porodicama sa potrebom** i onima pogođenim virusom COVID-19 navedena je kao glavni prioritet ispitanika, a zatim-potreba da **se poštre i poštuju preventivne mere protiv COVID- 19.**

Više od **polovine svih ispitanika smatralo je da su finansijski i infrastrukturni resursi njihovih opština za odgovor** na COVID-19 **dovoljni.** Oko dve trećine svih ispitanika reklo je da su **opštinski ljudski resursi dovoljni ili više nego dovoljni.**

Opštine su dužne da nude javne usluge bez obzira na situaciju sa kojom se suočavaju, poput pandemije COVID-19. **Generalno, više od 70% i do 84% ispitanika reklo je da je opština efikasna ili veoma efikasna u pružanju većine javnih usluga,** kao što su: upravljanje otpadom, upravljanje kanalizacijom, održavanje lokalnih puteva, lokalni prevoz, vodosnabdevanje, održavanje rasvete i Porodični medicinski centri (FMC) pružaju zdravstvenu zaštitu tokom pandemije. Međutim, samo polovina je mislila isto o plaćanju obaveza po socijalnom planu. U diskusijama fokus grupa neki učesnici su verovali da opštine imaju dovoljno budžeta za ublažavanje posledica pandemije, dok su drugi smatrali da finansijska sredstva nisu dovoljna. Neki učesnici su takođe istakli da opštine često vraćaju višak Ministarstvu finansija, rada i transfera koji je uglavnom posledica neadekvatnog planiranja budžeta, što ukazuje na to da je višak mogao biti preusmeren na odgovor na COVID-19.

Na osnovu ovih nalaza, neke preporuke koje opštine treba da razmotre su predstavljene u nastavku:

Finansijska pomoć i subvencije

- Finansijska pomoć pojedincima uopšte, a posebno onima koji su najteže pogođeni COVID-19, i subvencije za preduzeća pomenute su kao glavni prioriteti koje bi opštine trebale uzeti u obzir pri pružanju podrške ljudima i preduzećima koja u njima posluju. Očigledno je da su ljudi radije bili direktno subvencionirani novcem jer su mogli nabaviti različite proizvode i usluge prilagođene njihovim specifičnim potrebama.

Kanali komunikacije i jezik koji se koristio

- Iako su neki ispitanici bili zadovoljniji od drugih u pogledu informacija koje su dobili od svojih opština, bilo je očigledno da su neke grupe dosegnete više od drugih zbog komunikacionog kanala ili jezika koji se koristi. Stoga bi opštine trebale bolje koristiti službene veb stranice za

bolje informisanje svojih stanovnika. Takođe, informacije treba razmenjivati na svim zvaničnim jezicima na Kosovu. Takođe bi trebalo deliti informacije putem TV kanala, društvenih medija i tekstualnih poruka kako bi doprele do svih etničkih grupa i generacija. Društveni mediji su efikasno sredstvo komunikacije za doseganje mlađih generacija, dok su manje efikasni za starije osobe i manjinske etničke grupe. Zbog toga se ovoj stvari mora posvetiti posebna pažnja, kao mera predostrožnosti za buduću potencijalnu krizu sa kojom se opštine mogu suočiti.

Građanski angažman u donošenju opštinskih odluka i određivanju budžetskih prioriteta

- Opštine na Kosovu su u obavezi da održe javne rasprave³ na kojima će se diskutovati o aktivnostima koje treba obuhvatiti u opštinskom budžetu i pronaći odgovarajuće kanale za informisanje njihovih stanovnika. Međutim, druga istraživanja⁴ kao i nalazi ovog izveštaja, ukazuju na to da je neučestvovanje građana u javnim raspravama ili drugim načinima javnih konsultacija posledica nedovoljnog dopiranja do svih stanovnika i njihove nezainteresovanosti. Čini se da situacija nije bila drugačija pre i posle izbijanja COVID-19. Stoga postoji potreba za prilagođenijim kampanjama podizanja svesti o svrsi i značaju lokalnih javnih rasprava, kao i boljim kanalima informisanja.

Opštine treba da objavljuju pravovremene informacije na svim službenim jezicima na svojim opštinskim veb stranicama i društvenim medijima i da šalju masovne e -poruke ili tekstualne poruke. Štaviše, kako bi se povećalo poverenje ljudi da se njihov glas čuje, opštine bi trebale objaviti zapisnike sa sastanaka i informacije o tome koja su pitanja koja su predložili stanovnici uzeti ili nisu uzeti u obzir zajedno sa objašnjenjem zašto se pitanja nisu rešila. Kao lekcija naučena iz krize, kako bi se osiguralo veće učešće, javna slušanja bi se potencijalno mogla u potpunosti ili barem upola digitalizovati korišćenjem virtuelnih platformi. Štaviše, kombinovanjem različitih alata i pristupa (i tradicionalnih i novih sredstava angažovanja) radi stvaranja sistematičnijih planova za angažovanje stanovnika može se - preko i dalje - stvoriti mnogo doslednija interakcija koja zauzvrat, na srednji rok takođe može pozitivno uticati na opštinu planiranje nivoa i određivanje prioriteta.

Finansijski, infrastrukturni i ljudski resursi i pružanje javnih usluga

- Značajan deo ispitanika smatrao je da opštine imaju dovoljna finansijska sredstva (52%), ljudske resurse (65%) i infrastrukturne resurse (72%); ipak, neki su verovali suprotno, a mnogi učesnici fokus grupa takođe su smatrali da budžet koji dobijaju njihove opštine ne odražava pravi broj stanovnika određene opštine niti njihove potrebe. Opštinski predstavnici su takođe istakli ovo pitanje tokom diskusija. Zbog toga je potrebna bolja i efikasnija priprema u pogledu budžetskog planiranja. Ovo, zauzvrat, takođe može proaktivno koristiti Ministarstvo finansija za jačanje budžetskih izdvajanja u smislu ciljanja i identifikacije problema, a ne kao opšta izdvajanja za opštinu. Nadogradnja i korišćenje procena Kosovske agencije za statistiku (ASK) za dopunu podataka iz popisa 2011. dodatno će ojačati donošenje odluka zasnovano na podacima. Osim toga, opštine bi trebalo da se usredsrede na ulaganje u digitalizaciju većine usluga kako bi se osigurala veća efikasnost kada je to izvodljivo, dok bi se razvijali planovi koji efikasno ublažavaju digitalne podele. Što se tiče pružanja zdravstvenih usluga, opštine bi trebalo da razmotre povećanje specijalizovanog osoblja i stvaranje više centara porodične medicine (FMC) koji bi pokrili i urbana i ruralna područja. Transparentnost u isplaćivanju socijalnih šema mora se osigurati blagovremenim objavljivanjem spiskova korisnika i

---

³ Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 03/I-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti, član 61 <<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12387>>

⁴ Demokratski institut Kosova „Proces razvoja opštinskog budžeta za 2019. na Kosovu“ 2019 <<https://kdi-kosova.org/wp-content/uploads/2020/02/Municipal-Budget-Development-Process-in-Kosovo-ENG-me-ISBN.pdf>>

objašnjenjima o kriterijumima koji se prate na službenim veb stranicama opština. Opštine treba da stvore bolje mehanizme inspekcije i sisteme odgovornosti sa ugovorenim kompanijama za asfaltiranje i održavanje puteva, ulično osvetljenje i razvoj druge infrastrukture.

Opštine ne mogu sve same. Oporavak od krize zajednička je briga na svim nivoima vlasti, pa stoga institucije na lokalnom i centralnom nivou moraju raditi zajedno kako bi osigurale odgovarajuća finansijska sredstva i dobro upravljanje kako bi pružile mogućnosti za sve, proširile dobrobit stanovnika i podstakle sveobuhvatni razvoj ubuduće.

UVOD

Svetska zdravstvena organizacija je 11. marta 2020. godine proglasila COVID-19 globalnom pandemijom. Kosovo je 13. marta 2020. identifikovalo svoja dva prva slučaja infekcije COVID-19. Od tada je pandemija uzrokovala značajan broj smrtnih slučajeva, kao i ekonomske i društvene posledice.

Izbijanje pandemije COVID-19 dovelo je do neviđenih izazova u pružanju javnih usluga na lokalnom nivou i na celom Kosovu. Kosovske institucije i ljudi su iskusili izazove u pružanju i pristupu zdravstvenoj zaštiti, hrani, emocionalnoj i psihološkoj podršci, što je dovelo do ekonomske nesigurnosti. Iako su mnoga preduzeća potpuno ili delimično zatvorena radi sprečavanja širenja novih infekcija, i dalje su se pružale osnovne javne usluge.

Opštine na Kosovu imaju mandat da upravljaju nizom javnih usluga, kao što su upravljanje otpadom, snabdevanje vodom, upravljanje kanalizacijom, održavanje lokalnih puteva, održavanje ulične rasvete, pružanje lokalnog prevoza, plaćanje obaveza po socijalnim šemama i pružanje zdravstvene zaštite preko CPM-a, između ostalog.

Odgovarajuće sanitarne mere, kao što su: čista voda, odgovarajuća kanalizacija i upravljanje otpadom koje pružaju javne službe, mogu imati direktan uticaj na suzbijanje širenja virusa. Bez obzira na izazove koji se mogu javiti javnim službama, kao što su finansijski i zdravstveni rizici uzrokovani pandemijom, ove sanitarne mere trebale bi biti obavezne kako bi se smanjio rizik od daljeg širenja virusa u javnosti.

UNDP je naručio ovo istraživanje da bi se razumeli kapaciteti lokalnih institucija na Kosovu za upravljanje krizom i pružanje javnih usluga. Kroz istraživanje javnog mnjenja u kojem je učestvovalo devet fokus grupa sa stanovnicima opštine i pet fokus grupa sa predstavnicima opština, analiziran je nivo zadovoljstva; komunikaciju i podršku koju je opština pružala od izbijanja COVID-19 na Kosovu, kao i analizirani izazovi sa kojima su se opštine suočile.

Ovaj izveštaj pruža procenu napora koje su opštine Kosovo Polje, Podujevo, Prizren, Orahovac i Zvečan uložile da uključe svoje stanovnike u aktivnosti u borbi protiv COVID-19 i da pružaju javne usluge za njih. Podaci razrađeni u ovom izveštaju ispituju kako su opštine odgovorile na krizu od marta 2020. do marta 2021. godine.

Dok su podaci istraživanja prikupljeni u martu 2021. godine, podaci fokus grupa prikupljeni su od aprila do juna 2021. Pitanja su istraživala percepcije i iskustva ispitanika za jednogodišnju marku, iako su učesnici fokus grupe ponekad govorili o događajima nakon ovog vremenskog okvira tokom izražavanja svojih misli.

Pregled odluka kosovskih institucija do marta 2021.

Da bi se razumeo kontekst u kojem su opštine morale da funkcionišu, važno je obratiti pažnju na pregled odluka kosovskih institucija donetih na centralnom nivou tokom vremenskog okvira sprovođenja istraživanja.

Kosovo je registrovalo prva dva slučaja koronavirusa 13. marta 2020. godine, a dva dana kasnije proglasilo je vanredno stanje u javnom zdravlju.⁵ Kasnije tog meseca, izvršna vlada je zatvorila škole i druge obrazovne institucije, zatvorila kopnene granice i ograničila putovanja unutar Kosova. Poslovi zasnovani na uslugama, kao što su gastronomija, teretane i tržni centri, morali su da zaplene poslovanje. Samo su osnovne usluge, poput supermarketa i apoteka, mogle da rade. Kompanije su

---

⁵ Odluka Vlade (mart 2020) Dostupno na: <https://kryeministri-ks.net/wp-content/uploads/2020/03/Vendimi-nr.01-11.pdf>

upućivale zaposlene da rade od kuće, kada je to moguće. Javni gradski prevoz od jedne do druge opštine je zaustavljen, a izvršna vlada je uvela policijski čas od 17:00 do 06:00.

Kasnije tog meseca, izvršna vlada je zatvorila škole i druge obrazovne institucije, zatvorila kopnene granice i ograničila putovanja unutar Kosova. Poslovi zasnovani na uslugama, kao što su gastronomija, teretane i tržni centri, morali su da zaplene poslovanje. Samo su osnovne usluge, poput supermarketa i apoteka, mogle da rade. Kompanije su upućivale zaposlene da rade od kuće, kada je to moguće. Javni gradski prevoz od jedne do druge opštine je zaustavljen, a izvršna vlada je uvela policijski čas od 17:00 do 06:00.⁶ Učenje na daljinu na svim nivoima obrazovanja sprovedeno je putem javnog emitera.

Kako se tokom karantina smanjivao broj slučajeva COVID-19, izvršna vlada je predvidela stalno otvaranje društva tokom maja 2020. Mesec dana kasnije, skoro sva ograničenja su uklonjena, ali fizičko distanciranje, nošenje maski i zabrana okupljanja velikih grupa ostao na mestu. Počeli su da funkcionišu privatni i javni vrtići a otvorene su i granice.

Međutim, u julu 2020. godine Kosovo je doživelo skok u broju slučajeva COVID-19. Izvršna vlada uvela je nove mere koje uključuju noćni policijski čas, nošenje maski itd. Sledećeg meseca (avgust 2020), Zakon o sprečavanju širenja COVID-19, Plan ekonomskog oporavka za 2020. i Master plan za Odobren je razvoj učenja u uslovima pandemije 2020-2021. U septembru 2020. vladin kabinet je otvorio obrazovne institucije i vratio se nastavi licem u lice (u školama) putem rotacionog sistema koji kombinuje onlajn i lične časove.

Nažalost, situacija se pogoršala sa novim infekcijama COVID-19 koje su dovele do značajnog broja smrtnih slučajeva. U oktobru 2020. godine izvršna vlast je obnovila prethodne mere (kao što su fizičko distanciranje, nošenje maski) i uvela nove mere sa strožim policijskim časom za one opštine sa najvećim brojem pozitivnih slučajeva i za ljude u visoko-rizičnoj grupi poput starijih osoba.

Opštine su do novembra-decembra 2020. bile podeljene u tri zone na osnovu potvrđenog broja novih dnevnih slučajeva COVID-19. **Opštine zelene zone** (75 dnevnih infekcija na 100.000 stanovnika) imale su zatvorene firme do 20:00, restorani su mogli da rade za dostavu i preuzimanje za kasnije. **Opštine žute zone** (76-150 dnevnih infekcija na 100.000 stanovnika) imale su zatvorene firme do 18:00, restorani su kasnije mogli da rade za dostavu i preuzimanje. **Opštine u crvenoj zoni** (150 dnevnih infekcija na 100.000 stanovnika) imale su policijski čas od 19: 00-05: 00 za sve stanovnike, osim zdravstvenih i hitnih problema, preduzeća su morala da se zatvore do 18:00, restorani su mogli da rade za dostavu i preuzimanje za kasnije.⁷ Spisak se stalno menjao, ali su opštine u ovoj studiji bile u sve tri zone u različito vreme.

Konačno, krajem godine, Skupština je usvojila "Zakon o ekonomskom oporavku" koji je, pored različitih mera usmerenih na podršku kosovskim preduzećima, predvideo i fond za pomoć nezaposlenim od 30 miliona evra. U januaru 2021. odobren je Plan ekonomskog oporavka, uključujući plan oporavka od

---

⁶ Odluka Vlade (mart 2020) Dostupno na: <https://kryeministri-ks.net/wp-content/uploads/2020/03/Vendimet-e-Mbledhjes-s%C3%AB-15-t%C3%AB-t%C3%AB-Qeveris%C3%AB-s%C3%AB-Republik%C3%ABs-s%C3%AB-Kosov%C3%ABs.pdf> and <https://kryeministri-ks.net/wp-content/uploads/2020/03/Vendim-i-Mbledhjes-s%C3%AB-16-t%C3%AB-t%C3%AB-Qeveris%C3%AB-s%C3%AB-Republik%C3%ABs-s%C3%AB-Kosov%C3%ABs.pdf>

⁷ Kosovo: Vlasti ažuriraju spisak opština sa povećanom aktivnošću COVID-19 od 4. decembra /ažurirano 15. (decembar 2020) Dostupno na: <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/407811/kosovo-authorities-update-list-of-municipalities-with-increased-covid-19-activity-as-of-december-4-update-15>

222,5 miliona evra koji se uglavnom koristio za podršku zdravstvenom sektoru, policiji i porodicama sa niskim prihodima.⁸

U februaru 2021. izvršna vlada Kosova je odlučila⁹ za ukidanje policijskog časa i obrazovne institucije su nastavile učenje licem u lice, preduzećima je bilo dozvoljeno da rade do 22:00, zaposlenima je savetovano da rade na daljinu kada je to moguće i da se pridržavaju uputstava za zaštitu od širenja COVID-19. Preduzeća su imala duže radno vreme, određena preduzeća, poput bioskopa, radila su sa 40% kapaciteta, javni prevoz sa polovinom kapaciteta.¹⁰ Odluke su ostale na snazi do kraja marta 2021. godine, kada su se pozitivni slučajevi COVID-19 kretali od 700 do 800 dnevno.¹¹

Krajem marta 2021. godine Kosovo je počelo vakcinaciju svog stanovništva uz podršku različitih donacija.¹² Prioritet su imali medicinsko osoblje i stariji u dobi od 80 i više godina.¹³ Izvršna vlada Kosova uvela je različite mere za borbu protiv COVID-19 i njegovog efekta u smislu zdravlja i društveno-ekonomskog blagostanja. Takođe, međunarodni razvojni partneri podržali su Kosovo u ovim izazovnim vremenima. Nalazi ovog istraživanja pokazuju nivo zadovoljstva ljudi i pružaju naučene lekcije o tome kako se bolje pripremiti za hitne slučajeve i krize javnog zdravlja.

Rezultati istraživanja

Ovaj odeljak izveštaja predstavlja nalaze ankete sa 500 stanovnika iz pet opština i 14 fokus grupa. Detalji o demografskim karakteristikama učesnika fokus grupa dati su u aneksu ovog izveštaja.

Profil ispitanika

Profil ispitanika u anketi odgovara uzorku kvote objašnjenom u odeljku o metodologiji i postupku ponderisanja (vidi detalje u Aneksu 1), dok su demografske karakteristike bliske sastavu stanovništva na celom Kosovu budući da je metoda prikupljanja podataka izvršena putem višestepenog klastera uzorkovanje po nivoima (slojevito). Shodno tome, 53% ispitanika su žene, a 47% ispitanika muškarci. Približno starosnoj distribuciji celokupnog stanovništva Kosova, i uzimajući u obzir opštinske varijacije, 20,2% ispitanika ima 18-24 godine, 21,4% ispitanika ima 25-34 godine, 17,6% ispitanika ima 35 godina -44 godine, 18,5% ispitanika ima 45-55 godina, 12,4% ispitanika ima 55-64 godine, a 9,9% ispitanika ima 65 ili više godina. Oko 63% ispitanika predstavlja region Prizrena, naime opštine Prizren i Orahovac, 33% predstavlja region Prištine, to jest opštine Kosovo Polje i Podujevo, a 4% predstavlja region Mitrovicë/Mitrovica, to jest opština Zvečan.

---

⁸ Kosovo odobrava paket oporavka od 222,4 miliona evra za 2021. (januar 2021.) Dostupno na:

<https://www.intellinews.com/index.php/kosovo-approves-222-4mn-recovery-package-for-2021-200482/?source=kosovo>

⁹ UNKT, RECAP vladinih odluka (februar 2021) Dostupno na:

<https://drive.google.com/file/d/1mLCGV0Bvgtf91aKvxocwk5PiDmV2U6Jc/view>

¹⁰ UNKT, RECAP vladinih odluka (februar 2021) Dostupno na:

<https://drive.google.com/file/d/1mLCGV0Bvgtf91aKvxocwk5PiDmV2U6Jc/view>

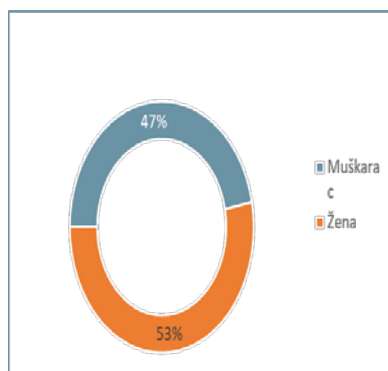
¹¹ UNKT COVID-19 Ažurirajte Situacioni izveštaj 60, (mart 2021) Dostupno na:

<https://kosovoteam.un.org/sites/default/files/2021-03/SITREP%2060%20-%20Kosovo%20-26032021.pdf>

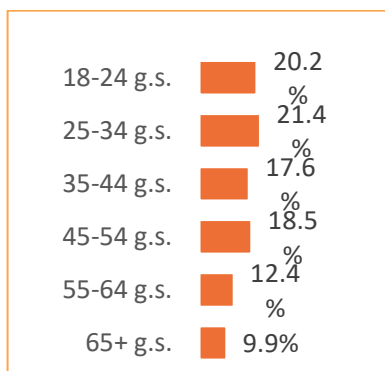
¹² Ministarstvo zdravlja na Kosovu, (mart 2021) Dostupno na: <https://msh.rks-gov.net/sq/kosova-ka-nisur-sot-vaksinimin-kunder-covid-19/>

¹³ Rojters, (mart 2021), dostupno na: <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-kosovo-vaccine-idUSKBN2BL2BI>

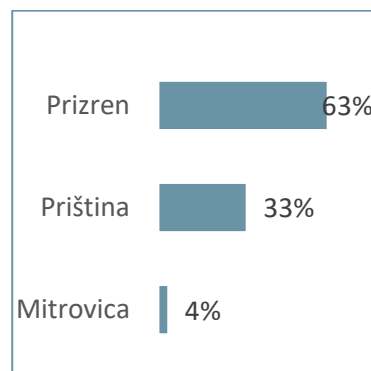
Prikaz 1 Profil ispitanika prema polu

Prikaz 2 Profil ispitanika prema starosti

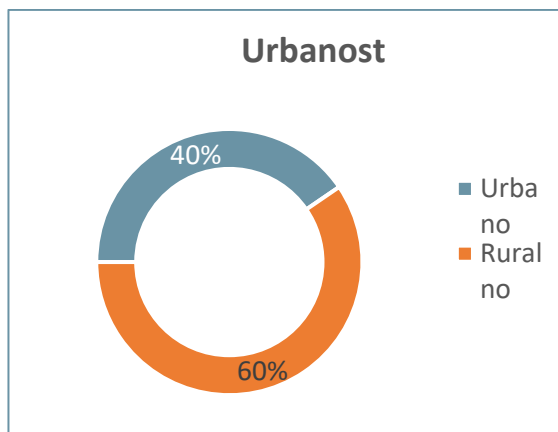

Prikaz 3 Profil ispitanika po regionima

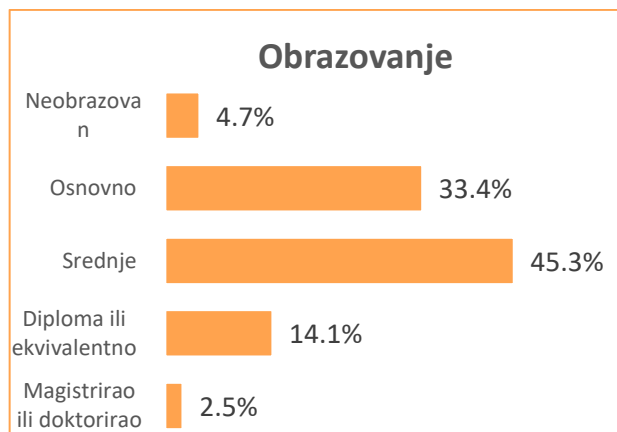

Štaviše, 60% ispitanika živi u ruralnim područjima, a 40% u urbanim područjima. Što se tiče nivoa završenog obrazovanja, 4,7% ispitanika nije završilo nijedan nivo obrazovanja, 33,4% je završilo osnovno obrazovanje, 45,3% je završilo srednje obrazovanje, 14,1% je završilo fakultet ili ekvivalent, a 2,5% je završilo master studije ili doktoriralo.

Prikaz 4 Profil ispitanika prema tipu naselja

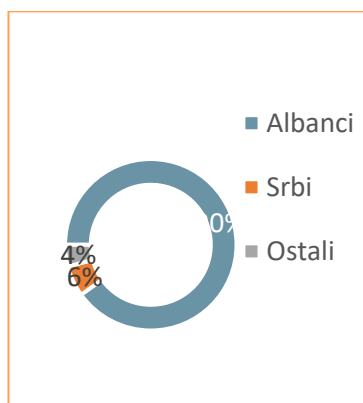

Prikaz 5 Profil ispitanika po obrazovanju

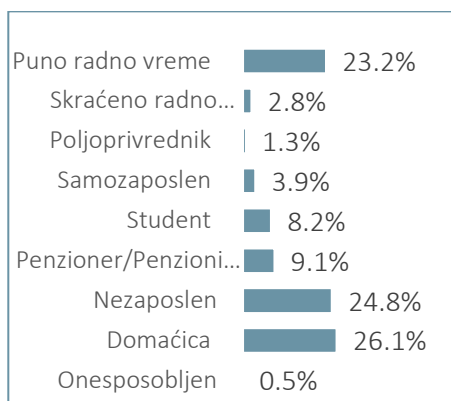

Što se tiče etničkog porekla, 90% ispitanika su kosovski Albanci, 6% su kosovski Srbi, a 4% su druge nacionalnosti. Što se tiče radnog statusa, 23,2% ispitanika radi sa punim radnim vremenom, 2,8% radi sa skraćanim radnim vremenom, 3,9% je samo-zaposleno, a 1,3% je poljoprivrednik. Oko 24,8% ispitanika je nezaposleno, 26,1% ispitanika su domaćice, 9,1% su u penziji, 8,2% su studenti, a 0,5% su osobe sa ograničenim sposobnostima. Što se tiče bračnog statusa, dve trećine ispitanika (66%) je u braku, 27,7% njih je samaca, 4,7% kojima je partner preminuo, 1% živi sa partnerom, a 0,6% je razvedeno.

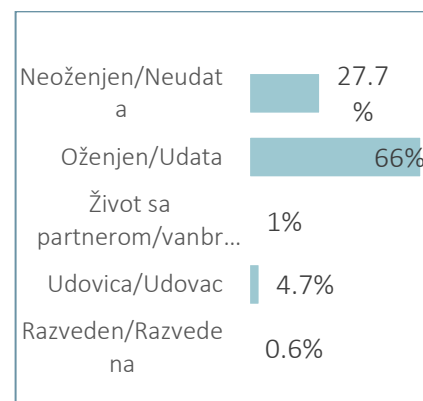
Prikaz 6 Profil ispitanika prema nacionalnoj pripadnosti

Prikaz 7 Profil ispitanika prema zaposlenju

Prikaz 8 Profil ispitanika po bračnom statusu

Zadovoljstvo ljudi opštinskom podrškom i komunikacijom

Prvi modul istraživanja ispitivao je zadovoljstvo ispitanika podrškom i komunikacijom njihovih opština tokom pandemije COVID-19.

Sve u svemu, nalazi ankete pokazuju da su stanovnici često bili nezadovoljni načinom¹⁴ na koji njihova opština podržava njih i njihove porodice. Ovo je vidljivo u svim anketiranim opštinama, ali posebno iz Rahovec/Orahovca gde je skoro dve trećine bilo nezadovoljno ili veoma nezadovoljno. Percepcija o tome koliko su zajednice u celini dobro podržale njihove opštine bila je nešto pozitivnija, dok je diskusija fokus grupa otkrila različitu percepciju o tome da li su opštine uspele da nateraju svoje stanovnike i zajednice da se osećaju podržanim.

Mnogi ispitanici su istakli nedostatak finansijske pomoći porodicama pogođenim pandemijom. Stanovnici opštine Prizren su se istakli po ovom pitanju, a više stanovnika smatra da nedostaje i distribucija hrane i higijenskih paketa za porodice kojima je potrebna.

Nivo svesti o opštinskim inicijativama usmerenim na suzbijanje COVID-19 bio je nizak među ispitanicima. Međutim, neki nalazi fokus grupa iz diskusija vođenih sa predstavnicima opština u direktnoj su suprotnosti sa ovim rezultatima istraživanja; predstavnici su smatrali da su njihove opštine sprovele brojne uspešne inicijative. Osim toga, neki učesnici iz fokus grupa sa stanovnicima takođe su naglasili da je njihova opština dobro upravljala pandemijom kroz različite vrste inicijativa.

Ova razlika bi se mogla objasniti drugim nalazima iz diskusija fokus grupa; nekoliko stanovnika je naglasilo nedostatak informativnog materijala na jezicima manjinskih grupa i (percipiranu) neorganizovanu distribuciju informacija o inicijativama kao glavne prepreke u informisanju ljudi.

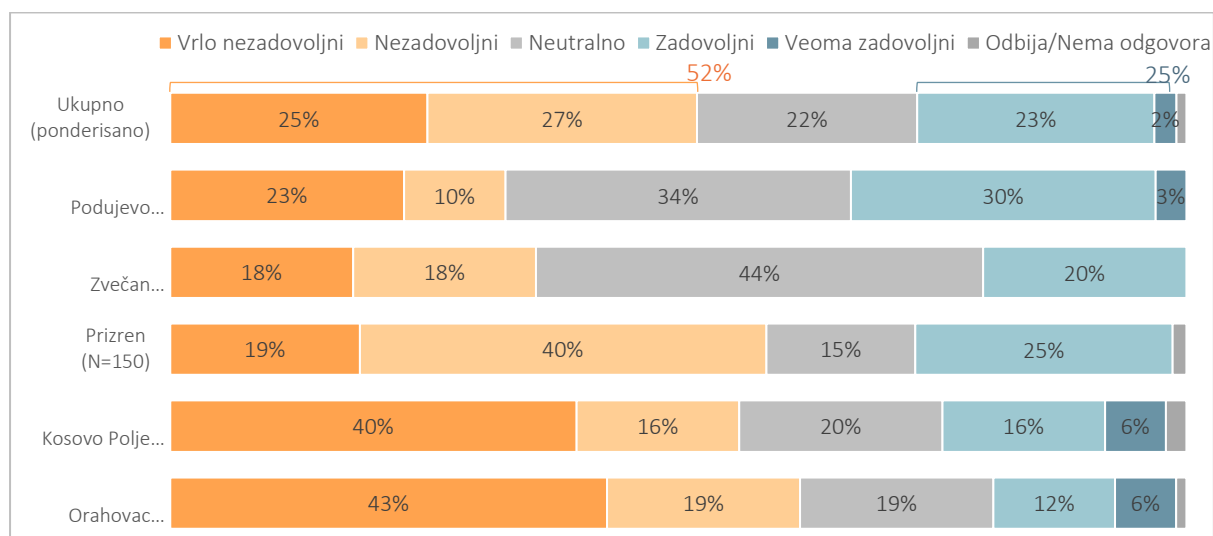
Sa druge strane, čini se da su opštine dobro postupile, ili na prihvatljive načine (neutralno), sa distribucijom opštih informacija o pandemiji COVID-19. Većina ispitanika u anketi osećali su se vrlo dobro ili dobro informisani i smatrali su te informacije pouzdanim i lakim za razumevanje. Sve u svemu, može se primetiti da je nivo zadovoljstva distribucijom informacija veći od zadovoljstva inicijativama koje su preduzele opštine.

¹⁴ Finansijska sredstva, donacije u naturi, na bilo koji drugi način

Ispitanici ankete najčešće dobijaju navedene informacije putem TV najave ili društvenih medija, kao i od svojih zajednica (porodica i prijatelji). Treba napomenuti da je oslanjanje na znanje zajednice bilo posebno uobičajeno među stanovnicima Podujeva.

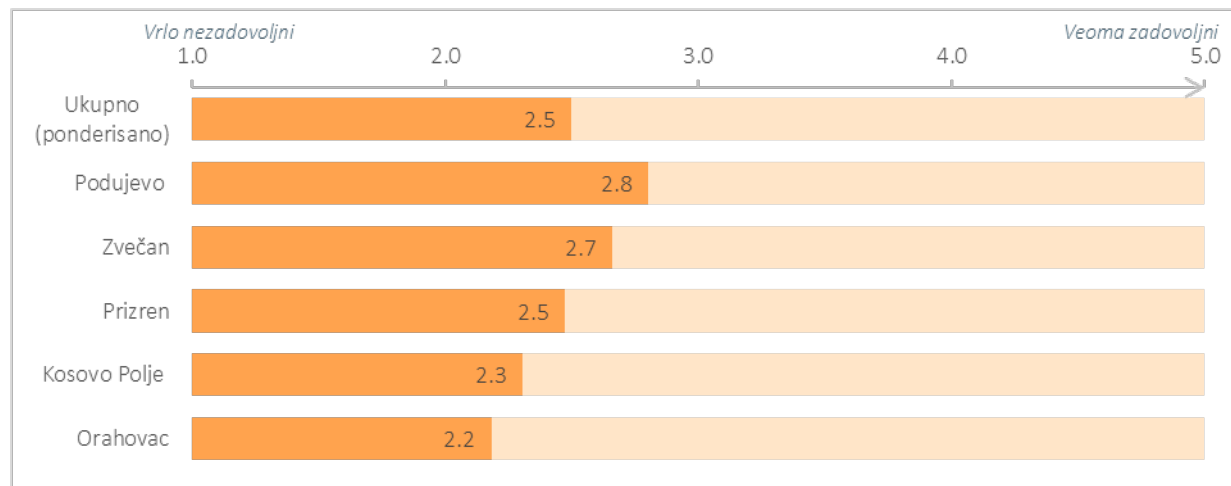
Na pitanje da li su ispitanici zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji je opština podržala njih ili njihove porodice finansijski ili donacijama u naturi tokom pandemije COVID-19, 52% ispitanika je reklo da su nezadovoljni ili veoma nezadovoljni, dok je oko 25% njih je bilo zadovoljno ili veoma zadovoljno. Podeljeno na opštinu, 33% ispitanika iz Podujeva, 36% ispitanika iz Zvečana, 56% ispitanika iz Kosova Polja, 59% ispitanika iz Prizrena i 62% ispitanika iz Orahovca bili su nezadovoljni ili veoma nezadovoljni.

Prikaz 9 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) **vas ili vašu porodicu** tokom pandemije COVID-19? - po opštinama

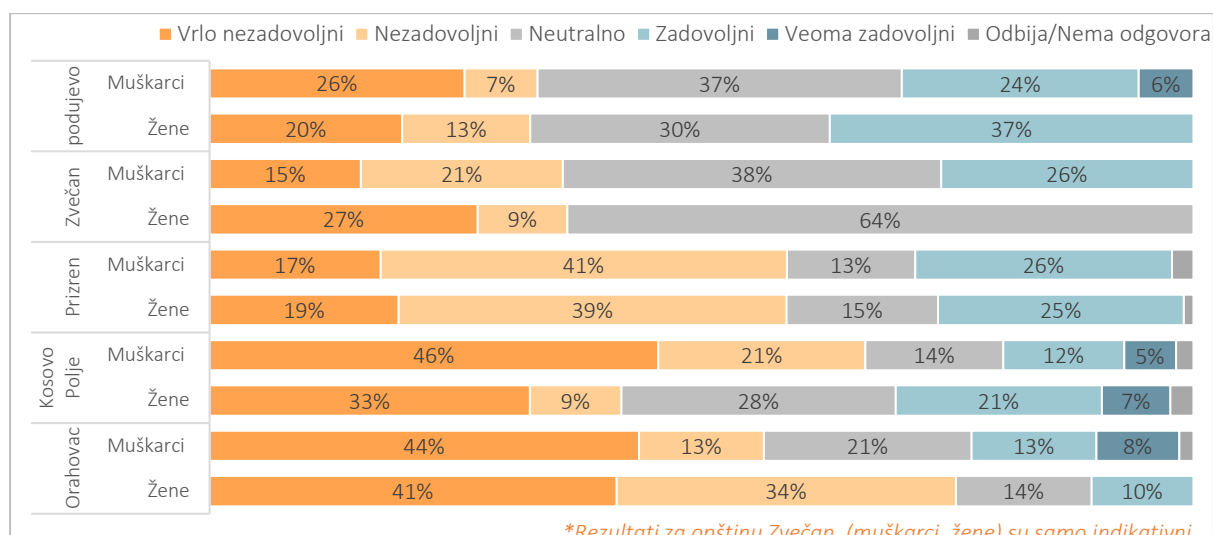
Izveštavajući o ovim rezultatima iz perspektive skale gde je 1 jednako „veoma nezadovoljan“, a 5 jednako sa „veoma zadovoljan“, zadovoljstvo opštinskom podrškom koja je primljena za njih same ili njihove porodice je u proseku 2,5 poena, uključujući svih pet opština. Prosek za Podujevo je 2,8 poena, za Zvečan 2,7 poena, za Prizren 2,5 poena, za Kosovo Polje 2,3 poena, a za Orahovac 2,2 poena.

Prikaz 10 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) **vas ili vašu porodicu** tokom pandemije COVID-19? - po opštinama, na skali od 5 poena

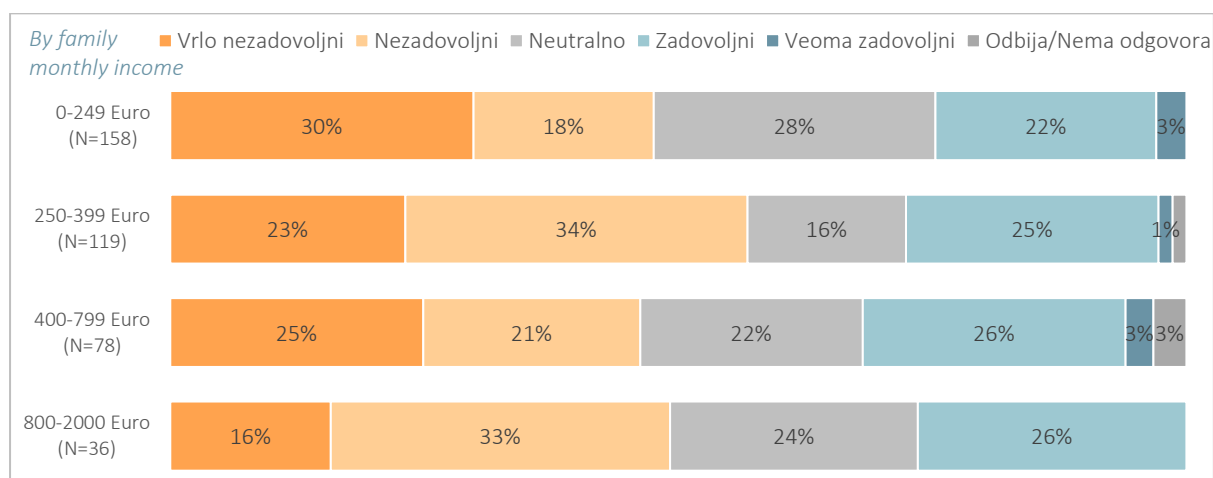
Izveštaj dodatno istražuje postoje li razlike u zadovoljstvu ispitanika sa svojim opštinama na osnovu pola. Više muškaraca iz /Podujeva (26%), Orahovca (44%) i Kosova Polja (46%) bilo je veoma nezadovoljno opštinskom podrškom nego žene iz tih opština (20%, 41%, 33%respektivno) dok je više žena iz Prizrena (19%) i Zvečana (27%) bilo veoma nezadovoljno opštinskom podrškom od muškaraca (17% i 15%, respektivno).

Prikaz 11 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) vas ili vašu porodicu tokom pandemije COVID-19? - prema polu

U poređenju sa mesečnim porodičnim prihodom, većina ljudi iz svih opština koji su bili veoma nezadovoljni su oni koji zarađuju 0-249 evra mesečno, zatim oni koji zarađuju 250-299 evra mesečno, zatim oni koji zarađuju 400-799 evra mesečno, i na kraju oni koji zarađuju 800-2000 evra mesečno kao porodica. Ovi rezultati u određenoj meri ukazuju na to da što je manji ukupan prihod porodice, veća je verovatnoća da su ispitanici bili veoma nezadovoljni finansijskom ili ne novčanom podrškom opština. Međutim, treba napomenuti da je bilo nešto više veoma nezadovoljnih ispitanika u trećoj grupi prihoda nego u drugoj.

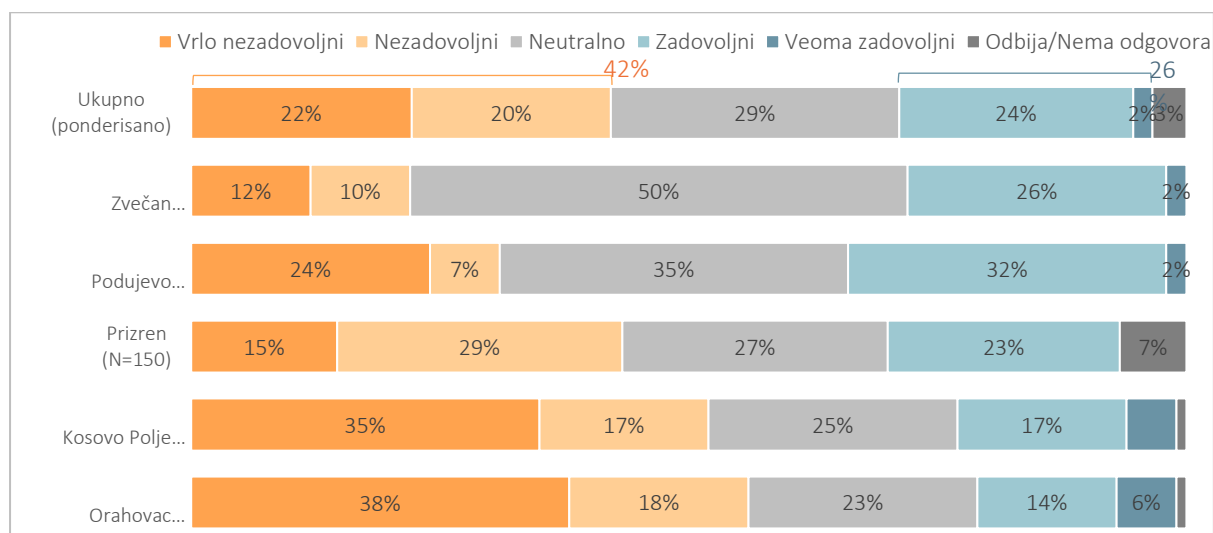
Prikaz 12 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) vas ili vašu porodicu tokom pandemije COVID-19? - po mesečnim prihodima porodice.

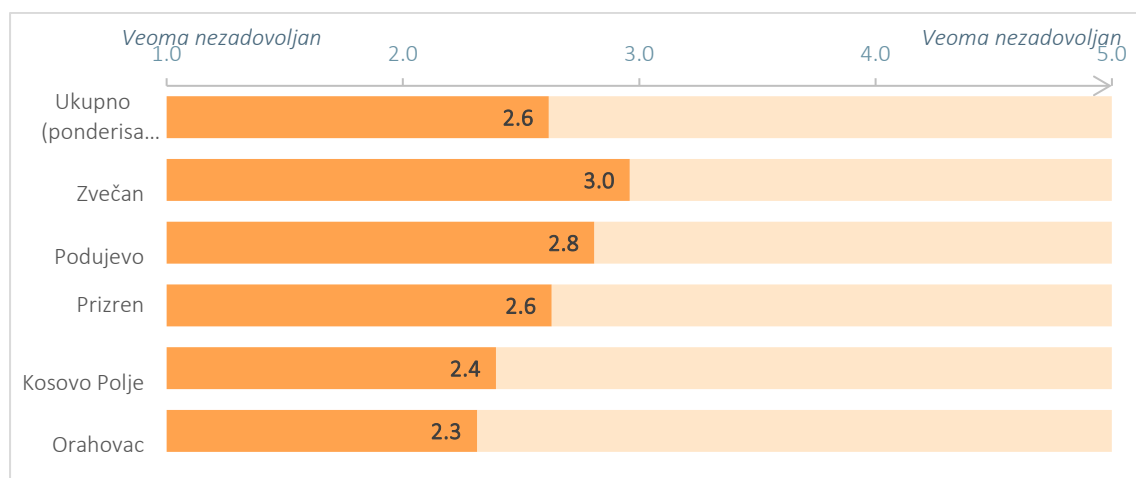
Od ispitanika je zatim zatraženo da procene nivo zadovoljstva i nezadovoljstva opštinskom podrškom tokom pandemije COVID-19 u pogledu **njihove zajednice**. Ispitanici iz svih opština su smatrali da su njihove opštine bile od veće pomoći u finansijskoj ili ne novčanoj podršci svojim zajednicama uopšte, a ne njima samima ili njihovim porodicama. Sa tim u vezi, 42% ispitanika iz svih pet opština bilo je nezadovoljno ili veoma nezadovoljno podrškom svoje opštine prema svojim zajednicama (10% manje nego u odnosu na podršku koju su sami dobili), a 26% njih je bilo zadovoljno ili veoma zadovoljno. Više ispitanika je bilo neutralno (29%) u poređenju sa opštinskom podrškom koja je data njima i njihovim porodicama (22%). Razvrstano po opštinama, 22% ispitanika iz Zvečana, 31% ispitanika iz Podujeva, 34% ispitanika iz Prizrena, 52% ispitanika iz Kosova Polja i 56% ispitanika iz Orahovca su bili nezadovoljni ili veoma nezadovoljni.

Prikaz 13 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) **svoju zajednicu** tokom pandemije COVID-19? - po opštinama

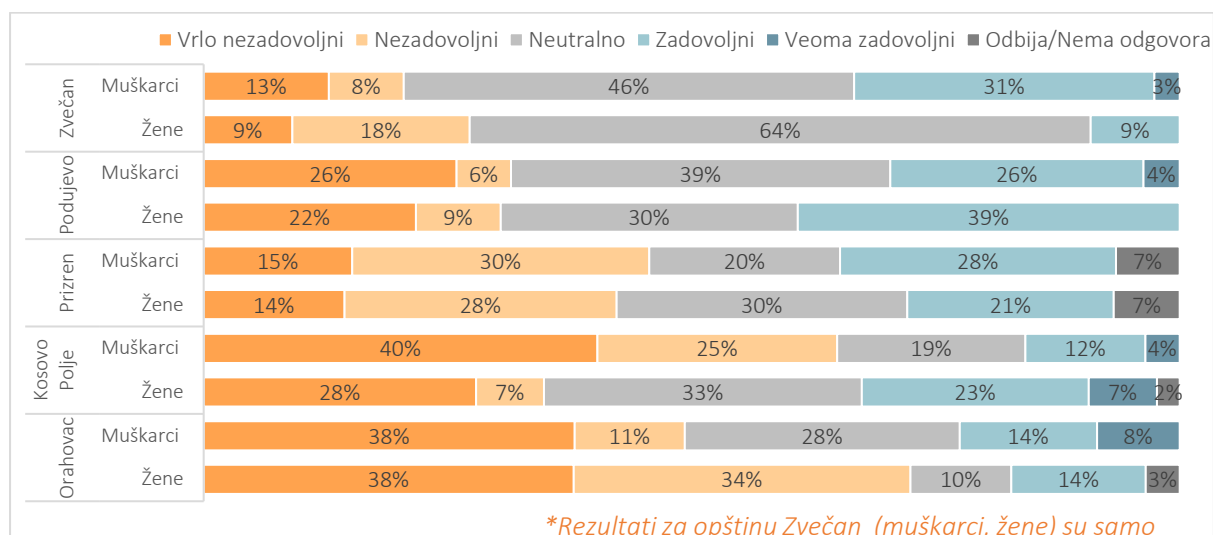
Na skali od 1 do 5, gde je 1 jednako „vrlo nezadovoljan“, a 5 jednako „vrlo zadovoljan“, zadovoljstvo opštinskom podrškom koju dobijaju za njihove zajednice je u proseku 2,6 poena uključujući svih pet opština (nešto više nego za njih same ili njihove porodice). Prosek za Zvečan je 3,0 poena, Podujevo 2,8 poena, za Prizren 2,6 poena, za Kosovo Polje 2,4 poena, a za Rahovec/Orahovac 2,3 poena.

Prikaz 14 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) **svoju zajednicu** tokom pandemije COVID-19? - po opštinama, na skali od 5 poena

Bilo je nekih razlika u zavisnosti od pola, na pitanje o stepenu zadovoljstva opštinskom podrškom koja se pruža njihovim zajednicama. Više muškaraca iz skoro svih opština, to jest iz opština Zvečan (13%), Prizren (15%), Podujevo (26%) i Kosovo Polje (40%) bilo je **veoma nezadovoljno** opštinskom podrškom, u poređenju sa ženama iz tih opština (9%, 22%, 14%, odnosno 28%). Sa druge strane, muškarci i žene bili su podjednako nezadovoljni opštinskom podrškom svojim zajednicama (po 38%) u Orahovcu.

Prikaz 15 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) svoju zajednicu tokom pandemije COVID-19? - prema polu

Da bi se ovi rezultati dodatno razradili, diskusije fokus grupa sa stanovnicima svake opštine i opštinskim zvaničnicima, kao i članovima skupštine pružile su neprocenjive informacije o zamršenosti suočavanja sa pandemijom na lokalnom nivou.

Tokom diskusija, učesnici fokus grupe u Podujevu izrazili su delimično zadovoljstvo načinom na koji je njihova opština upravljala pandemijom. Nekoliko njih je pomenulo činjenicu da je tokom pandemije opštinom upravljalo bez gradonačelnika i da su se morali pripremati za opštinske izbore, što je uticalo na efikasnost opštinske uprave. Iako je većina izjavila da je zadovoljna odgovorom na pandemiju, uzimajući u obzir opštinske kapacitete, takođe je priznala da uvek postoji prostor za poboljšanje.

Skoro svi učesnici fokus grupe na albanskom jeziku u Kosovu Polju delili su mišljenje da njihova opština nije preduzela nikakve posebne mere u sprečavanju ili ublažavanju uticaja izazvanih COVID-19. Dok su neki učesnici smatrali da su njihove opštine na odgovarajući način reagovala na pandemiju, drugi su napomenuli da njihova opština nije ispunila svoje dužnosti u pogledu upravljanja pandemijom neophodnim sredstvima i ozbiljnošću. Nezadovoljstvo je primećeno i među učesnicima fokus grupe na srpskom jeziku koji su smatrali da opština nije preuzela dovoljno inicijative za ublažavanje uticaja pandemije COVID-19.

U grupama sa srpskim jezikom istakli su se kosovski Srbi i kosovski Goranci koji uglavnom nisu bili zadovoljni opštinskim inicijativama, dok su kosovski Bošnjaci bili donekle zadovoljni. Najveći problem bio je nedostatak upotrebe srpskog i drugih manjinskih jezika, čime su mnogi pripadnici manjinske zajednice lišeni potrebne podrške.

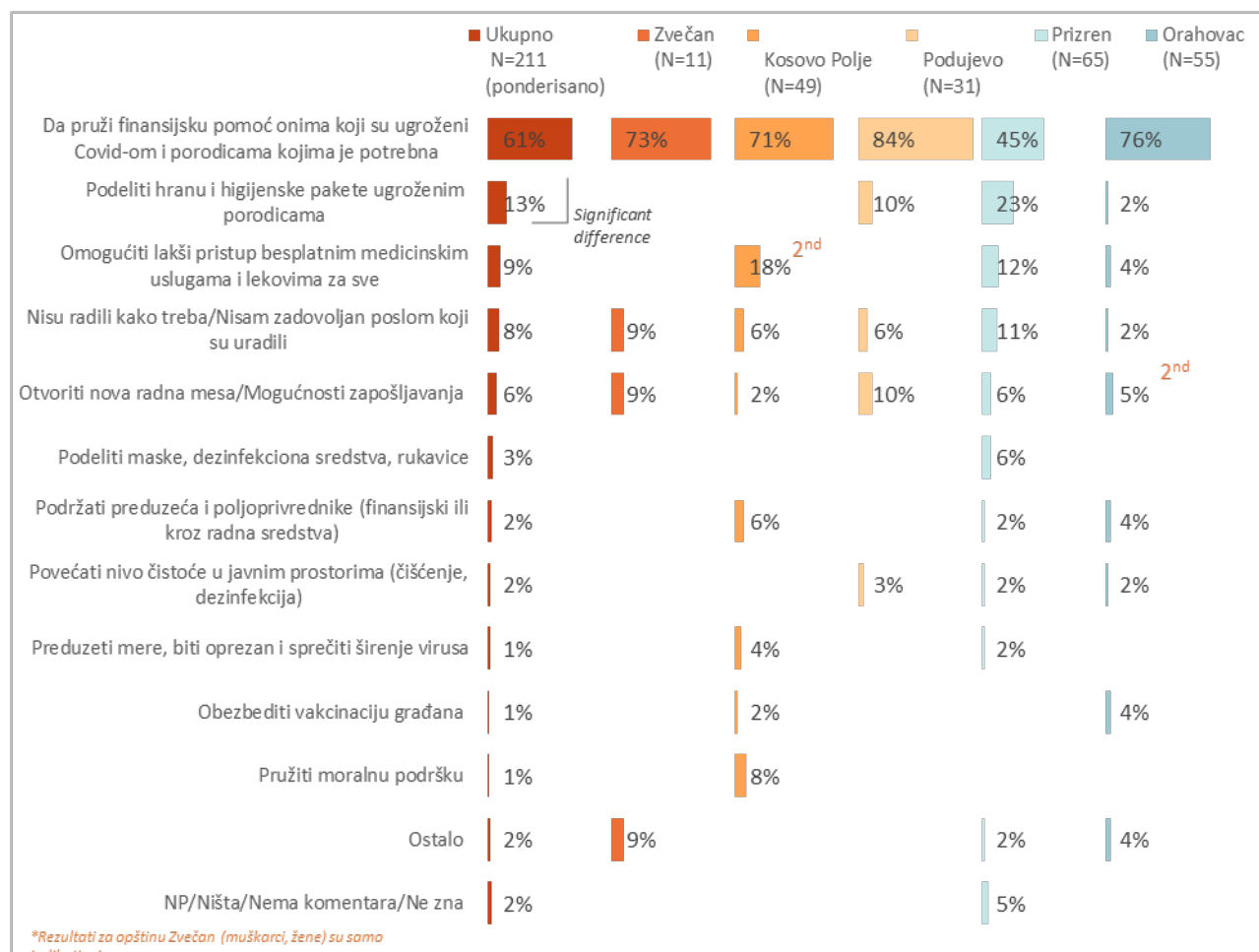
Većina učesnika fokus grupe koja govori albanski jezik u Orahovcu veruje da je njihova opština uspeła da adekvatno odgovori na potrebe koje se javljaju u kontekstu pandemije. Učesnici grupe koja govori

srpski jezik obično su smatrali da postoji nedostatak informacija o bilo kakvim inicijativama koje su preduzele njihove opštine. U Orahovcu nema medija na srpskom jeziku, pa su se svi podaci prema učesnicima distribuirali ili putem društvenih medija ili verbalno od jedne osobe do druge. Prema nekim učesnicima kosovskim Srbima i kosovskim Albancima, nije bilo organizovane medicinske pomoći za one koji su patili od COVID-19, a sve troškove lečenja pacijent je morao snositi unapred.

Sve u svemu, obe fokus grupe sa učesnicima koji govore albanski jezik i učesnici sa srpskim jezikom bili su zadovoljni radom opštine Zvečan. Obojica su pomenuli da je opština preduzela inicijative da pomogne stanovnicima. Učesnici koji govore albanski jezik istakli su da se ne osećaju diskriminisano kao nevećinska zajednica u ovoj opštini.

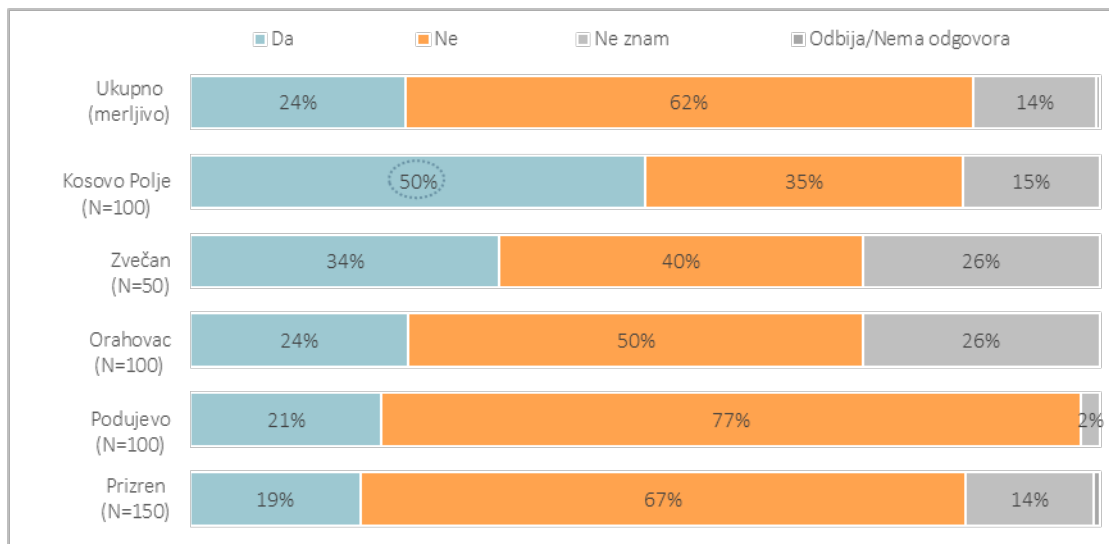
Učesnici istraživanja koji su bili ili nezadovoljni ili veoma nezadovoljni opštinskom podrškom dodatno su upitani kakva inicijativa nedostaje i koja bi bila od najveće pomoći za njih i njihovu zajednicu. Skoro dve trećine ispitanika (61%) pomenulo je da bi opštine trebale da pruže finansijsku pomoć onima koji su pogođeni COVID-19 i porodicama u nevolji. Manjina ispitanika je spomenula podelu hrane i higijenskih paketa porodicama u potrebi (13%), omogućavanje lakšeg pristupa besplatnim medicinskim uslugama i lekovima za sve ljude (9%), stvaranje mogućnosti za zapošljavanje (6%), podela maski, dezinfekciona sredstva i rukavice (3%), podrška preduzećima i poljoprivrednicima (2%), povećanje nivoa čistoće javnog prostora (2%), preduzimanje mera za sprečavanje širenja virusa (1%), pružanje vakcina ljudima (1%), i nude moralnu podršku (1%).

Prikaz 16 Kakva podrška nedostaje? Šta opština još može učiniti? (otvoreno pitanje - kodirano) - po opštinama

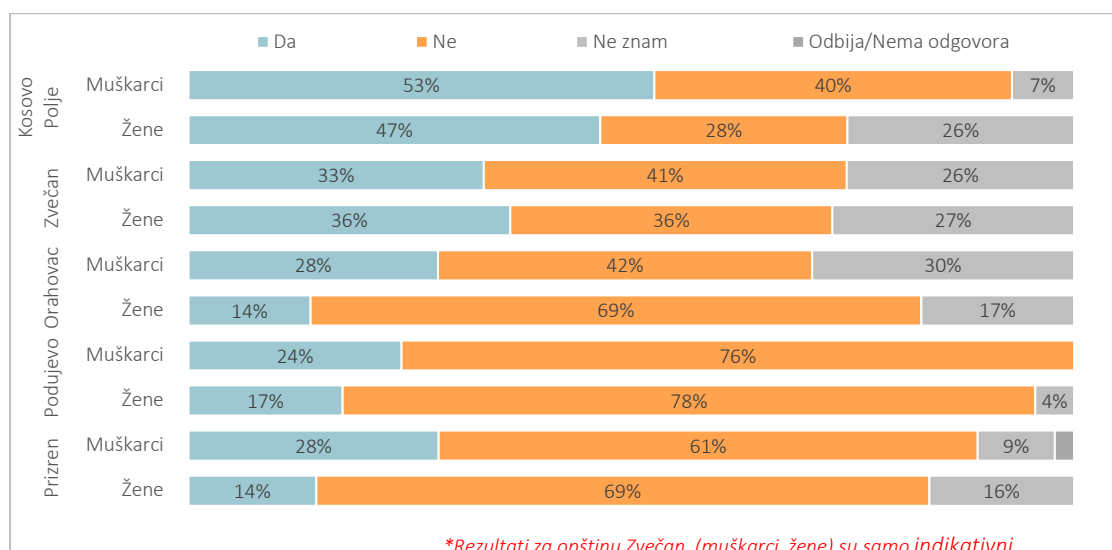
Ispitanici su zatim upitani da li su upoznati sa bilo kojom inicijativom koju je njihova opština preduzela u vezi sa COVID-19. Samo oko 15% ispitanika iz Prizrena bilo je svesno takvih inicijativa, zatim 21% iz Podujeva, 24% iz Orahovca, 34% iz Zvečana i 50% iz Kosova Polja.

Prikaz 17 Da li ste upoznati sa bilo kojom inicijativom koju je vaša opština preduzela u vezi sa COVID-19? - po opštinama

U svim opštinama, osim Zvečana, više muškaraca izjavilo je da je svesno inicijativa povezanih sa COVID-19 u svojim opštinama nego žena.

Prikaz 18 Da li ste upoznati sa bilo kojom inicijativom koju je vaša opština preduzela u vezi sa COVID-19? – po polu

Od ispitanika koji su izjavili da su svesni inicijativa koje su preduzele njihove opštine zamoljeno je da podele nekoliko inicijativa za koje su čuli ili za koje su znali. Većina onih koji su znali za takve inicijative u Podujevu naveli su da je njihova opština podelila pakete hrane porodicama u potrebi (95%), dezinfikovala javne prostore i podelila pakete hrane porodicama u kojima su bili članovi zaraženi COVID-19 (43% redom). Na pitanje o tome koju je opštinu preduzela inicijativa za smanjenje štete izazvane pandemijom, učesnici fokus grupe u Podujevu pomenuli su pakete socijalne pomoći koji su podeljeni ljudima i porodicama u nevolji. Takođe su pomenuli potrebu povećanja broja kreveta u bolnicama/medicinskim centrima tokom pandemije.

„(...) Znam da su donirali pakete hrane za siromašne porodice (...) Što se tiče zdravstvenog aspekta, znam da je broj kreveta za hitne slučajeve u početku bio tri, dok su zbog pandemije bili prisiljeni proširiti ovaj deo i trenutno postoji 11 kreveta za osobe pogođene COVID-19. Takođe, otvoreno je čitavo odeljenje u kojem se zaražene osobe leče odvojeno od onih koji imaju druge bolesti.“ **Muškarac, 28 godina, kosovski Albanac, /Podujevo**

„Mislim da je tokom pandemije opština dobro reagovala i medicinsko osoblje je bilo dovoljno od pomoći. Što se tiče inicijativa koje je preduzela opština, nisam previše obavešten. Verujem da nemamo razloga da ne budemo zadovoljni opštinom jer pomogao je porodicama u nevolji. Međutim, mislim da su mogli više da rade.“ **Žena, 21 godina, kosovska Albanka, Podujevo**

Predstavnici opština su takođe upitani o inicijativama koje je opština preduzela. Predstavnici opštine Podujevo tvrdili su da je njihova opština efikasno izvršila svoje dužnosti i obaveze da zadovolji potrebe stanovnika tokom pandemije. Jedan od predstavnika, odgovornog za Sektor za registraciju biznisa, objasnio je da se tokom pandemije povećao broj registrovanih biznisa, zbog subvencija za biznise koje su obećale centralne institucije. Učesnici su pomenuli timove za borbu protiv COVID-19 osnovane tokom pandemije kao jedan od pozitivnih poduhvata koje je njihova opština učinila u koordinaciji sa zdravstvenim stručnjacima. Ovi timovi su pomogli klinikama i stanovnicima da se testiraju i dobiju odgovarajuće tretmane tokom i nakon infekcije. Učesnici su takođe pomenuli da je njihova opština stalno dezinfikovala javne površine kao što su: bolnice, škole, ustanove itd. Takođe su spomenuli da je aktivirana telefonska linija „Alo, Opština!“ Na koju su stanovnici mogli da se jave kako bi rešili svoju zabrinutost.

Značajan deo ispitanika iz Orahovca izjavio je da je njihova opština podelila pakete hrane porodicama u potrebi i dezinfikovala javne prostore (po 88%), a zatim više od trećine izjavilo je da je njihova opština obezbedila ličnu zaštitnu opremu (OZO) porodice u potrebi (38%). Učesnici fokus grupe u grupi koja govori albanski jezik delili su mišljenje da njihova opština nije efikasno upravljala dostupnošću brzih testova, što je dovelo do nestašica na početku pandemije.

Prema učesnicima fokus grupe na srpskom jeziku, u Orahovcu još uvek postoje paralelne opštinske strukture, a srpska paralelna opština preduzela je neke radnje za ublažavanje posledica COVID-19 organizovanjem merenja krvnog pritiska, kupovinom namirnica za starije osobe, među drugima. Nasuprot tome, opština Orahovac u okviru pravnih institucija nije preduzela takve inicijative.

“[...] Upravljanje pandemijom u našoj opštini bilo je vrlo dobro, jer je gradonačelnik upotrebio onoliko informacija koliko je mogao da nas obavesti putem društvenih mreža. Obavešteni smo da su preduzete mere od državnih institucija u kojima se naša opština mogla slobodnije kretati, a mi smo se takođe pridržavali pravila. Zato što smo poznati kao seljaci koji rade u poljoprivredi [...] ali u smislu pandemije [...] ljudi su poštovali mere. Takođe, opština je dala sve od sebe, ali uvek ima prostora za napredak iako ni to nije bilo loše.” **Muškarac, 21 godinu, kosovski Albanac, Orahovac**

“Znam da su moji roditelji stariji i niko ih ništa nije pitao, a stariji ljudi imaju potrebe za namirnicama, za lekovima koji se brzo konzumiraju [...], a ni apoteke ni prodavnice nisu radile, pa je tim ljudima potrebno imati neke intervencije, preglede, merenje krvnog pritiska [...] ništa, apsolutno ništa nije uspelo pa je opština propala u svakom smislu.” **Žena, 24 godine, Srпкиnja, Orahovac**

Predstavnici opštine Orahovac istakli su stalnu dezinfekciju svih javnih prostora kao jednu od glavnih inicijativa za ublažavanje COVID-19 u njihovoj opštini. Takođe su istakli pokretanje štaba za hitne slučajeve na čelu sa gradonačelnikom Orahovca. Predstavnici su napomenuli da ograničenja kretanja nisu bila tako stroga kao u drugim gradovima, budući da je Orahovac poljoprivredno područje. Stoga su ljudi uključeni u takve aktivnosti bili opremljeni dokumentom koji im je omogućava da putuju tokom policijskog časa. Predstavnici su takođe tvrdili da je opština Orahovac izuzela biznise od opštinskih taksi za 2020.

Velika većina ispitanika u Kosovu Polju izjavila je da je njihova opština podelila pakete hrane porodicama u potrebi (86%), ali samo 54% je izjavilo da je dezinfikovalo javne prostore. Još 42% ispitanika priznalo je da je njihova opština pružila finansijsku pomoć porodicama u potrebi. Na pitanje o inicijativama koje je opština preduzela, učesnici fokus grupa su spomenuli da je opština pružala humanitarnu pomoć i organizovala onlajn časove za školsku decu. Neki učesnici u diskusijama fokus grupa takođe su pomenuli da je takođe obezbedila neke subvencije za stanovnike. Ipak, smatrali su da raspodela subvencija nije transparentna i nisu poznavali nikoga ko je primio te subvencije.

„Znam da u školi ima puno paketa i uvek se stavljaju [bilo] u skupštinsku sobu, [ili] u hodnik ... te donacije su uvek na ulazu u školu, svi su dužni da ih koriste (...).“ **Žena, 43 godine, Kosovska Srпкиnja, Kosovo Polje**

„U komšiluku u kojem živim, postavljena je hitna služba koja je tri meseca pomagala u osnovnim stvarima, ali više ne. Obavljen je dobar posao, nedostajala je transparentnost i to je bio problem i izazvao je nezadovoljstvo. Znam za aktivnosti koje su preduzete dok na veb stranici opštine nisu navedene. Medicinski (zdravstveni) radnici moraju biti bolje informisana o tome kako postupati sa pacijentima.“ **Žena, 27 godina, Kosovska Romkinja, Kosovo Polje**

Predstavnici opštine Kosovo Polje naglasili su da je njihova opština pokušala da usluži svoje stanovnike i pomogne im tokom izbijanja COVID-19 na sve moguće načine. Takođe su naglasili da je opština preplavljena ogromnim brojem stanovnika koji koriste infrastrukturu, ali se budžet procenjuje na osnovu popisa stanovništva iz 2011. godine. Kao rezultat toga, opština nema dovoljno sredstava za pokrivanje potreba svojih stanovnika, posebno onih zaraženih COVID-19. Ipak, oni su dali podatke o tome koliko je pacijenata lečeno i kontaktirano zbog zdravstvenih pitanja, osim ograničenja iz budžeta. Prema jednom opštinskom službeniku, ukupno je 4678 pacijenata dobilo medicinske usluge u 2020. godini, uključujući intravenozne i intramuskularne injekcije, laboratorijske i radiološke preglede. Ukupno 7395 pacijenata je dobilo iste tretmane 2021.

Oko 71% ispitanika u Prizrenu izjavilo je da je njihova opština podelila prehrambene pakete porodicama u nevolji, a 46% je izjavilo da su njihove opštine pružale finansijsku pomoć porodicama u potrebi. Oko 18% je pomenulo dezinfekciju javnih prostora i podelu paketa hrane porodicama koje su imale članove zaražene COVID-19. Većina učesnika fokus grupa izrazila je zadovoljstvo radom svoje opštine i istakla inicijative opštine Prizren za pomoć porodicama u nevolji i preduzećima koja su najviše pogođena pandemijom. Uzimajući u obzir komentare svih, većina se složila da je opština Prizren efikasno rešila potrebe svojih stanovnika tokom pandemije. Neki učesnici su spomenuli da su inicijative imale oblike distribucije paketa hrane, higijenskih paketa i uplate po 170 evra po domaćinstvu koje je centralni nivo dostavljao opštinskim kanalima, kao i ekonomskih paketa - za biznise u obliku pokretanja i subvencija kao i socijalnu pomoć za osobe koje su ostale bez posla.

---

*„Mislim da je opština dobro organizovana, obavestila nas i da smo mi kao građani bili oprezni i da smo poštovali ograničenja. Koliko ja znam, to je bilo dobro.“ **Žena, 48 godina, Kosovska Albanka, Prizren***

*„Obično početak pandemije je bio skroz nepoznat (...), ali mi smo bili manje više pripremljeni preko vesti, sa raznih portala; čak i vesti koje su bile lažne. Ali verujem da je opština Prizren bila jaka i uspešna opština sa gradonačelnikom koji je takođe preduzeo hitne mere protiv COVID-19“. **Žena, 23 godine, Kosovska Romkinja, Prizren***

Predstavnici opštine Prizren tvrdili su da su se pridržavali svih uputstava Nacionalnog instituta za javno zdravlje. Oni su formirali štab za hitne slučajeve odgovoran za zadovoljenje potreba stanovnika, pomogli porodicama u nevolji sa prehrambenim paketima, poboljšali zdravstvene usluge i pokušali da ponude sve potrebne usluge u svojoj opštini, uključujući terapiju kiseonikom. Nekoliko učesnika je objasnilo da je opština aktivirala telefonsku liniju „Halo, opština!“ putem koje stanovnici izlažu svoje probleme, traže pomoć i komuniciraju sa opštinskim službenicima o raznim pitanjima tokom pandemije. Neki su izrazili zadovoljstvo efikasnošću ove telefonske linije, dok su drugi tvrdili da ova linija nije bila toliko efikasna koliko se očekivalo.

Više od polovine ispitanika koji su čuli za ovakve inicijative u Zvečanu reklo je da je njihova opština dezinfikovala javne prostore (53%), još 35% je reklo da je dezinfikovalo stambene zgrade, a 29% je navelo da obezbeđuje OZO porodicama čiji su članovi zaraženi sa COVID-19. Učesnici fokus grupa takođe su pomenili slične inicijative poput humanitarne pomoći, hrane, dezinfekcije javnih prostora, postavljanja tunela za dezinfekciju i vakcinacije starijih osoba.

---

*„Što se tiče opštine, mislim da je učinila sve što jedna opština treba da uradi. Mislim da iako smo manjina u opštini Zvečan, nismo bili diskriminirani u pogledu zaštite od COVID -a, počevši od poštara, koji je često pomagao stanovnicima, čak i onima kojima je potrebna humanitarna pomoć, poput hrane kao i druge potrebe, zatim dezinfikovali škole gde su bili naši učenici, prisutni tamo. Zatim je mnoge institucije i mnoge ljude opremila maskama, rukavicama i drugom zaštitnom opremom. Zatim je počelo vakcinacijom naših građana, starijih od 75 godina. Ovo su stvari za koje znam da je opština do sada uradila. Mislim da je na osnovu njenih nadležnosti kao opštine - obavljen dobar posao. Niko nikada ne može biti 100% zadovoljan, ali pokazali su kapaciteta kao opština.“ **Muškarac, 48 godina, kosovski Albanac, Zvečan***

*„Prošle godine, negde na početku pandemije, krajem marta ili početkom aprila, zapravo negde nakon proglašenja pandemije, granice su zatvorene i znam da su opštine imale kancelarije za pružanje pomoći građanima. Posebno su bili tu da im daju novac, odnosno da naruče lekove iz Raške, jer su imali svoj tim koji je išao u Rašku¹⁵ da nabavljaju lekove za ljude koji tamo nisu mogli da odu ...“ **Muškarac, 40 godina, kosovski Srbin, Zvečan***

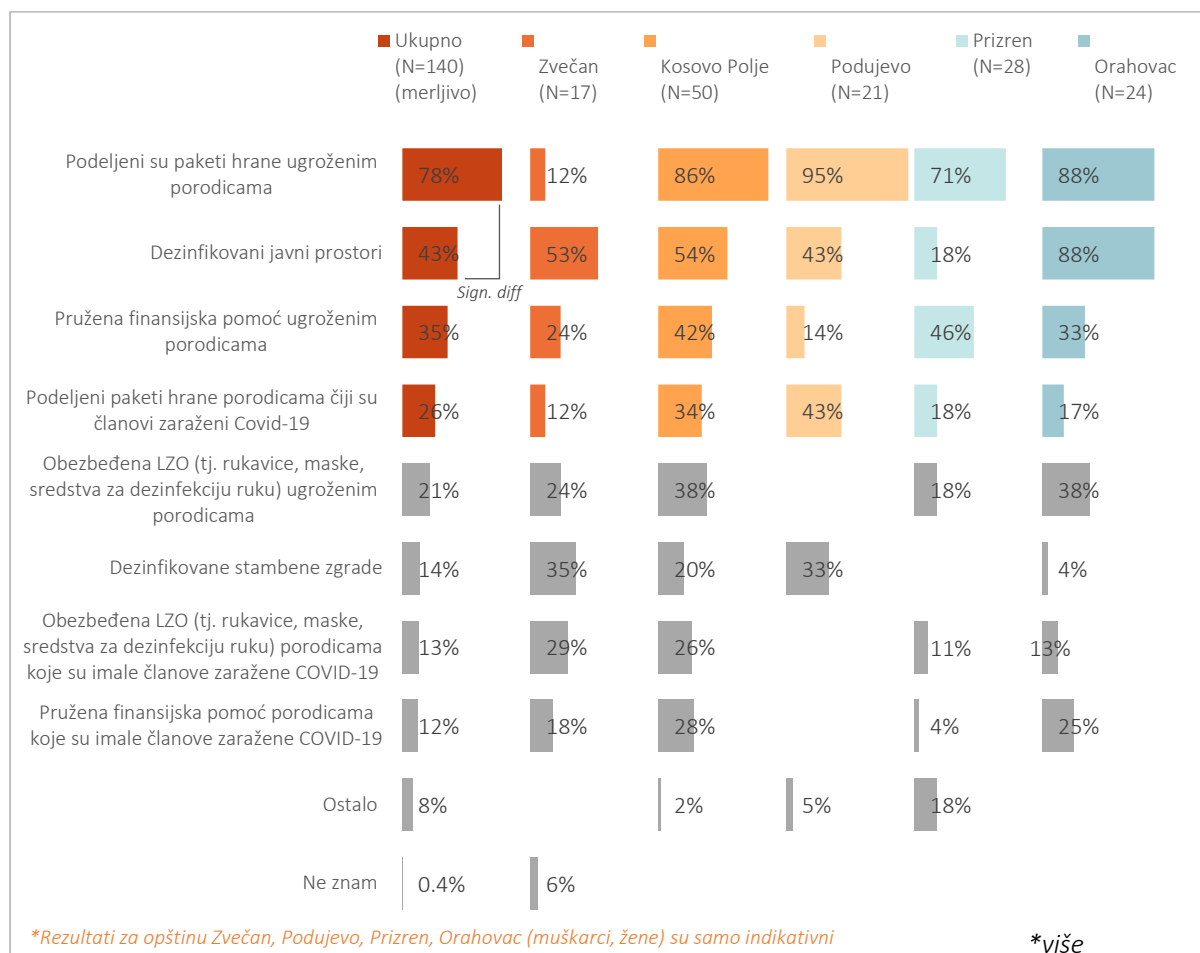
Predstavnici opštine Zvečan otkrili su neke od inicijativa koje su preduzeli nakon izbijanja COVID-19. Na početku pandemije informativni materijal o COVID-19 prosleđen je školama i drugim ustanovama, a formirani su i mobilni zdravstveni timovi koji su posetili stanovnike u njihovim domovima. Štaviše, opština je organizovala nabavku lekova i isporučila ih stanovnicima, dok je većina školske dece u

---

¹⁵ Raška je grad u Srbiji.

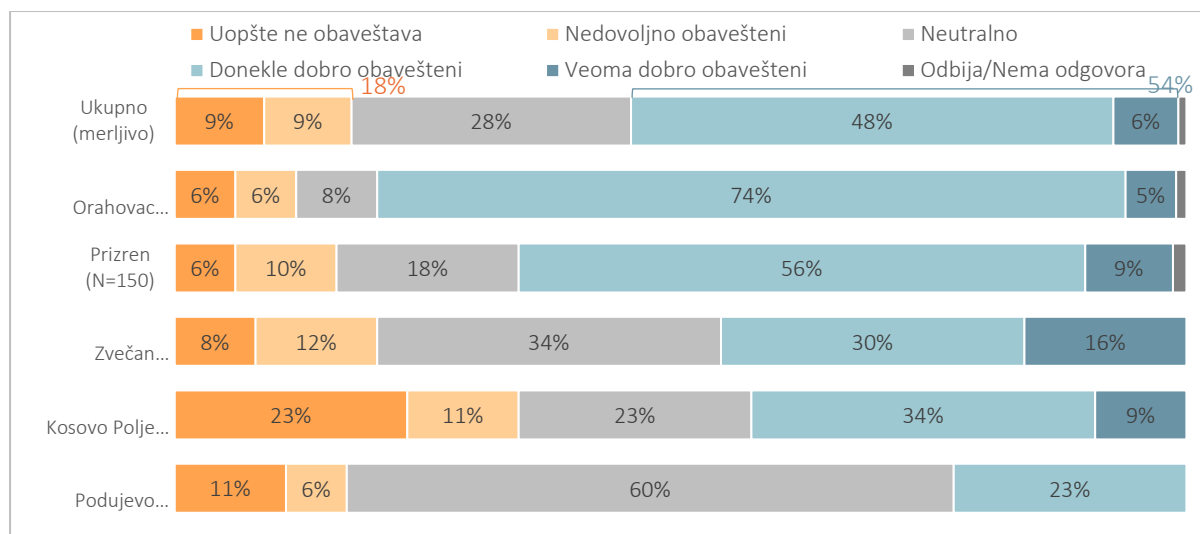
ruralnim područjima bila opremljena elektronskim uređajima kako bi mogli da pohađaju onlajn nastavu. Dalje, opština je organizovala volontere koji pomažu starijim osobama kojima nije bilo dozvoljeno da izađu. Takođe su tvrdili da podržava skoro polovinu svih stanovnika bilo kakvim materijalima. Takođe su dezinfikovali javne prostore, obezbedili higijenske proizvode školama i porodicama, kao i subvencije za oko 50 stanovnika 2021. i 30 stanovnika 2020. godine.

Prikaz 19 Inicijative koje je opština preduzela u vezi sa COVID -19 - po opštinama

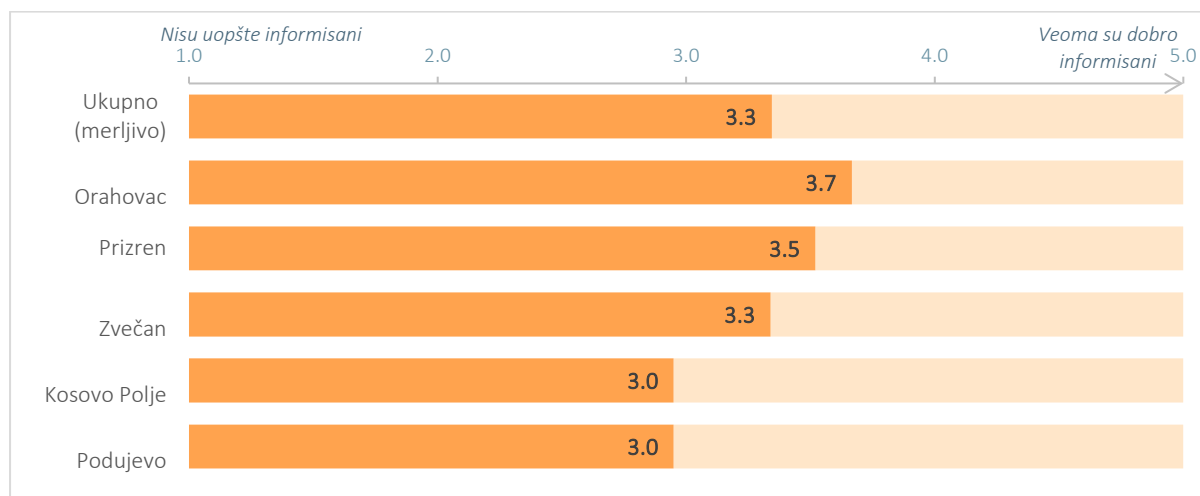
Čini se da su opštine koje su bile predmet ovog istraživanja uspele da informišu svoje birače o relevantnim činjenicama i informacijama o COVID-19. Sve u svemu, oko 54% svih ispitanika iz ovih opština smatra da su ih opštine donekle dobro ili veoma dobro informisale o pandemiji COVID-19. Velika većina (79%) ispitanika iz Orahovca i više od polovine (56%) ispitanika iz Prizrena bili su donekle ili veoma dobro informisani. Trećina ili manje ispitanika u Kosovu Polju (34%), Zvečanu (30%) i Podujevu (23%) bili su donekle ili veoma dobro informisani, dok se oko 60% ispitanika u Podujevu osećalo neutralno u vezi sa obaveštavanjem od svojih opštinskih vlasti.

Prikaz 20 Koliko dobro vas vaša opština obaveštava ili ne obaveštava o pandemiji COVID-19? - po opštinama

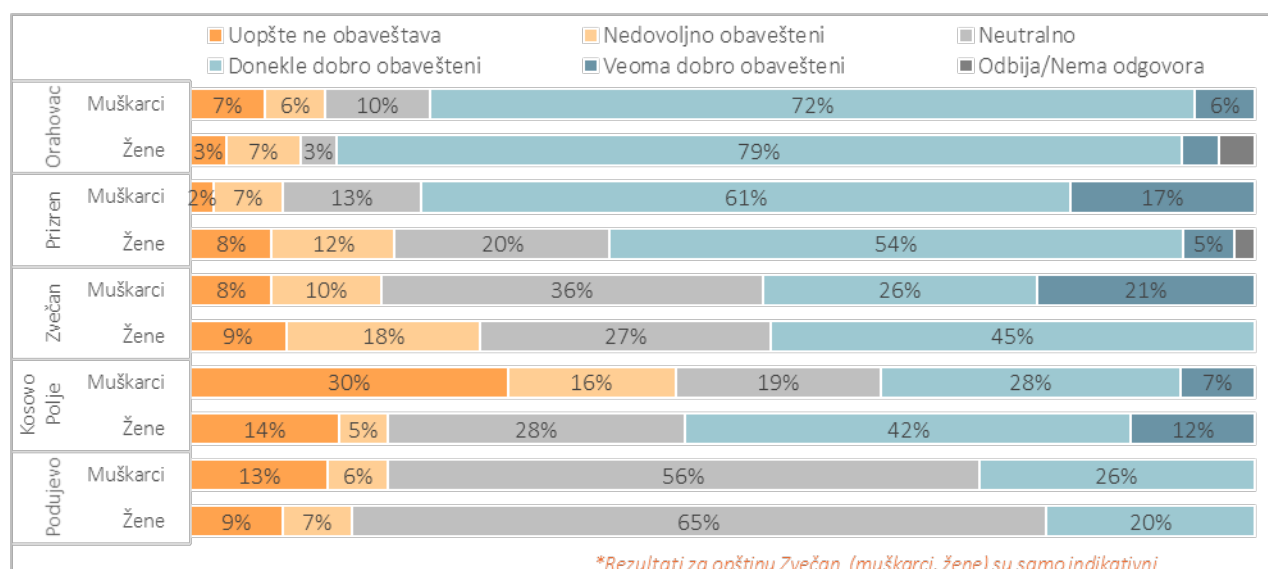
Primitno je da je u proseku nivo zadovoljstva informacijama koje pružaju opštine veći od nivoa zadovoljstva inicijativama koje su preduzele opštinske vlasti. Na skali od 1 do 5 na kojoj je 1 jednako „uopšte nisu informisani“, a 5 jednako „veoma dobro informisani“, nivo informisanosti njihovih opština o pandemiji COVID-19 je u proseku 3,3 poena, uključujući svih pet opština. Prosek za Orahovac je 3,7 poena, za Prizren 3,5 poena, za Zvečan 3,3 poena, a za Podujevo i Kosovo Polje po 3,0 poena.

Prikaz 21 Koliko dobro vas vaša opština obaveštava ili ne obaveštava o pandemiji COVID-19? - po opštinama, na skali do 5

Percepcije muškaraca i žena varirale su u zavisnosti od toga koliko su stanovnici dobro informisani. U nekim opštinama postojale su male razlike, dok su u drugim uočene značajnije razlike između percepcije muškaraca i žena. Na primer, u Orahovcu, 84% žena i 78% muškaraca se osećalo donekle ili veoma dobro informisano od strane svoje opštine. Dok se u Prizrenu isto osećalo 78% muškaraca i 59% žena. Štaviše, u Zvečanu se 47% muškaraca i 45% žena osećalo donekle informisanim, ali nijedan se nije osećao dobro informisanim. U Kosovu Polju, 54% žena i 35% muškaraca; i u Podujevu, 26% muškaraca i 20% žena smatralo je da su njihove opštine donekle ili veoma dobro obaveštene o pandemiji COVID-19.

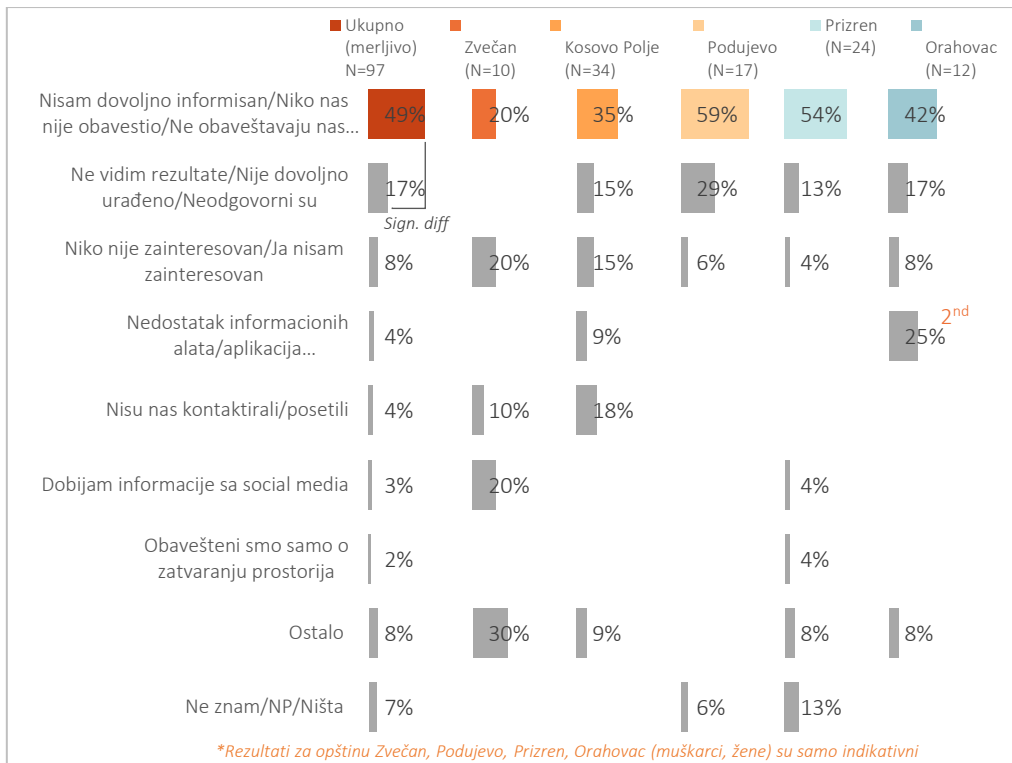
Prikaz 22 Koliko dobro vas vaša opština obaveštava ili ne obaveštava o pandemiji COVID-19? - po polu

Ispitanici koji su izjavili da nisu dobro informisani ili uopšte nisu dobro informisani o pandemiji COVID-19 upitani su iz odgovarajućih razloga. Skoro polovina ispitanika je tvrdila da nisu dovoljno obavešteni ili da ih niko iz opština ne obaveštava (49%), oko 17% nije videlo rezultate ili je ocenilo opštinu kao neodgovornu, a oko 8% je navelo da nisu obavešteni jer niko nije zainteresovan da ih obavesti. Njih negde oko 4% je tvrdio da nisu dobro informisani, ili uopšte, zbog nedostatka kanala informisanja koje koriste opštine i da ih opštine nisu kontaktirale na bilo koji način. Još 3% je reklo da je informisano putem društvenih medija, a oko 2% je reklo da je obavešteno samo o zatvaranju prostorija i ništa drugo.

Prikaz 23 Zašto mislite da niste dobro informisani ili uopšte niste informisani? - po opštinama

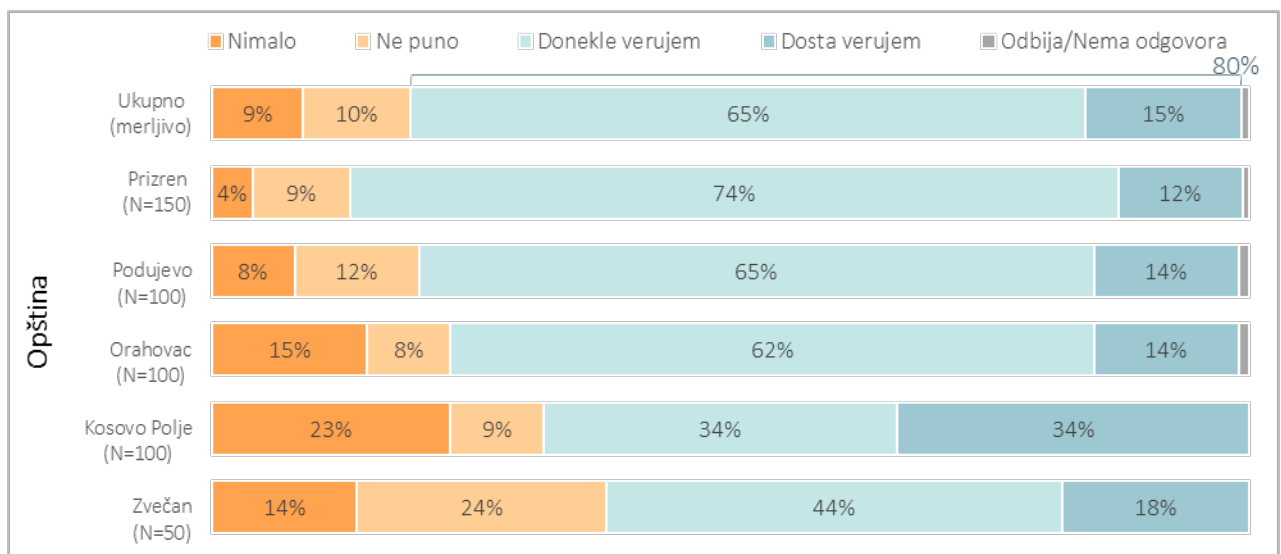
* samo oni koji su odgovorili da ih njihova opština ne obaveštava o pandemiji COVID-19

Opšta pouzdanost informacija koje su opštine dostavile o pandemiji COVID-19 u pet opština smatrana je odgovarajućom. Sve u svemu, 65% od svih ispitanika u pet opština donekle je verovalo informacijama dobijenim iz njihovih opština, a 15% njih je imalo poverenja u njih. Oko 10% mu nije mnogo verovalo, a 9% uopšte nije verovalo.

Podaci razvrstani po opštinama pokazali su da 86% stanovnika Prizrena, 79% stanovnika Podujeva, 76% stanovnika Orahovca, 68% stanovnika Kosova Polja i 58% stanovnika Zvečana donekle su verovali / mnogo su verovali, informacijama koje su dobijali od njihove opštine.

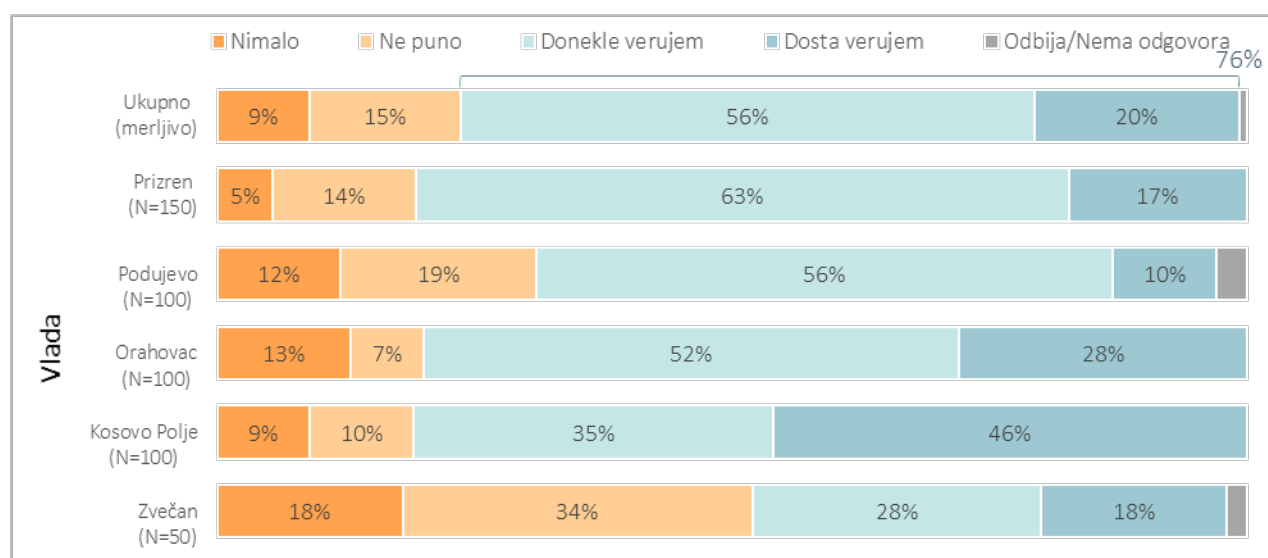
Prikaz 24 Koliko verujete informacijama koje dobijate o pandemiji COVID-19 iz vaše opštine? - po opštinama

Slično, informacijama koje dobijaju centralne institucije, poput Nacionalnog instituta za javno zdravlje na Kosovu (NIPHK), Ministarstva zdravlja i drugih relevantnih resornih ministarstava, u određenoj meri se veruje. Ukupno, 56% svih ispitanika u pet opština donekle je imalo poverenja, a 20% njih je imalo poverenje. Još 15% njih ne veruje mnogo, a 9% uopšte ne veruje.

Oko 83% ispitanika u Prizrenu donekle je verovalo/izuzetno verovalo informacijama koje su dobili o pandemiji COVID-19 od centralnih institucija. 66% ispitanika u Podujevu, 80% ispitanika u Orahovcu, 81% ispitanika u Kosovu Polju, a 46% ispitanika u Zvečanu je donekle verovalo/verovalo informacijama koje su primali od njihovih opština. 83% ispitanika u Prizrenu, 81% ispitanika u Kosovu Polju, 80% ispitanika u Orahovcu donekle veruje/izuzetno veruje informacijama dobijenim od centralnih institucija, dok 66% ispitanika u Podujevo, a 46% ispitanika u Zvečanu donekle veruje/izuzetno veruje informacijama koje primaju od strane njihove opština.

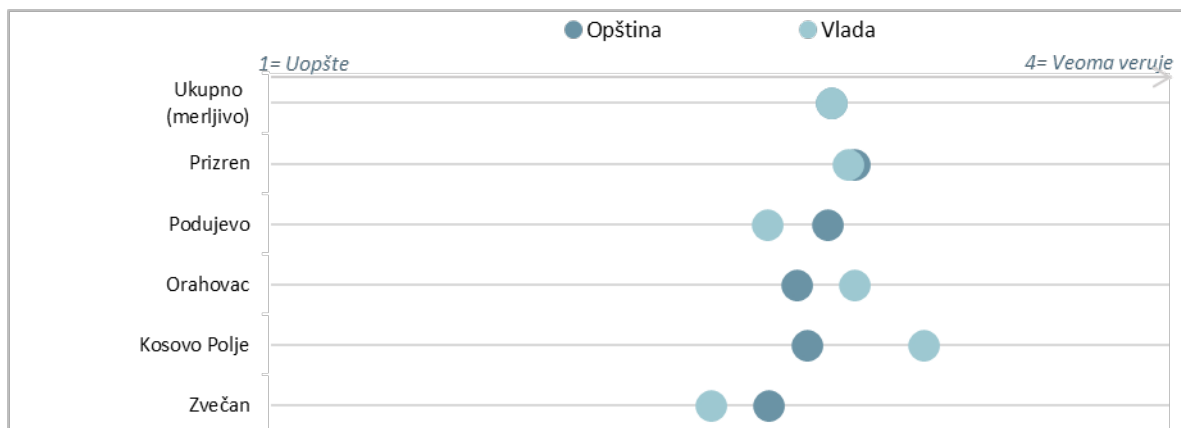
Prikaz 25 Koliko verujete informacijama koje dobijate o pandemiji COVID-19 od centralnih institucija (na primer NIJK, Ministarstvo zdravlja itd.)? - po opštinama

Na skali poverenja od 1 do 4, gde je 1 jednako „nimalo“, a 4 jednako „izuzetno verujete“, distribuirane informacije iz centralnih institucija i opština u proseku su na približno istom nivou u svim opštinama. U Prizrenu je izgledalo da ispitanici nešto više veruju opštinskim (2,94) podacima nego podacima centralnih institucija (2,93). U Podujevu je situacija ista, ali jedina razlika je u tome što je jaz veći (2,86 opština naspram 2,70 centralnih institucija). Iako je ukupno poverenje u opštini Zvečan manje nego u drugim opštinama, oni više veruju informacijama dobijenim iz njihove opštine (2,66) nego centralnim institucijama (2,47). Dok je u Orahovcu suprotan slučaj; čini se da ispitanici više veruju informacijama centralnih institucija (2,95) nego opštini (2,76). Ispitanici u Kosovu Polju imali su ista uverenja, ali je jaz veći (2,79 opština naspram 3,18 centralne institucije).

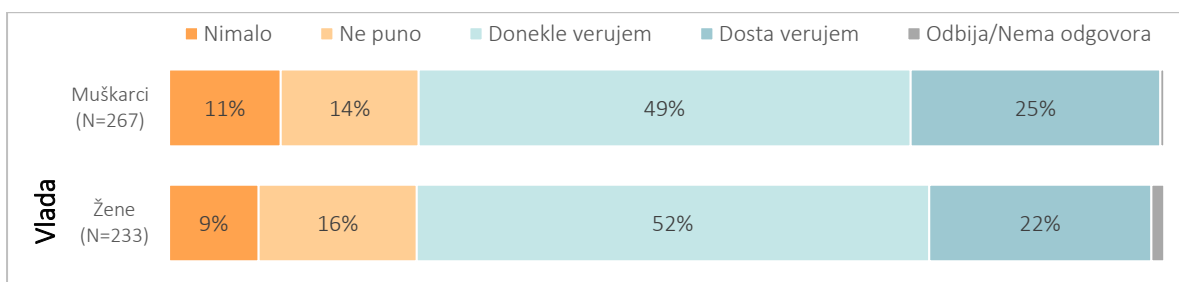

Prikaz 26 Poverenje u distribuirane informacije iz opštine u odnosu na Centralne institucije - na skali od 4 poena, po opštinama

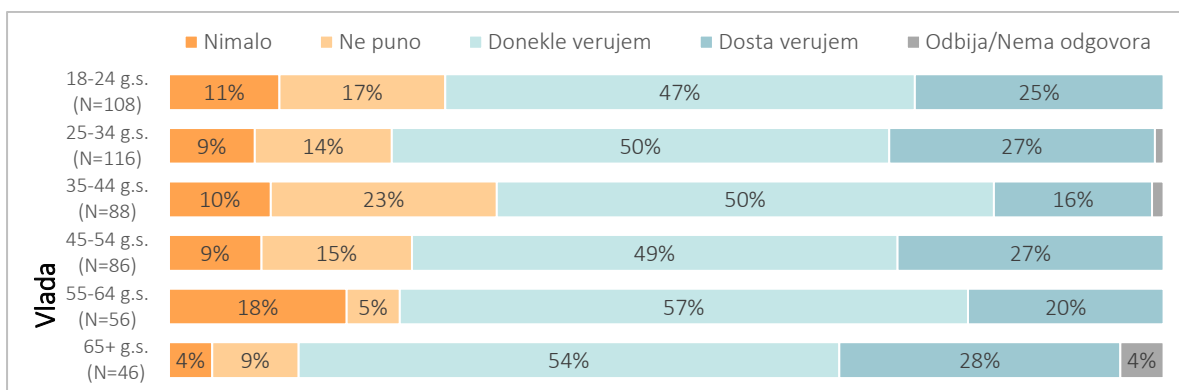
Poverenje u informacije centralnih institucija je slično za muškarce i žene, pri čemu 52% žena i 49% muškaraca donekle veruje, a 25% muškaraca i 22% žena puno veruje.

Prikaz 27 Koliko verujete informacijama koje dobijate o pandemiji COVID-19 od centralnih institucija (na primer NIJK, Ministarstvo zdravlja itd.)? – celokupno, po polu

Različite starosne grupe pokazale su različit stepen poverenja u informacije centralnih institucija. Najveći deo penzionera (65+ godina), starijih stanovnika (55-64 godine) i milenijalaca (25-34 godina) donekle je verovao ili je verovao informacijama (82%, 77% i 77% za svaku kategoriju) dok je 76% srednjih godina (45-54 godina) i 72% mladih odraslih osoba (18-24 godina) donekle verovalo ili im je mnogo verovalo.

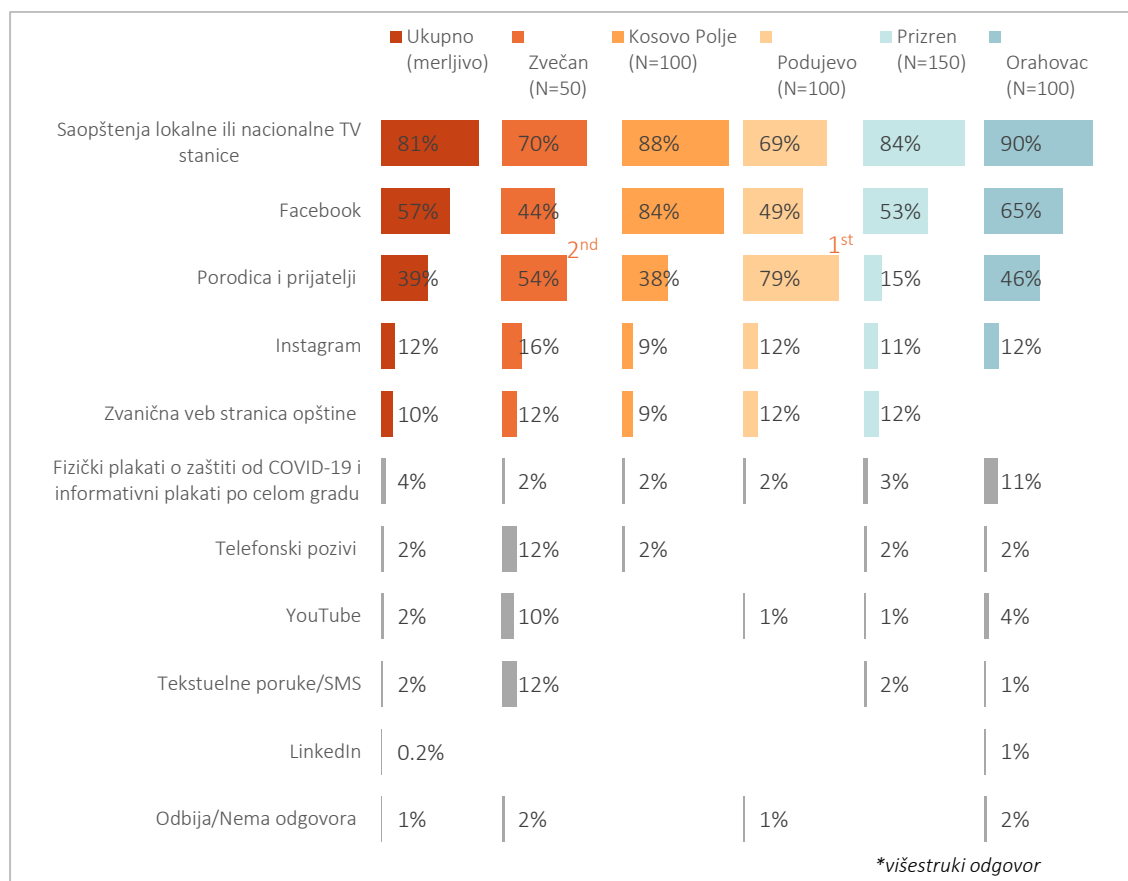
Prikaz 28 Koliko verujete informacijama koje dobijate o pandemiji COVID-19 od centralnih institucija (na primer NIJK, Ministarstvo zdravlja itd.)? – celokupno, po starosnim grupama

Na pitanje kako su primili informacije o pitanjima vezanim za COVID-19, merama i podršci dostupnim u njihovim opštinama, 81% ispitanika je reklo da koristi lokalne ili kosovske TV najave, 57% koristi Fejsbuk, 39% se oslanja na porodicu i prijatelje, 12 % na Instagram-u, 10% na zvaničnom veb sajtu opštine, a manjinski broj ispitanika je takođe koristio informativne plakate širom grada (4%), primao telefonske pozive (2%) i tekstualne poruke (2%). Vrlo mali broj takođe koristi YouTube (2%) i LinkedIn (0,2%) za dobijanje takvih informacija.

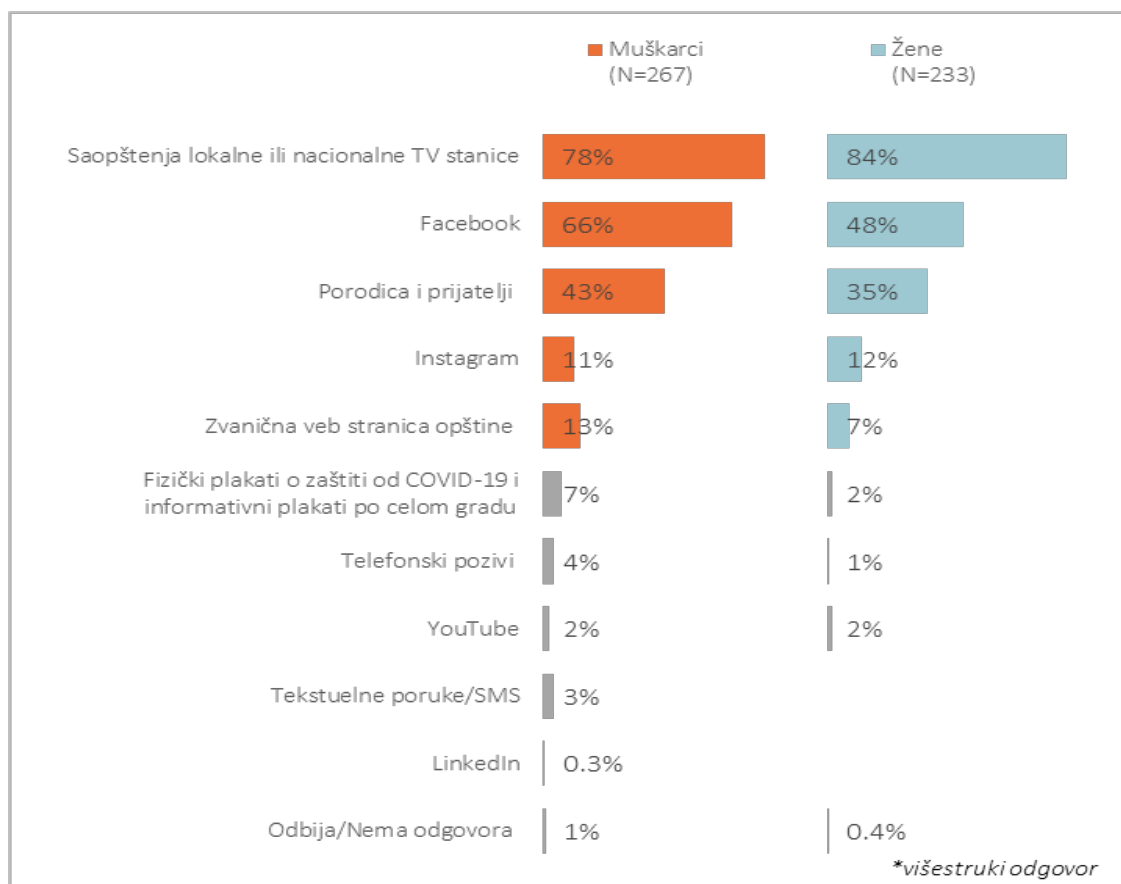
Tri glavna izvora informacija u svim opštinama bila su lokalna ili kosovska TV saopštenja, Fejsbuk i porodica i prijatelji. Međutim, razlike u rangiranju porodice i prijatelja kao izvora informacija su značajne. Na primer, značajan deo ispitanika u Podujevu oslanja se na svoje porodice i prijatelje (79%) kao prvi izvor informacija, a više od polovine ispitanika u Zvečan (54%) smatra to kao svoj drugi izvor informacija. Skoro polovina ispitanika u Orahovcu (46%), više od trećine ispitanika u Kosovu Polju (38%), a manje od petine u Prizrenu (15%) prijavilo je isto.

Prikaz 29 Kako obično primete informacije u vezi sa COVID-19, o situaciji, merama i podršci dostupnoj u vašoj opštini? - po opštinama

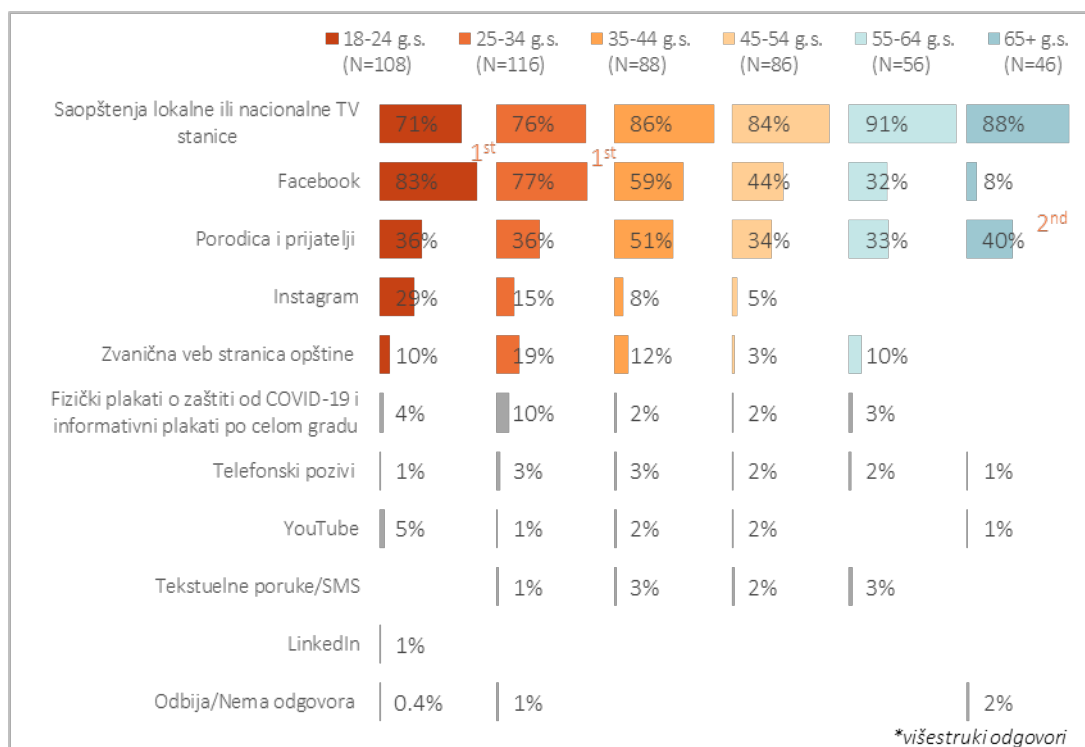
Postoje neke razlike u načinu na koji muškarci i žene primaju informacije o situaciji u vezi sa COVID-19, merama i podršci koja je dostupna i u njihovim opštinama. Više žena (84%) nego muškaraca (78%) koristi lokalne ili kosovske TV objave kao primarni izvor informacija. Više muškaraca koristi Fejsbuk (66%) i oslanja se na porodicu i prijatelje (43%) kao sekundarni i tercijarni izvor informacija nego žene (48% i 35% respektivno). Žene (12%) koriste Instagram nešto više od muškaraca (11%), dok muškarci (13%) više koriste opštinske zvanične veb stranice nego žene (7%), a takođe su i češće od žena (7%) nailazili na plakate/postere po gradu (2%).

Prikaz 30 Kako obično primete informacije u vezi sa COVID-19, o situaciji, merama i podršci dostupnoj u vašoj opštini? – celokupno, po polu

Više ispitanika mlađih generacija koristi Fejsbuk i Instagram za dobijanje informacija o situaciji u vezi sa COVID-19, merama i podršci koja je dostupna u njihovoj opštini. Ipak, ponekad se mlađe generacije više oslanjaju na lokalne ili nacionalne TV objave ili opštinske zvanične veb stranice nego starije generacije. Konkretno, primećuje se da uzrasti od 18-24 i 25-34 godine koriste Fejsbuk kao svoj primarni izvor informacija (83% i 77% respektivno) i lokalne ili kosovske TV najave kao sekundarni izvor. Dok sve ostale starosne grupe koriste lokalne ili kosovske TV najave kao svoj primarni izvor informacija, a Fejsbuk kao drugi, osim starijih/penzionisanih stanovnika kojima su porodica i prijatelji na drugom mestu.

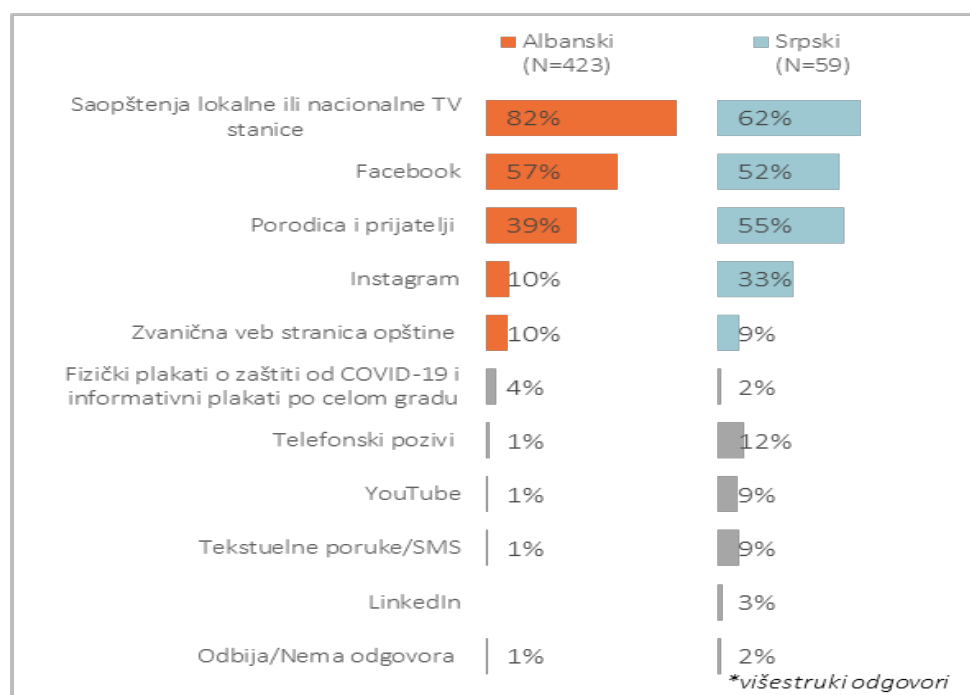
Prikaz 31 Kako obično primate informacije u vezi sa COVID-19, o situaciji, merama i podršci dostupnoj u vašoj opštini? - po starosnim grupama

Važno je proceniti kako se ljudi različitih nacionalnosti sa Kosova informišu o pitanjima vezanim za COVID-19 u svojim opštinama. Kosovski Albanci i kosovski Srbi uglavnom se oslanjaju na lokalne ili kosovske TV najave, mada u prilično različitoj meri (82% i 62% respektivno). Fejsbuk je na drugom mestu za kosovske Albance (57%), a porodica i prijatelji za kosovske Srbe (55%). Porodica i prijatelji na trećem su mestu kosovskih Albanaca (39%), a Fejsbuk na trećem mestu za kosovske Srbe (52%).

Takođe je primetno da znatno veći deo kosovskih Srba (33%) od kosovskih Albanaca (10%) koristi Instagram za primanje informacija o COVID-19. Štaviše, više od jednog od deset kosovskih Srba izjavilo je da je imalo telefonske pozive, a skoro svaki deseti je primio tekstualne poruke (9%) ili koristio YouTube (9%) u poređenju sa kosovskim Albancima (1%, 2% i 1%) redom). Opšta diskusija fokus grupa potvrdila je ove nalaze, pri čemu je većina spominjala „medije“ uopšteno kao njihov izvor informacija, posebno TV i društvene medije.

Prikaz 32 Kako obično primete informacije u vezi sa COVID-19, o situaciji, merama i podršci dostupnoj u vašoj opštini? – po etničkoj pripadnosti

* Ostale etničke grupe nisu prikazane na grafikonu kao rezultat malog broja slučajeva

Osim raspitivanja o glavnim izvorima informacija, ispitanici su upitani da li su informacije koje su im bile na raspolaganju blagovremeno primljene. Sve u svemu, 94% onih koji su koristili opštinske zvanične veb stranice, 86% onih koji su koristili Fejsbuk i Instagram, 83% onih koji su koristili lokalne ili kosovske TV objave i 79% onih koji su se oslanjali na porodicu i prijatelje smatrali su da su informacije koje su primali na temu koja se tiče njihove opštine bile blagovremene.

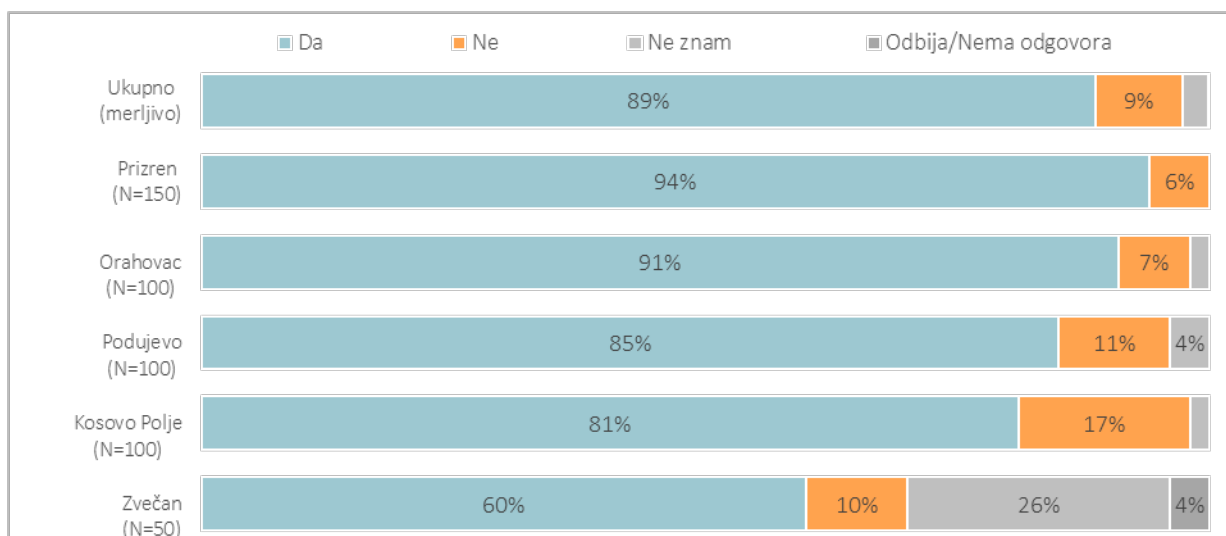
Tabela 1 Da li ove informacije dobijate blagovremeno ili prekasno? - na osnovu vrste svih komunikacionih kanala koji se koriste

	Saopštenja sa lokalne ili nacionalne TV N=408	Fejsbuk N=300	Porodica i prijatelji N=212	Instagram N=58	Zvanična veb stranica opštine N=45
Da	83%	86%	79%	86%	94%
Ne	15%	11%	17%	13%	6%
Ne znam	2%	2%	4%	2%	1%
Ukupno	100%	100%	100%	100%	100%

* Rezultati za druge načine primanja informacija su samo okvirni, pa nisu prikazani u tabeli

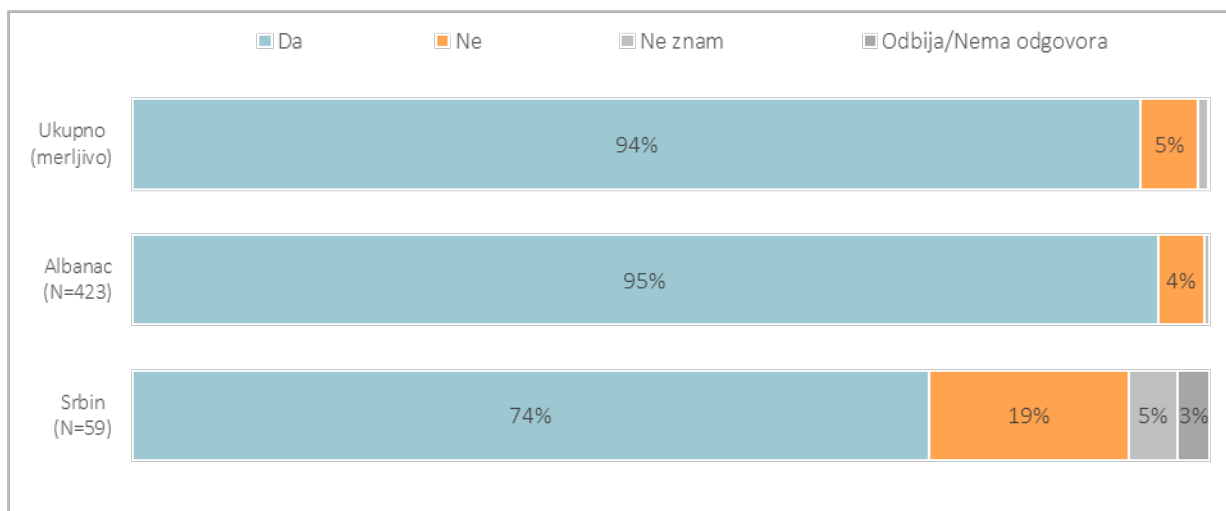
Većina svih ispitanika (89%) smatra da su informacije vezane za COVID-19 koje je dostavila njihova opština lako razumljive, odnosno da je jezik jasan i nije tehnički, vizuelni prilozi odgovarajući, poruke sažete i uskoro. Podeljeno po opštinama, 94% ispitanika u Prizrenu, 91% ispitanika u Orahovcu, 85% ispitanika u Podujevu i 81% ispitanika u Kosovu Polju tvrdilo je da je COVID-19 srodne informacije bilo je lako razumeti. Bez obzira na to, samo 60% ispitanika u Zvečanu je mislilo tako, a 26% njih tvrdilo je da ne zna da li su informacije lako razumljive.

Prikaz 33 Da li su informacije o vašoj opštini koje se odnose na COVID-19 lako razumljive (jasan ne-tehnički jezik, fotografije/video zapisi koji se koriste po potrebi, sažete poruke itd.)? - po opštinama

Pored toga, ispitanici su upitani da li su informacije vezane za COVID-19 koje su dale njihove opštine na njihovom maternjem jeziku, a 94% njih je odgovorilo potvrdno. U poređenju sa etničkom pripadnošću, 95% kosovskih Albanaca i samo 74% kosovskih Srba reklo je da su informacije koje su dobili na njihovom maternjem jeziku.

Prikaz 34 Da li vaša opština daje informacije vezane za COVID-19 na vašem maternjem jeziku? - po etničkoj pripadnosti

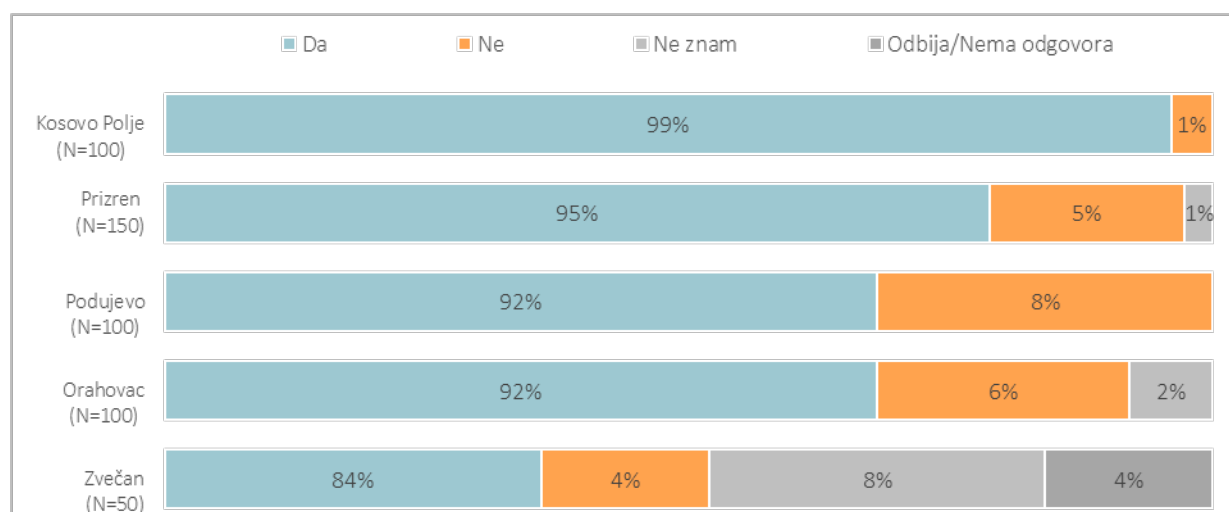

* Rezultati za kosovske Bošnjake i kosovske Turke su samo okvirni, pa nisu prikazani na grafikonu

U poređenju po opštinama, 99% ispitanika u Kosovu Polju, 95% ispitanika u Prizrenu, 92% ispitanika u Podujevu, 92% ispitanika u Orahovcu i 84% ispitanika iz Zvečana tvrdili su da su informacije koje su dale njihove opštine na njihovom maternjem jeziku.

Prikaz 35 Da li vaša opština daje informacije vezane za COVID-19 na vašem maternjem jeziku? - po opštinama

Kroz pitanje sa otvorenim odgovorom, od ispitanika je zatraženo da navedu druge kanale komunikacije koje bi opštine trebale koristiti za pružanje informacija vezanih za COVID-19 kako bi do njih došle efikasnije. Ispitanici su pomenuli četiri glavna izvora, uključujući TV oglase i programe prilagođene COVID-19, društvene medije kao što su Fejsbuk i Instagram, tekstualne poruke, kao i posete selima i opštinama i/ili javne sastanke. Većina ispitanika u Podujevu (71%) više preferira COVID-19 sadržaj na TV-u. 43% ispitanika u Orahovcu preferira veću upotrebu televizije, a 28% aktivnu upotrebu društvenih medija. U manjoj meri - ali što se tiče istih kanala komunikacije, ispitanici u Kosovu Polju su radije koristili društvene medije (21%) i TV sadržaj (20%) - umesto drugih kanala, a značajan deo je takođe naveo korišćenje opštinske zvanične veb stranice (19%) kao poželjnu opciju. Veći deo ispitanika u Prizrenu i Zvečanu smatra da nema potrebe za drugim oblicima komunikacije. Ipak, oko jedan od pet ispitanika (18%) u Prizrenu je pomenulo da bi drugi ključni komunikacioni kanal trebalo da budu tekstualne poruke. Svaki peti ispitanik u Zvečanu (20%) preferira aktivnije korišćenje društvenih medija.

Važno je napomenuti da postoje ispitanici koji su želeli više kanala komunikacije na svojim jezicima, poput bosanskog i turskog. Manje ispitanika je pomenulo telefonske pozive, radio i emajl kao kanale komunikacije putem kojih bi do njih bolje došle njihove opštine.

Tabela 2 Koje druge komunikacione kanale opština treba da koristi za pružanje informacija vezanih za COVID-19 kako bi vas bolje kontaktirala? - otvoreno pitanje, po opštinama

	Celokupno (ponderisan)	Zvečan (N=50)	Kosovo Polje (N=100)	Podujevo (N=100)	Prizren (N=150)	Orahovac (N=100)
TV (više oglasa, programa itd.)	30.4%	12%	20%	71%	10%	43%
Društveni mediji (Fejsbuk, Instagram)	11.9%	20%	21%	11%	5%	28%
SMS	9.8%	8%	3%	2%	18%	1%
Nema potrebe za drugim informativnim medijima /zadovoljan sam	9.5%	30%	8%		8%	24%
Posete selima i opštinama / Javni sastanci	5.9%	6%	12%	3%	7%	4%

Brošure, bilbordi i oglasi	4.3%	2%	3%	4%	6%	1%
Zvanična stranica (opštine i relevantne institucije)	3.2%	6%	19%	1%	2%	
Internet	2.4%		5%	6%	1%	1%
Telefon / Telefonski pozivi	2%	2%	12%	2%	1%	
Radio	1.3%	4%	1%	3%	1%	
Kanali na Bosanskom	1%		1%		2%	
Novine, E-vesti	1%	2%		2%		3%
Porodica, rođaci i prijatelji	0.3%				1%	
Kanali na Turskom	0.3%				1%	
Emajl	0.2%	2%	1%			
Ostalo	0.3%		1%	1%		
Na / Ništa	30.3%	16%	19%	11%	46%	22%
Ukupno	100%	100%	100%	100%	100%	100%

* Indikativno samo zbog malog broja slučajeva

Pitanja o širenju informacija su takođe istraživana u diskusijama fokus grupa. Učesnici fokus grupe u Orahovcu koji govore albanski bili su zadovoljni načinom na koji je opština Oraovac obavestavala svoje stanovnike. Neki učesnici su spomenuli da su aktivnosti i odluke koje je preduzela njihova opština podeljene na službenoj veb stranici opštine. Većina učesnika je naglasila da su informacije dobili i od svoje lokalne radio stanice, novinskih portala i tvrdili su da su zadovoljni načinom na koji je njihova opština komunicirala sa njima. Međutim, oni iz grupe koja govori srpski jezik izrazili su da ih opština retko kontaktira i da srpska zajednica nije upoznata sa opštinskim uslugama koje su im na raspolaganju i generalno ne očekuju nikakvu podršku od opštine. Prema njihovim rečima, kosovski Srbi u opštini Oraovac su uglavnom stariji stanovnici koji ne koriste internet i društvene mreže. Tako su uglavnom bili informisani preko svoje dece ili drugih poznanika koji su informacije primali preko interneta ili putem TV kanala na albanskom jeziku i verbalno ih delili.

Na pitanje o tome kako je opština informisala svoje stanovnike o pitanjima i merama preduzetim za rešavanje situacije u vezi sa COVID-19, opštinski zvaničnici i članovi skupštine opštine Oraovac objasnili su da su stalno koristili društvene medije kao alat za informisanje drugih a koji su ažurirani. Takođe su pomenuli saradnju sa medicinskim centrima radi svakodnevnog informisanja svojih stanovnika o situaciji, broju zaraženih ljudi i inicijativama vezanim za zdravstvene usluge i socijalnu zaštitu.

Učesnici iz fokus grupe sa albanskim jezikom i grupe iz srpskog jezika u Prizrenu imali su različita iskustva u vezi sa informacijama koje su dobile opštine. Za prve, većina učesnika je tvrdila da su ih u većini slučajeva lokalni i regionalni mediji i druge društvene mreže informisali o nedavnim događajima, broju zaraženih i svim merama koje su preduzele centralne institucije u njihovoj opštini. Prema njihovim rečima, dostavljene informacije su bile dovoljne, blagovremene i propisne. Potonji su bili svesni da se informacije šire i smatraju ih pouzdanim, ali je pomenuto da postoje problemi u vezi sa upotrebljenim jezikom; plakati i oglasi bili su dostupni samo na albanskom.

Neki opštinski zvaničnici i članovi skupštine veruju da je opština Prizren uspela da dobro obavesti svoje stanovnike, dok su drugi tvrdili da postoji prostor za poboljšanja. Predstavnici su objasnili da su mere koje je preduzela njihova opština proširene putem kosovskih medija i društvenih medija. Neki su napomenuli da su na zvaničnom opštinskom veb sajtu objavljena saopštenja za blagovremeno

obaveštavanje o promenama i merama. Ipak, neki se nisu složili da su kanali za informisanje drugih bili zadovoljavajući ili dovoljno efikasni.

Učesnici fokus grupe u opštini Kosovo Polje koji govore albanski izrazili su nezadovoljstvo načinom na koji opština Kosovo Polje obaveštava svoje stanovnike. Učesnici su smatrali da informacije date na zvaničnoj veb stranici opštine često nisu informativne i da neke informacije o aktivnostima ili donetim odlukama potpuno nedostaju. Većina učesnika je izjavila da su sve informacije dobili od lokalnih i regionalnih medija, kao i društvenih medija. Učesnici koji govore srpski govorili su da su informisani preko tradicionalnih medija ili društvenih mreža. Opština Kosovo Polje koristila je prodavnicu u selu Ugljare kao oglasnu tablu, kako bi obavestila stanovnike o događajima ili vestima u vezi sa njihovom opštinom. Štaviše, učesnici su tvrdili da često informacije o merama opština za suzbijanje širenja COVID-19 nisu blagovremeno objavljene. Ipak, većina učesnika fokus grupe smatrala je da su informacije iz opštine pouzdane.

Većina predstavnika i zvaničnika Opštine Kosovo Polje istaklo je da iako je njihova opština preduzela mnoge mere u cilju suzbijanja posledica pandemije, nisu uložili dovoljno napora da informišu svoje stanovnike putem različitih kanala. Takođe su bili samokritični u pogledu nedostatka transparentnosti u procesu. Ipak, većina njih je tvrdila da su ljudi koji žive u Kosovu Polju bili informisani preko nacionalnih medija, koji prate događaje na celom Kosovu i u regionu.

Učesnici fokus grupa na albanskom jeziku u Zvečanu pomenuli su kancelariju za komunikaciju između sela Lipa u kojem živi većina kosovskih Albanaca sa tog područja a koja je povećala dostupnost informacijama koje se prenose u sela. Takođe su verovali da je to prikladno i blagovremeno. Međutim, neki učesnici kosovski Albanci objasnili su da ne primaju informacije ili usluge direktno od opštine, već od kancelarije za vezu - naime, Kancelarije za zajednice - koju je osnovala opština i nalazi se u selu Lipa naseljenog kosovskim Albancima.¹⁶ Ovo je omogućilo da informacije stignu do stanovnika na vreme.

Iako su učesnici na srpskom jeziku verovali da su prilično dobro obavešteni, smatrali su da opština nije obavestila stanovnike o preduzetim inicijativama. Takođe, informacije koje su dobili dostavljene su putem društvenih mreža ili televizije i smatrali su da su te informacije pouzdane.

U fokus grupi opštinskih zvaničnika i članova skupštine, učesnici su tvrdili da su ljudi obavešteni samo putem televizije, radija i opštinskih veb stranica zbog zabrane kretanja. Informacije su takođe distribuirane na albanskom jeziku, a promotivni materijali u vezi sa prevencijom postavljeni su na vidljive lokacije; bilbord su takođe korišćeni. Takođe su napomenuli da je opština spremna za poboljšanje i otklanjanje nedostataka.

Učesnici fokus grupa u Podujevu su rekli da su informisani uglavnom preko regionalnih, lokalnih i elektronskih medija. Učesnici su takođe primetili da poverenje u izvore informacija značajno varira, u zavisnosti od svakog pojedinca i njihove pristupačnosti vrsti izvora. Tokom diskusije istaknuto je da stariji ljudi, na primer, imaju više poteškoća u razumevanju informacija zasnovanih na tehnologiji od mlađih generacija.

---

¹⁶ Ova kancelarija služi kao posebna kancelarija za kosovske Albance koji žive u opštini. U okviru Kancelarije za zajednice postoji nekoliko odvojenih sektora u kojima kosovski Albanci iz sela u opštini Zvečan mogu da dobiju informacije u vezi sa različitim merama, odlukama, radnjama i aktivnostima koje preduzima njihova opština i neophodnim uslugama na albanskom jeziku. Ljudi se takođe mogu obratiti zabrinutostima i problemima preko ove kancelarije opštini Zvečan. Bez obzira na to, zvanična veb stranica opštine Zvečan ne sadrži nikakve informacije; međutim, postoji paralelna veb stranica koja sadrži informacije na srpskom i albanskom jeziku. Pogledajte paralelnu veb stranicu ovde: <http://www.ezvecan.com/>

U fokus grupi opštinskih zvaničnika i članova skupštine, učesnici su tvrdili da je njihova opština iskoristila različite kanale za informisanje svojih stanovnika - uglavnom lokalne TV i platforme društvenih medija. Aktivnosti, inicijative i informacije o ograničenjima kretanja i javnim debatama takođe su objavljene na službenoj veb stranici opštine Podujevo pošto je novi gradonačelnik dobio mandat¹⁷.

Zadovoljstvo ljudi angažovanjem opštine sa ljudima

Drugi modul istraživanja ispitivao je znanje i zadovoljstvo ispitanika o kanalima angažovanja ljudi koje su opštine koristile tokom pandemije (tokom jednogodišnjeg perioda), poput javnih rasprava. Indikativno istraživanje¹⁸ sugeriše da ljudi na Kosovu ne učestvuju mnogo u opštinskim javnim raspravama - koje su neophodan alat i zakonska odredba kako bi se obezbedilo da budžetsko planiranje opštinskih aktivnosti bude u skladu sa očekivanjima različitih aktera, poput ljudi, preduzetnika i drugih subjekata koji žive i posluju u opštini.

Sve u svemu, nalazi ovog modula pokazuju da je angažovanje ljudi u opštinama na niskom nivou i da je retko među ispitanicima. Većina ispitanika je tvrdila da njihove opštine nisu održale javne rasprave pre ili posle pandemije. Mnogi su priznali da nisu svesni da li je bilo saslušanja; ovo je bilo posebno evidentno među stanovnicima Zvečana i Orahovca. Samo 33 ispitanika u anketi je izjavilo da su njihove opštine održale javne rasprave od izbijanja pa su samo četiri ispitanika učestvovala u njima. Informacije o javnim raspravama uglavnom su se distribuirale putem društvenih medija.

Međutim, diskusije u fokus grupama otkrile su da se većina učesnika nije osećala dobro informisanim o tome kada i gde su rasprave održane, ili uopšte nisu bili svesni da su se održale. Posebno su se kosovski Srbi osećali loše informisani, dok je znatan broj učesnika takođe priznao da postoji nedostatak interesovanja za aktivnosti građanskog angažovanja. Ovi kvalitativni nalazi mogu ukazivati na to da je nedostatak relevantnih informacija o javnim raspravama možda doprineo njihovoj neinformisanosti. Učesnici fokus grupa koji su učestvovali u raspravama naglasili su važnost učešća u takvim aktivnostima kao aktivni stanovnik. Takođe su naglasili da su zbog pandemije neka od rasprava premeštena na internet platforme, stvarajući poteškoće starijim generacijama koje manje koriste i nisu vešti sa tehnologijom za pristup i učešće.

Uopšteno govoreći, nalazi ankete i podaci fokus grupa ukazuju na to da postoji prostor za poboljšanja kada je u pitanju komunikacija i interakcija između opštine i stanovnika. Neki od predstavnika koji su učestvovali u fokus grupama istakli su da je potrebno više javnih rasprava i sličnih aktivnosti kako bi se poboljšala razmena informacija i ideja između opština i njihovih građana. Nalazi ankete dodatno su podvukli ovo pitanje, pri čemu su gotovo svi ispitanici izjavili da ih njihova opština nije kontaktirala na bilo koji drugi način, dok stanovnici takođe nisu uložili nikakve napore da im se obrate.

Nalazi ovog modula dalje su otkrili da su stanovnici smatrali da bi njihove opštine trebale dati prioritet pružanju finansijske pomoći porodicama u potrebi i onima pogođenim COVID-19, dok su neki kao glavne prioritete naveli potrebu subvencionisanja biznisa ili strožih mera prevencije protiv COVID-19.

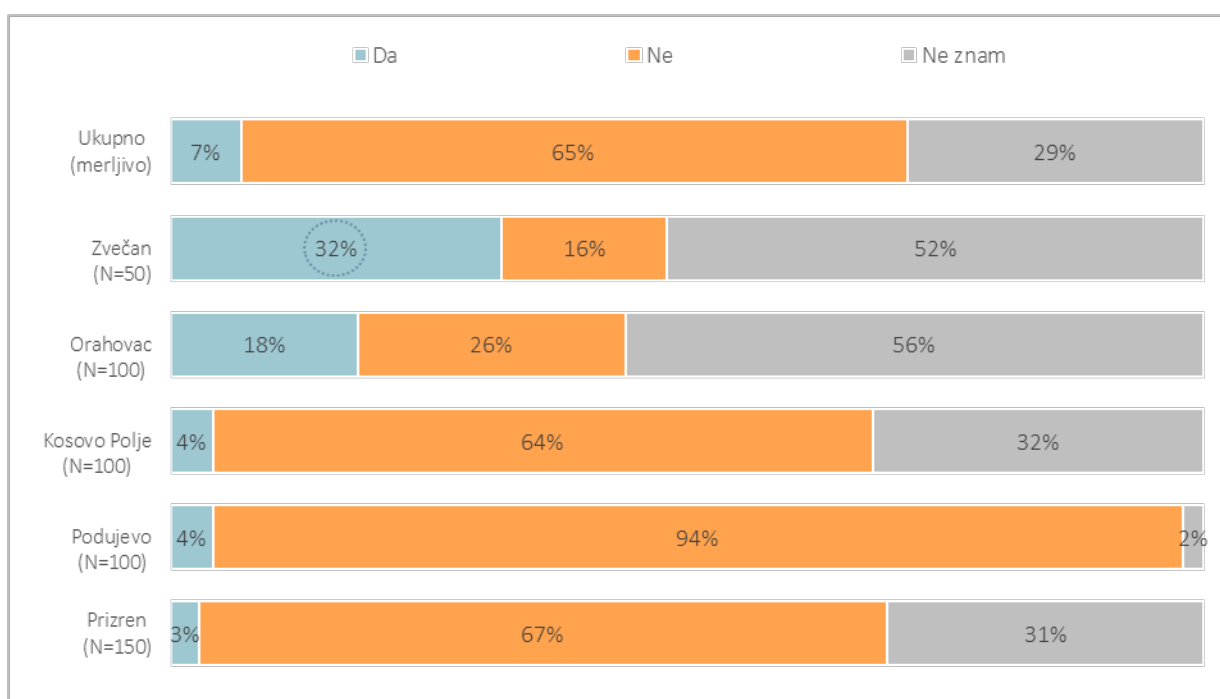
¹⁷ Vanredni izbori za gradonačelnika u Podujevu održani su 29. novembra 2020. Za gradonačelnika je izabran Shpejtim Bulliqi, kandidat iz Pokreta Vetevendosje. Za više informacija, posetite: <https://www.kqz-ks.org/wp-content/uploads/2020/12/1.-Rezultatet-sipas-komunave.pdf>

¹⁸ Demokratski institut Kosova „Proces razvoja opštinskog budžeta za 2019. na Kosovu“ 2019. <<https://kdi-kosova.org/wp-content/uploads/2020/02/Municipal-Budget-Development-Process-in-Kosovo-ENG-me-ISBN.pdf>>

Na pitanje da li su njihove opštine održale javne rasprave **pre izbijanja COVID-19**, 65% svih ispitanika koji predstavljaju pet opština tvrdilo je da nisu, oko 29% ispitanika tvrdilo je da ne zna, a samo 7% je odgovorilo potvrdno.

Više od polovine ispitanika u Zvečanu (52%) nije znalo da li su javne rasprave u njihovoj opštini održane pre COVID-19, oko trećina njih (32%) je tvrdilo da su javne rasprave održane, a 16% je tvrdilo drugačije. Više od polovine ispitanika u Orahovcu (56%) nije znalo da li je njihova opština održala javne rasprave, dok je 26% njih navelo da ih opština nije održala, a 18% je reklo da jeste. Oko dve trećine ispitanika u Kosovu Polju (64%) reklo je da njihova opština nije održala nijednu javnu raspravu pre izbijanja COVID-19, 32% nije znalo, a 4% je tvrdilo da jeste. Većina ispitanika u Podujevu (94%) tvrdila je da u njihovoj opštini nije bilo javnih rasprava pre COVID-19, 4% je tvrdilo da ih ima, a 2% nije imalo informacije u tom pogledu. Na kraju, oko dve trećine ispitanika u Prizrenu (57%) takođe je tvrdilo da njihova opština nije održala nijednu javnu raspravu pre COVID-19, 31% nije znalo, a 3% je odgovorilo potvrdno.

Prikaz 36 Da li je vaša opština održala neku javnu raspravu pre izbijanja COVID-19 (pre marta 2020.)? - po opštinama

Prema Zakonu o lokalnoj samoupravi, svaka opština održava javne sastanke najmanje dva puta godišnje na kojima može učestvovati bilo koja osoba ili organizacija koja ima prebivalište i deluje u datoj opštini. Jedan od sastanaka mora se održati tokom prvih šest meseci u godini. Na sastancima, predstavnici opštine informišu učesnike o aktivnostima opštine, a učesnici mogu pokrenuti različita pitanja i izneti predloge.

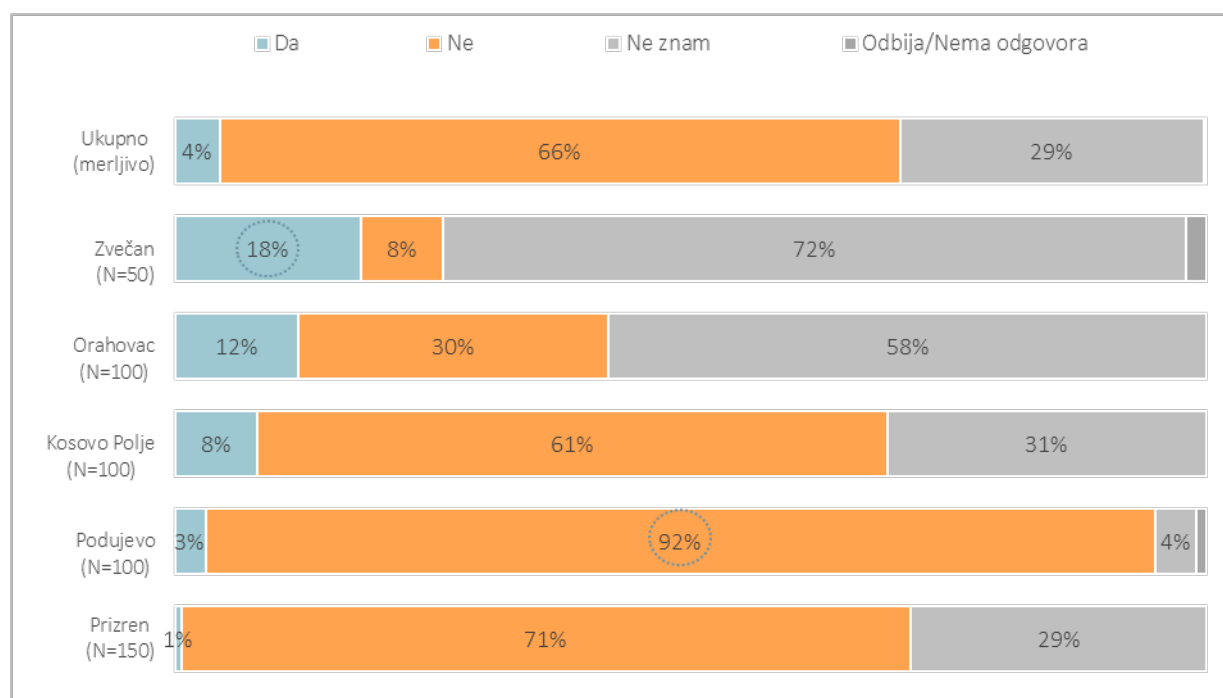
U 2020. godini, Prizren, Podujevo i Orahovac organizovali su dva javna sastanka sa stanovnicima, dok Zvečan i Kosovo Polje nisu održali nijednu javnu raspravu.¹⁹

¹⁹ Ministarstvo lokalne uprave. Opštinski izveštaj o radu za 2020. <<https://mapl.rks.gov.net/wp-content/uploads/2021/04/1.-Raporti-i-funkcionimit-te-komunave-2020-FINALE-1.pdf>>

Osim toga, ispitanici su upitani da li su njihove opštine održale javne rasprave **nakon izbijanja COVID-19**. Slično prethodnim rezultatima, 66% svih ispitanika koji predstavljaju pet opština rekli su ne, oko 29% ispitanika je reklo da ne zna, a samo 4% je odgovorilo potvrdno.

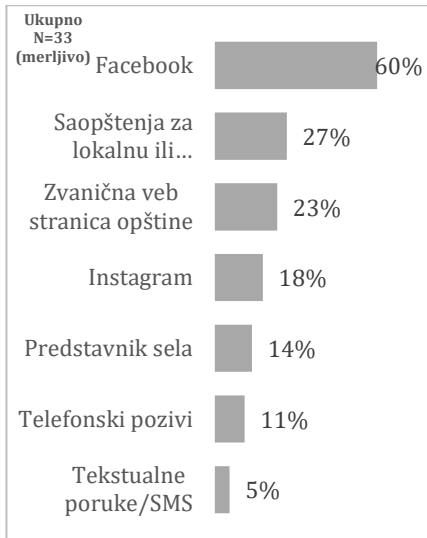
U poređenju sa gore navedenim, čak i više ispitanika u Zvečanu (72%) nije znalo da li je njihova opština održala bilo kakvu javnu raspravu nakon pandemije COVID-19, 18% je tvrdilo da su održani, a 8% da nije. Slično, 58% ispitanika u Orahovcu nije znalo da li njihova opština održava javne rasprave, dok je 30% njih tvrdilo da opština nije održala javne rasprave, a 12% je reklo da jeste. Ukupno 61% ispitanika u Kosovu Polju tvrdilo je da njihova opština nije održala nijednu javnu raspravu nakon izbijanja COVID-19, 31% nije znalo, a 8% je tvrdilo da jeste. Ponovo, veliki deo ispitanika u Podujevu (92%) je tvrdio da u njihovoj opštini nisu održana javna saslušanja nakon izbijanja virusa COVID-19, 4% je reklo da su održani, a 3% nije znalo. Još veći deo ispitanika u Prizrenu (71%) tvrdio je da njihova opština nije održala javnu raspravu nakon izbijanja COVID-19, 29% nije znalo, a 1% je reklo da jeste.

Prikaz 37 Da li je vaša opština održala neku javnu raspravu **nakon** izbijanja COVID-19 (od sredine marta 2020. do sada)? - po opštinama

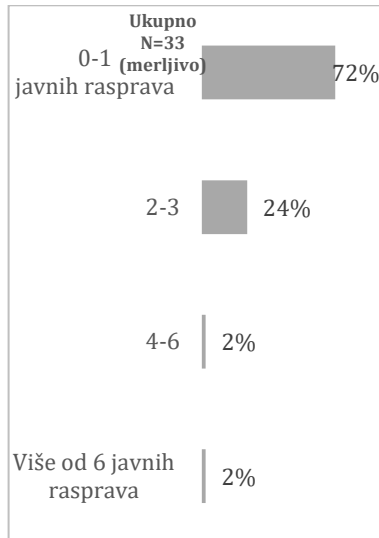

Samo je nekoliko ispitanika (ukupno 33 od 500) izjavilo da je njihova opština održala javne rasprave od početka pandemije COVID-19. Zatim je ovim ispitanicima postavljeno pitanje kako su obavješteni o javnim raspravama, da li znaju koliko ih je održano i kako su organizovani. Ukupno 60% ispitanika tvrdilo je da je informisano putem Fejsbuka, 27% putem lokalnih ili nacionalnih TV oglasa, 23% putem opštinskih zvaničnih veb stranica, 14% preko predstavnika sela, 11% putem telefonskih poziva i 5% putem SMS -a poruke. Oko 72% ispitanika reklo je da je u njihovoj opštini održano 0-1 javnih rasprava, 24% je reklo 2-3 javne rasprave, 2% je reklo 4-6, a 2% je reklo da je održano više od 6 javnih rasprava. Nadalje, 58% ispitanika je reklo da su javne rasprave organizovane u fizičkim prostorijama, 23% je reklo da su organizovane onlajn, 15% je navelo mešavinu oba modaliteta, a 4% nije znalo.

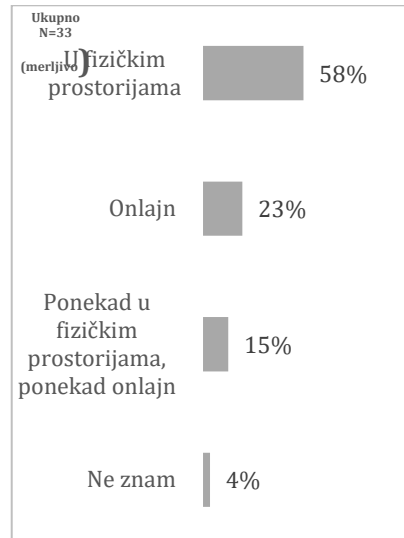
Prikaz 38 Kako ste bili obavješteni o javnim raspravama nakon izbijanja COVID-19?

Prikaz 39 Znete li koliko je javnih rasprava održano nakon izbijanja COVID-19?

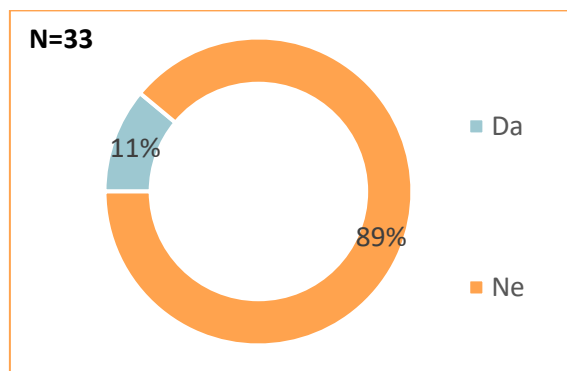
Prikaz 40 Kako su organizovane javne rasprave nakon izbijanja COVID-19?

* samo slučajevi kada su ispitanici tvrdili da je opština održala javnu raspravu nakon izbijanja COVID-19, N=33

Ispitanici koji su bili obavješteni o javnim raspravama upitani su da li su učestvovali u nekoj od njih, koje su teme obrađene i da li su izrazili zabrinutost u vezi sa pandemijom COVID-19. Samo četiri od 33 ispitanika koji su čuli za javne rasprave rekli su da su u njima učestvovali. Teme koje su obrađene uključuju pitanja vezana za pandemiju, vodosnabdevanje, ulično osvetljenje i izgradnju i održavanje puteva.

Prikaz 41 Da li ste učestvovali u nekoj od javnih rasprava održanih nakon izbijanja COVID-19? *samo u slučajevima kada je opština održala javnu raspravu nakon izbijanja COVID-19

Na fokus grupama se takođe raspravljalo o temi angažovanja ljudi u opštinskim pitanjima kako bi se steklo dublje razumevanje nivoa uključenosti, kao i inhibitornih faktora.

Oni koji su govorili albanskim jezikom retko su učestvovali na javnim raspravama u Prizrenu. Ono što se izdvojilo iz diskusije je da je od šest učesnika samo dvoje učesnika koji pripadaju romskoj zajednici izjavilo da su učestvovali u javnim raspravama kao predstavnici organizacija civilnog društva. Ostali učesnici su objasnili da ili nisu bili obavješteni, nisu imali vremena da prisustvuju ili nisu osetili potrebu da budu uključeni u takve aktivnosti donošenja odluka putem javnih rasprava koje je održala njihova opština.

---

*„Nisam ni ja učestvovala. Bili smo na poslu, vratili smo se umorni, morali smo da se bavimo porodicama - pa nismo učestvovali.“ **Žena, 48 godina, kosovska Albanka, Prizren***

Grupa koja govori srpski jezik u Prizrenu generalno nije bila angažovana ni na javnim raspravama, osim ako nisu zastupale OCD ili neka druga pravna lica. Pre pandemije bile su javne rasprave koje su najavljene putem opštinske veb stranice. Saslušanja su organizovana putem Zoom platforme tokom pandemije; međutim, većina stanovnika toga nije bila svesna. Dvojica kosovskih Srba učesnika u grupi; međutim, nikada nisu čuli za javne rasprave, niti su o njima bili obavješteni.

---

*„(...) javne rasprave su takođe bile dostupne na mreži, na Zoom-u, tako da su bile otvorene za one koji su želeli da učestvuju. Pratila sam jednu javnu raspravu koja je bila pre dve nedelje kada smo tražili centar za mlade koji još nismo dobili.“ **Žena, 19 godina, kosovska Bošnjakinja, Prizren***

Opštinski predstavnici Prizrena tvrdili su da je tokom pandemije opština organizovala četiri javne rasprave; većina njih o budžetiranju, a takođe da tokom istih obavesti svoje stanovnike putem svoje službene veb stranice. Snimak ovih rasprava je naknadno objavljen na veb stranici radi transparentnosti. Učesnici su se složili da su se javne rasprave pokazale efikasnim i da su delovale kao kanal putem koga su opštine prikupljale i rešavale zahteve stanovnika. Opštinski predstavnici pripisali su nisku stopu učešća nametnutih ograničenja kretanja i okupljanja. Štaviše, takođe su verovali da značajan broj ljudi nije upoznat sa pravilnom upotrebom interneta.

Grupa učesnika koji govore albanski jezik u Orahovcu tvrdila je da je čula za javne rasprave organizovane pre pandemije. Neki od njih su rekli da nisu bili obavješteni o bilo kojoj javnoj raspravi od izbijanja COVID-19, dok su drugi rekli da su u ovom periodu saslušanja organizovana onlajn.

---

*„(...) Što se tiče javnih rasprava, one su, koliko ja znam, bile organizovane na internetu, ali nisu imale velikog uticaja. Do stanovnika se više dolazilo putem društvenih mreža.“ **Muškarac, 21 godinu, kosovski Albanac, Orahovac***

Oni iz grupe koja govori srpski jezik u Orahovcu tvrdili su da nije bilo javne rasprave ili da to barem srpska zajednica nije znala. Samo je jedan tvrdio da je učestvovao u javnoj raspravi o bezbednosti i nije smatrao da su njegove ideje uzete u obzir. Većina je izrazila da nema angažovanja pripadnika srpske zajednice u opštinskim procesima putem javnih rasprava.

---

*„Govorio sam o nekim problemima - mladi ljudi stalno dolaze, provociraju, pucaju, uzvičuju OVK, pa čak i tada, bio sam na tom mestu i pričao o tome šta se dešava, ali nije bilo razumevanja.“ **Muškarac, 38 godina, kosovski Srbin, Orahovac***

Opštinski predstavnici Orahovca istakli su nedostatak lokalnog televizijskog kanala kao jedan od glavnih razloga niske stope učešća njegovih stanovnika u javnim raspravama uopšte. Osim toga, lokalni

radio se takođe smatra nepopularnim i neefikasnim u informisanju ljudi. Predstavnici su izjavili da, iako ljudi nisu dobro informisani o javnim raspravama ili drugim inicijativama koje preduzima njihova opština da je rad opštine tokom pandemije bio zadovoljavajući.

Većina učesnika grupe koja je govorila albanskim jezikom u Kosovu Polju tvrdila je da nikada nije učestvovala niti se pridružila nekoj javnoj raspravi u svojoj opštini. Mnogi od njih su izjavili da nisu bili obavešteni o javnim raspravama, dok su drugi izjavili da im nije važno ili u njihovom interesu da učestvuju. Vredi naglasiti da su učesnici iz zajednica kosovskih Roma, Aškalija i Egipćana bili aktivni na javnim raspravama koje je opština održala pre izbijanja pandemije. Učesnici iz ovih zajednica izjavili su da su bili obavešteni o raspravama održanim tokom pandemije, ali su tvrdili da nisu mogli da prisustvuju iz ličnih razloga.

---

*„Učestvovao sam na nekoliko javnih rasprava. Poslednji put sam bio na jednoj pre dve godine, kada su predstavili budžet. Na tom sastanku uspehi smo da asfaltiramo put [u našoj oblasti].“ **Muškarac, 27 godina, kosovski Egipćanin, Kosovo Polje***

Uopšteno govoreći, učesnici kosovski Srbi nisu prisustvovali javnim raspravama u Kosovu Polju. Oni su svesni da se javna rasprava na kojoj se raspravlja o opštinskom budžetu organizuje najmanje jednom godišnje, ali niko od njih nikada nije učestvovao. Neki takođe misle da rad opštine nije bio dovoljno transparentan jer smatraju da ih opština ni o čemu ne obaveštava.

---

*„Ne, sve se to radi iza scene, tako saznajemo tek kad se sve završi i tako je.“ **Žena, 43 godine, kosovska Srpkinja, Kosovo Polje***

Neki učesnici u skupštini, kao deo predstavnika opštine, izjavili su da opština Kosovo Polje ne stoji dobro u smislu komunikacije sa stanovnicima jer ne održavaju dovoljno javnih rasprava, sa ili bez krize COVID-19 poboljšanje u tom pogledu je neophodno.

Većina učesnika fokus grupe na albanskom jeziku u Zvečanu nije bila obaveštena o bilo kojoj javnoj raspravi od početka pandemije. Međutim, neki su spomenuli da su pre pandemije održane javne rasprave, ali da većina nije pokazala interes za učešće.

---

*„Nisam učestvovala ni u jednoj javnoj raspravi, jer sam bila na porodijskom odsustvu. Bio sam vrlo pasivnan 2020., u oktobru 2019. otišla sam na odsustvo do decembra 2020.“ **Žena, 46 godina, kosovska Albanka, Zvečan***

Grupa učesnika koji su govorili srpskim jezikom u Zvečanu nije prisustvovala javnim raspravama iako su svesni da su organizovani. Učesnici su opisali razlog slabog učešća što se informacije ne šire odgovarajućim kanalima do kojih se dolazi. Niko od članova grupe nikada nije učestvovao u raspravama, a stanovnici kontaktiraju opštinu samo kada je to potrebno, u vezi sa pitanjima kao što je registracija vozila.

„Ponekad su zvali stanovnike da provere šta misle o ovim projektima, ali ne znam da li stanovnici uopšte idu tamo. Recimo da postoje neki građevinski projekti o kojima moraju da obaveste ljude. Imaju zaista lošu komunikaciju sa stanovnicima, zaista ne znam, recimo da čujem „bio je neko, pa sam čuo nekoga ...“, ali ništa konkretno.“ **Muškarac, 27 godina, kosovski Srbin, Zvečan**

Predstavnici opštine Zvečan tvrdili su da su pre pandemije organizovali javne rasprave o svim temama koje su bile obavezne za predstavljanje stanovnicima, a pozivi su postavljeni na oglasnu tabelu i distribuirani putem medija. Tokom perioda COVID-19, opština je organizovala dve onlajn javne rasprave kako bi se izbeglo fizičko okupljanje, ali su predstavnici bili zabrinuti što stanovnici Zvečana ne odgovaraju na opštinske pozive ni za javne rasprave ni za volonterske aktivnosti.

Većina učesnika fokus grupe u Podujevu tvrdila je da nikada nije učestvovala niti se pridružila bilo kojoj javnoj raspravi koju je održala njihova opština. Jedan od glavnih razloga koji su neki od učesnika spomenuli bio je to što na njih nisu uticali problemi ili teme o kojima se raspravljalo na ovim debatama. Učesnici su takođe objasnili da su bili informisani o debatama održanim tokom pandemije, ali nisu imali interesa da im prisustvuju.

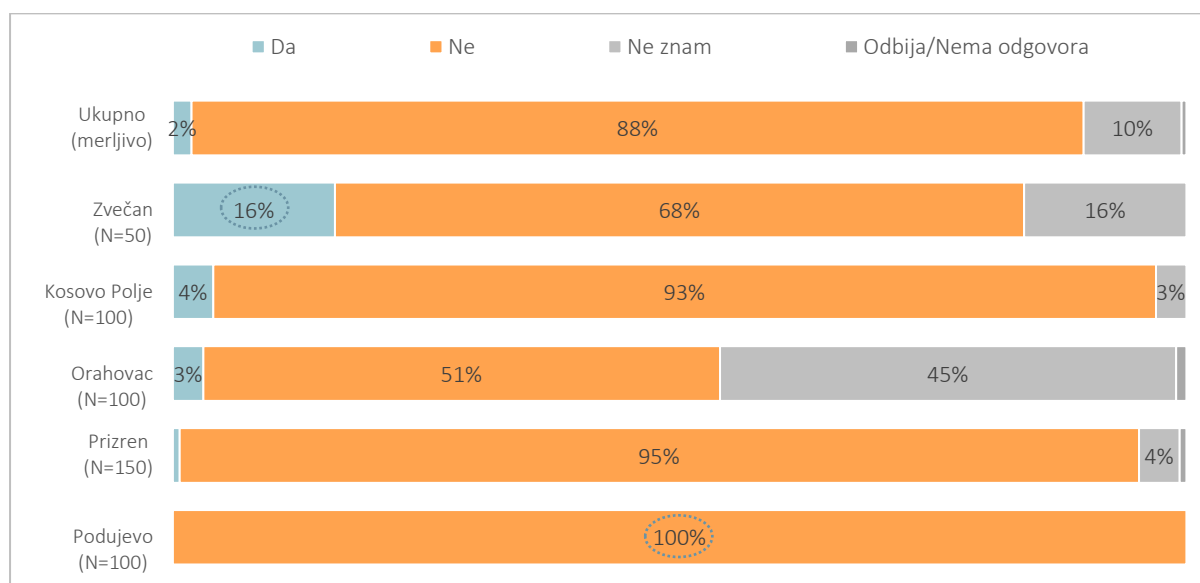
„Javne debate u opštini Podujevo održane su tokom prethodne vlade i održavaju se i sada; sa novom vladom. Ove diskusije imaju zadovoljavajući nivo; međutim, imam jednu vrstu primedbe: Ljudi nisu toliko zainteresovani za učešće u javnim raspravama. Pre mesec dana učestvovala sam u javnoj raspravi i videla sam da su u javnoj debati učestvovali samo oni ljudi koje je tema pogodila, ali ne i drugi ljudi na koje teme o kojima se diskutuje ne utiču direktno.“ **Žena, 27 godina, kosovska Albanka, Podujevo**

Predstavnici opštine Podujevo izjavili su da je aktuelni gradonačelnik (kandidat Pokreta Vetevendosje) organizovao dve javne rasprave kako bi predstavio svoj rad i napredak tokom svog šestomesečnog mandata i obavestio stanovnike o predstojećim aktivnostima. Prema predstavnicima, tokom ove dve debate postojao je zadovoljavajući nivo učešća stanovnika.

Istraživanje je dalje istraživalo da li su opštine pokušale da dođu do svojih birača na bilo koji drugi način osim javnih rasprava od izbijanja COVID-19. Većina stanovnika (88%) u svim opštinama tvrdila je da iz njihovih opština nije stigao na bilo koji drugi način, oko 10% ne zna/ne može da se seti, dok je 2% tvrdilo da jesu. Oko 16% stanovnika u Zvečanu, 4% onih u Kosovom Polju, 3% onih u Orahovcu, a samo oko 1% onih u Prizrenu reklo je da im se opština obratila preko drugih sredstava. Nijedan od ispitanika u Podujevu nije tvrdio da ih je njihova opština kontaktirala na bilo koji drugi način.

Prikaz 42 Da li vam se vaša opština obratila na bilo koji drugi način, osim javnih rasprava, nakon početka epidemije? - po opštinama

Ispitanici kojima se njihova opština obratila na drugi način nakon izbijanja COVID-19 upitani su kako su kontaktirani. Ukupno je kontaktirano samo njih 16; osmorica od njih putem telefonskih poziva da ih pitaju koje su njihove zabrinutosti i/ili predlozi, tri putem telefonske ankete, dva putem tekstualnih poruka i jedan putem e-pošte. Četiri od njih koji su opisali način na koji su do njih došle njihove opštine tvrdili su da su opštini odgovorili govoreći o svojim zabrinutostima i predlozima, sedam je reklo da nisu, a troje je odbilo da odgovori.

Tabela 3 Kako su došli do njih? *samo oni koje je njihova opština na drugi način kontaktirala nakon izbijanja epidemije

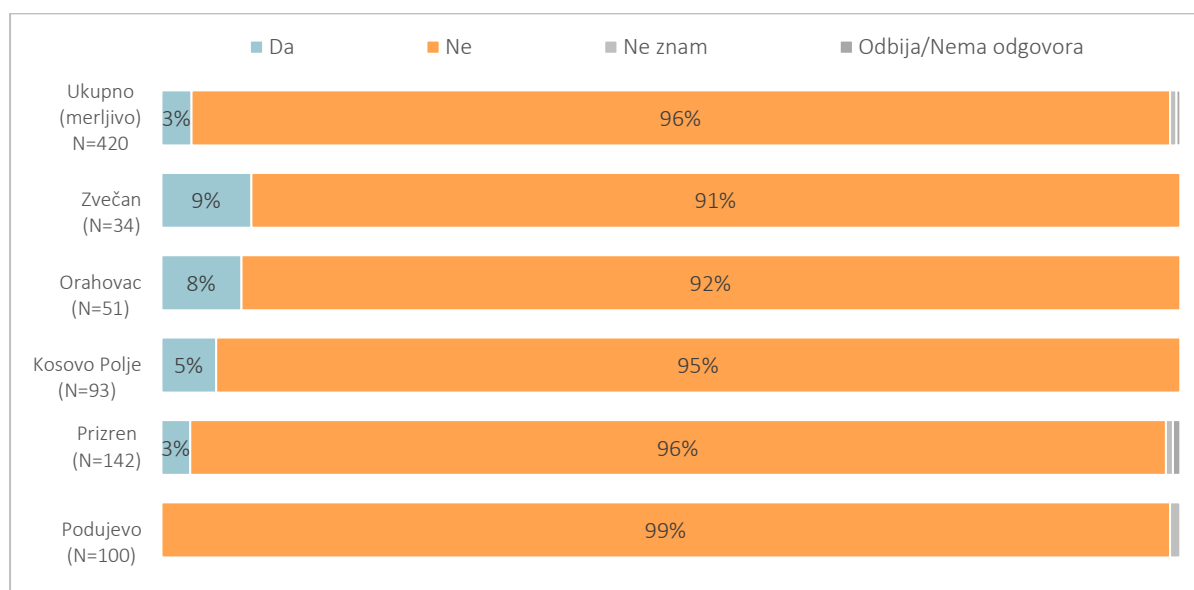
	N
Pozvali su nas telefonom da pitaju o našim brigama i/ili predlozima	8
Oni su sproveli anketu o našim brigama i predlozima putem telefona	3
Poslali su nam tekstualne poruke (SMS) kako bi nas pitali o našim brigama i/ili predlozima	2
Poslali su nam email sa pitanjem o našim brigama i/ili predlozima	1
Nijedno od gore navedenog	2
Ukupno	16

Tabela 4 Da li ste opštini odgovorili govoreći o svojim brigama i predlozima? *samo oni do kojih se došlo putem e-pošte, SMS-a, telefonskih poziva

	N
Da	4
Ne	7
Odbili/Nema odgovora/Ne znam	3
Ukupno	14

Anketa je zatim istražila da li su se stanovnici obratili opštini u vezi sa COVID-19 ili bilo kojom drugom temom od početka izbijanja, a skoro svi ispitanici su rekli da nisu (96%) sa samo 3% njih koji jesu. Devet procenata ispitanika u Zvečanu, 8% onih u Orahovcu, 5% onih u Kosovu Polju i 3% onih u Prizrenu reklo je da se obratilo opštini, dok niko od ispitanika u Podujevu nije potvrdio da su se obratili svojom inicijativom.

Prikaz 43 Da li ste se sami obratili opštini u vezi sa COVID-19 ili bilo kojom drugom temom od početka epidemije? *samo oni koje njihova opština nije kontaktirala

Ukupno 16 ispitanika koji su se obratili opštini koristili su različita sredstva komunikacije. Šest njih je fizički otišlo u zgradu opštine, četvoro ih je telefonom pozvalo nadležna odeljenja, dvoje ih je poslalo nekoga iz porodice u zgradu opštine, a jedan od njih je napisao zahtev, dok trojica nisu učinila ništa od navedenog.

Tabela 5 Kako ste se obratili? *samo oni koji su sami kontaktirali svoje opštinske uprave

	N
Ja sam fizički otišao u opštinu	6
Ja sam pozvao relevantno odeljenje telefonom	4
Poslao sam nekog iz porodice do opštine	2
Napisao sam zahtev	1
Nijedno od gore navedenog	3
Ukupno	16

Osam ispitanika je tvrdilo da je bilo lako stupiti u kontakt sa opštinom, dok je osam drugih mislilo suprotno. Devet ispitanika je tvrdilo da njihove zabrinutosti/predlozi nisu uzeti u obzir, četiri od njih su rekle da su delimično razmotrene, dvoje njih je reklo da su u potpunosti uzete u obzir, a jedan od njih ne zna da li su uzeti u obzir ili ne. Štaviše, osam ispitanika je tvrdilo da opština nije objasnila razloge zašto nisu mogli da sprovedu njihov zahtev, četvoro njih je dobilo delimična objašnjenja, dok je jedan od njih dobio potpuno objašnjenje.

Tabela 6 Da li su vaše brige ili predlozi razmotreni? *samo oni koji su sami došli do svoje opštine

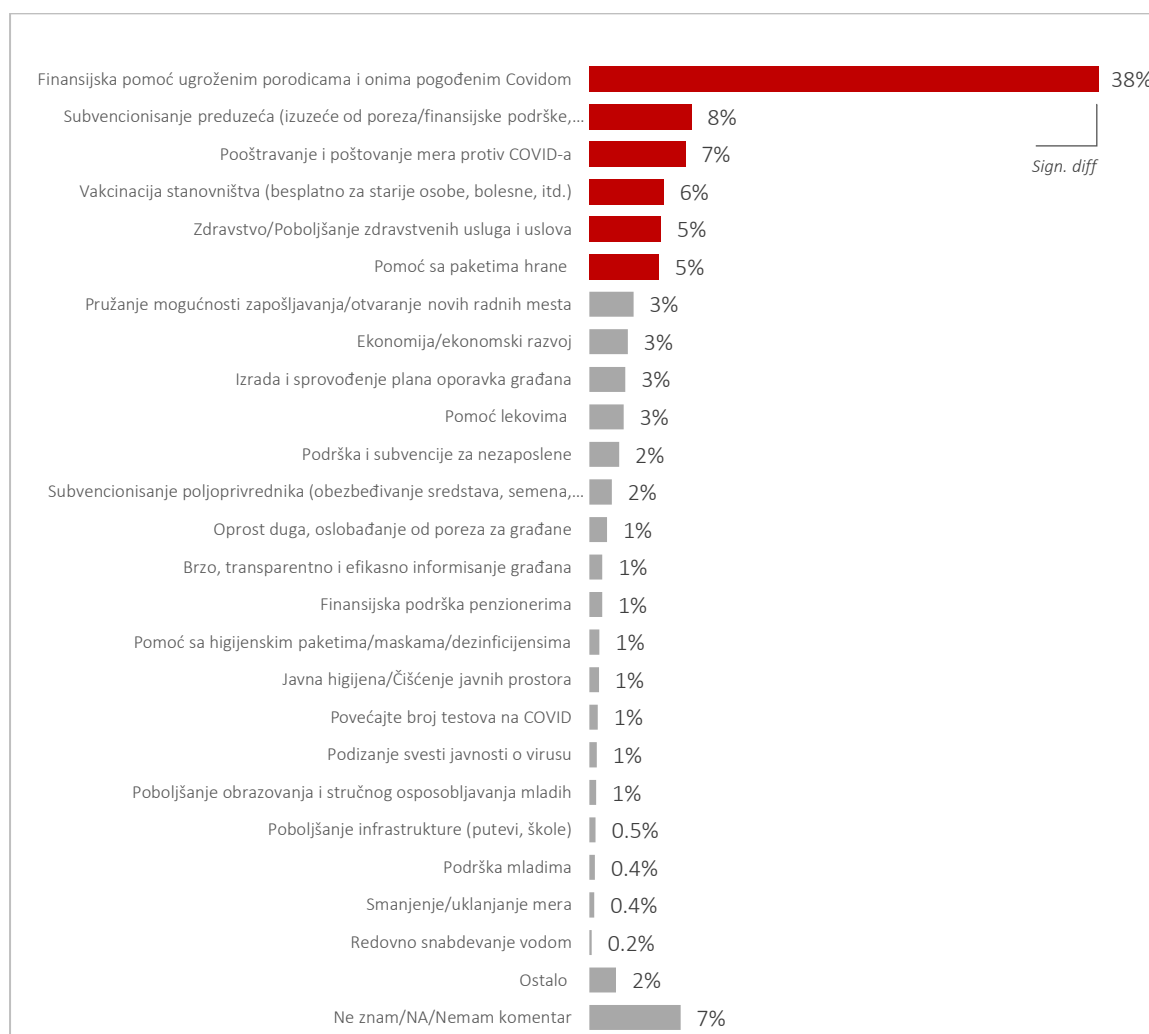
	N
Ne	9
Da, delimično	4
Da, u potpunosti	2
Ne znam	1
Ukupno	16

Tabela 7 Da li je opština objasnila zašto se zahtev ne može u potpunosti/uopšte udovoljiti? *samo oni koji su sami došli do svoje opštine

	N
Ne	8
Da, delimično	4
Da, u potpunosti	1
Ukupno	13

Zatim su ispitanici zamoljeni da odaberu tri prioritete oblasti za opštine kako bi umanjile uticaje COVID-19 na život. Prvi prioritet bila je finansijska pomoć porodicama u nevolji i onima pogođenim sa COVID-19 (38%), nakon čega su usledile subvencionisanje biznisa (na primer oslobađanje od poreza, finansijska podrška, olakšice za iznajmljivanje) (8%). Njih 7% je navelo pooštavanje i poštovanje mera protiv COVID-19, 6% je pomenulo besplatnu vakcinaciju starijih i bolesnih, dok je njih 5% pomenulo poboljšanje zdravstvenih usluga i obezbeđivanje prehrambenih paketa.

Prikaz 44 Recite nam tri glavna prioritetna aspekta na koja bi se vaša opština trebala usredotočiti u borbi protiv štete koju je nanela pandemija? - **prvi aspekt koji se pominje**

Tri glavna aspekta koja se spominju pod **drugim najvažnijim prioritetom** bila su finansijska pomoć porodicama u nevolji i onima pogođenim COVID-19 (19%), poošttravanje i poštovanje mera protiv COVID-19 (10%) i pomoć sa lekovima (9%). Dok su prva tri aspekta navedena pod **trećim najvažnijim prioritetom** poošttravanje i poštovanje mera protiv COVID-19 (9%), finansijska pomoć porodicama u nevolji i onima pogođenim COVID-19 (8%) i pomoć sa lekovima (9 %).

Pružanje redovnih usluga tokom pandemije i dostupnost resursa

Treći modul istraživanja proučavao je percepcije ispitanika u pogledu dovoljnosti finansijskih, ljudskih i infrastrukturnih resursa njihove opštine za odgovor na COVID-19. Štaviše, ovaj modul takođe ispituje da li su se javne usluge redovno pružale tokom prve godine pandemije COVID-19.

Sve u svemu, uočena dovoljnost opštinskih resursa u pogledu finansijskih sredstava, raspoloživog osoblja i infrastrukture namenjene za odgovor na COVID-19 bila je na prilično visokom nivou među ispitanicima ankete. Većina je smatrala da su finansijska sredstva predviđena za odgovor na COVID-19

dovoljna, dok je oko dve trećine svih ispitanika smatralo da su opštinski ljudski resursi²⁰ kao i infrastrukturni resursi²¹ dovoljni za adekvatne odgovore na COVID-19.

Prizren i opština Zvečan istakli su se u tom pogledu sa manje stanovnika koji su smatrali da su finansijski i ljudski resursi dovoljni. Što se tiče infrastrukture, manje stanovnika Orahovca izrazilo je da su resursi dovoljni.

Nalazi sugerišu da efekti pandemije na efikasnost pružanja javnih usluga, kao što su upravljanje otpadom i kanalizacijom, održavanje puteva i lokalni transport, kao i vodosnabdevanje i ulična rasveta, nisu bili ozbiljni. Velika većina smatra da se javne usluge pružaju na efikasan način čak i nakon izbijanja COVID-19. Pružanje zdravstvene zaštite putem CPM-a i plaćanje obaveza po socijalnoj šemi istakli su se sa nešto manje ispitanika koji su smatrali da su ove usluge pružene na efikasan način. Opštinski razvrstani podaci pokazali su da je zadovoljstvo pružanjem javnih usluga među stanovnicima Zvečana manje nego u drugim opštinama, dok su stanovnici u Orahovcu bili najzadovoljniji u tom pogledu. Najčešći uzrok nezadovoljstva javnim uslugama bio je neprofesionalizam i nedostatak tačnosti pri pružanju usluga.

Neke od diskusija fokus grupa pokazale su prilično visok nivo nezadovoljstva opštinskim resursima posvećenim odgovoru na pandemiju. Učesnici kosovski Albanci često su doživljavali svoju opštinu kao loše pripremljenu i bez odgovarajućih sposobnosti planiranja, kao i efikasnih sposobnosti raspodele budžeta. Kosovski Srbi su istakli neefikasne budžete i neefikasne raspodele posebno u pogledu ruralnih područja i zdravstvenog sektora. Neki su smatrali da opštinski budžeti i povezani procesi nemaju transparentnost. Opštinski predstavnici iz Orahovca i Kosova Polja složili su se da budžeti za neočekivane događaje, kao što je početak pandemije, nisu dovoljni da se na odgovarajući način ublaže nadolazeći rizici i posledice. Predstavnici opštine Zvečan tvrdili su da su njihovi budžeti i resursi već bili neefikasni pre početka pandemije COVID-19.

Na pitanje da li su finansijska sredstva koja su na raspolaganju njihovim opštinama za odgovor na COVID-19 dovoljna ili nedovoljna, 52% svih ispitanika smatralo je da su dovoljna - od kojih 12% veruje da su više nego dovoljna. Oko 17% ispitanika smatra da su nedovoljni.

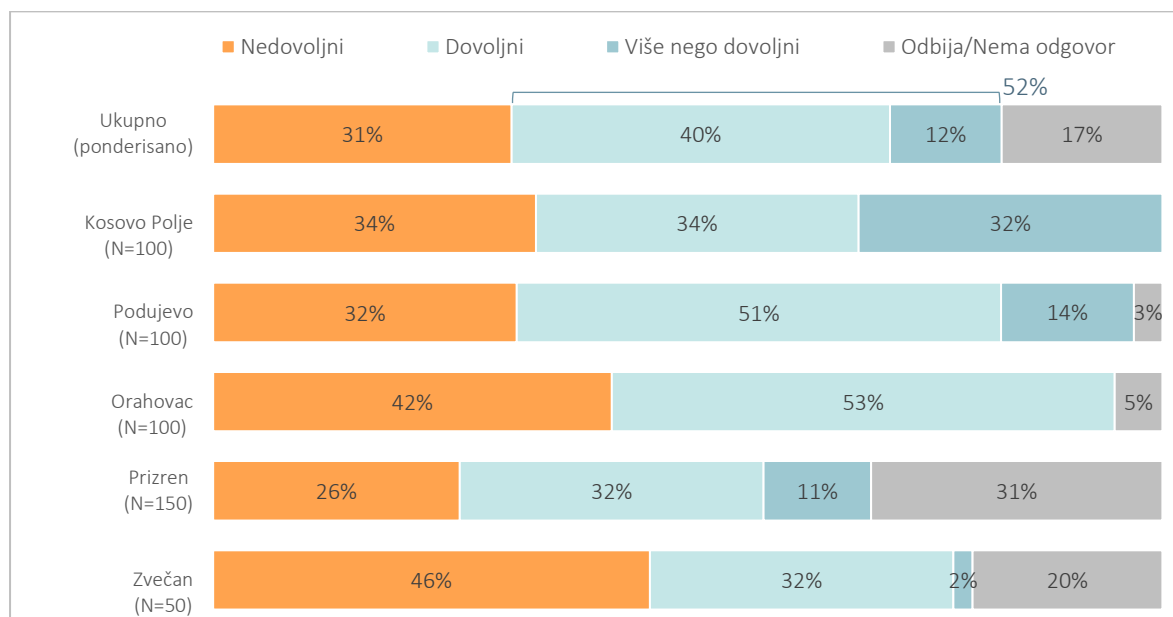
Ukupno 34% ispitanika u Kosovu Polju smatralo je da su dovoljni, dok je 32% smatralo da su više nego dovoljni, a 34% je smatralo da nisu dovoljni. Ukupno 51% ispitanika u Podujevu smatralo je da su dovoljni, a još 14% je smatralo da su više nego dovoljni, dok je 32% mislilo da nisu dovoljni. Više od polovine ispitanika u Orahovcu (53%) takođe smatra da su finansijska sredstva u njihovoj opštini dovoljna, međutim, 42% veruje da nisu. Samo oko trećina ispitanika u Prizrenu (32%) smatra da su finansijska sredstva dovoljna, a 11% smatra da su više nego dovoljna, dok 26% misli da nisu. Slično, 32% ispitanika u Zvečanu smatralo je da njihova opština ima dovoljna finansijska sredstva, dok je samo 2% smatralo da imaju više nego dovoljna finansijska sredstva, a skoro polovina je mislila da nemaju dovoljno (46%).

---

²⁰ uključujući opštinske zvaničnike, zdravstvene radnike, obrazovne radnike i druge javne službenike

²¹ uključujući puteve, železnice, mostove, tunele, vodovod, kanalizaciju, električne mreže, telekomunikacije

Prikaz 45 Da li su finansijska sredstva (tj. Budžet iz Ministarstva finansija, zajmovi, donacije, porezi itd.) dostupna vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljna ili nedovoljna? - po opštinama

Stavovi muškaraca i žena umereno su se razlikovali kada je u pitanju dostupnost finansijskih sredstava u njihovoj opštini za preduzimanje aktivnosti kao odgovor na krizu COVID-19.

Ukupno 37% žena i 32% muškaraca u Kosovu Polju smatralo je da su finansijska sredstva njihove opštine dovoljna; međutim, 42% muškaraca i samo 19% žena smatralo je da je to više nego dovoljno. S druge strane, 44% žena i 26% muškaraca smatralo je suprotno.

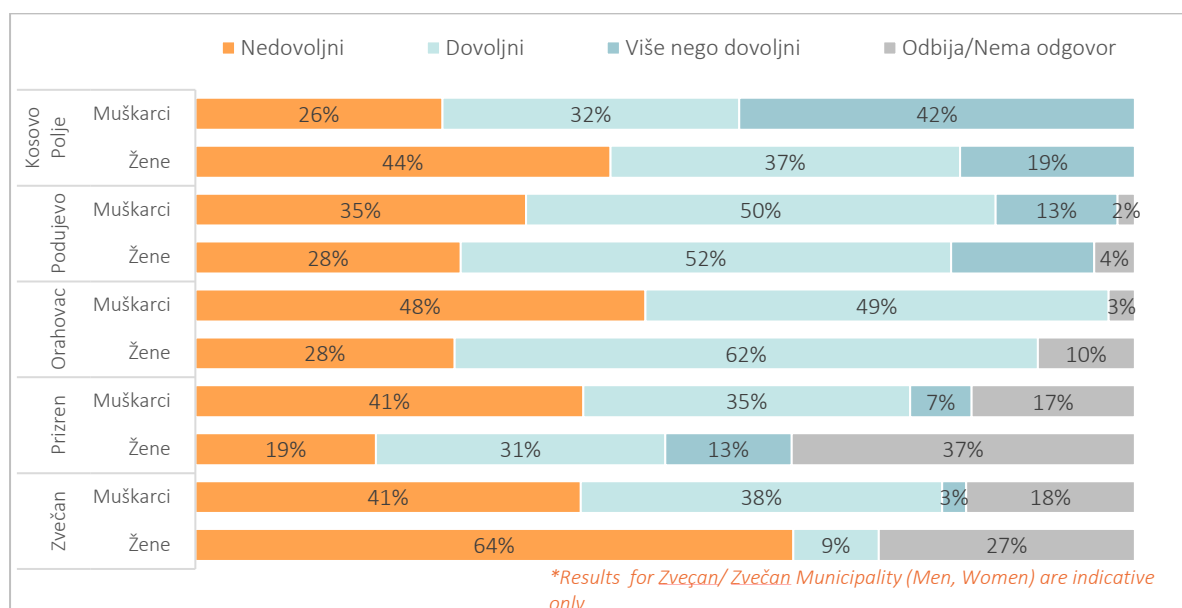
Više od polovine žena (52%) i polovine muškaraca ispitanika (50%) u Podujevu smatralo je da su finansijska sredstva njihove opštine dovoljna, a dodatnih 15% odnosno 13% smatralo je da su više nego dovoljna, dok je 25% muškaraca i 28% žena smatra da su nedovoljni.

Skoro dve trećine žena (62%) i 49% muškaraca u Orahovcu (53%) smatralo je da su finansijska sredstva u njihovoj opštini dovoljna, dok je 48% muškaraca i 28% žena mislilo suprotno.

Naprotiv, više od trećine muškaraca (35%) i nešto manje od trećine žena (31%) u Prizrenu smatralo je da su finansijska sredstva u njihovoj opštini dovoljna; ipak, 13% žena i 7% muškaraca smatralo je da je to više nego dovoljno. Znatno više muškaraca (41%) nego žena (19%) smatra da su finansijska sredstva njihove opštine nedovoljna.

Značajno više muškaraca (38%) nego žena (9%) u Zvečanu veruje da njihova opština ima dovoljna finansijska sredstva, dok 3% muškaraca i nijedna žena nije mislila da ima više nego dovoljna finansijska sredstva. Skoro dve trećine (64%) žena i 41% muškaraca smatralo je da njihova opština nema dovoljno finansijskih sredstava da efikasno odgovori na COVID-19.

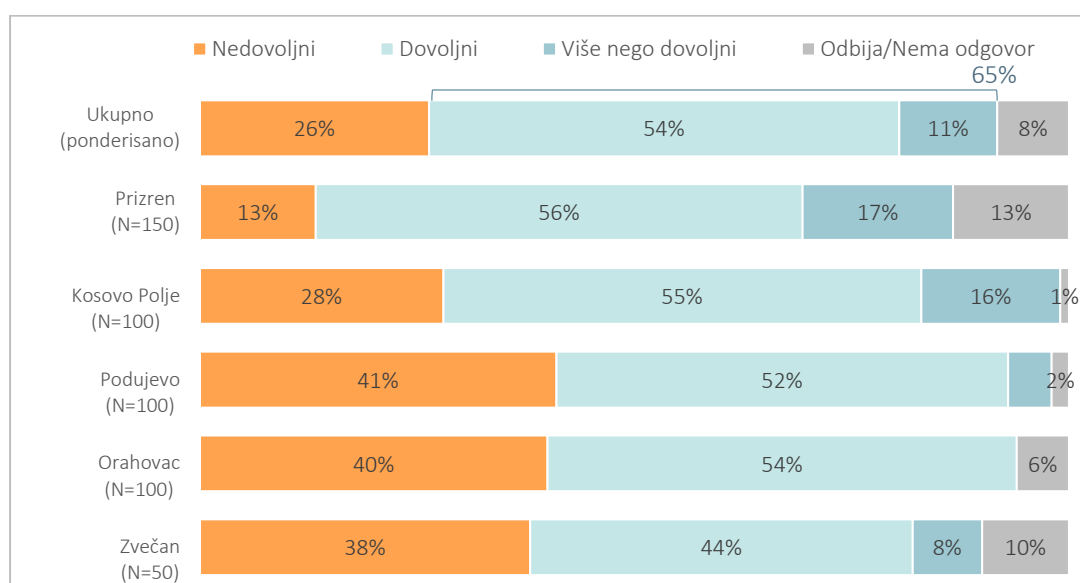
Prikaz 46 Da li su finansijska sredstva (tj. Budžet iz Ministarstva finansija, zajmovi, donacije, porezi itd.) dostupna vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljna ili nedovoljna? - po polu

Dodatno, ispitanici su upitani da li su ljudski resursi njihovih opština, uključujući opštinske zvaničnike, zdravstvene radnike, obrazovne radnike i druge javne službenike, dovoljni ili nedovoljni da odgovore na pandemiju COVID-19 na lokalnom nivou. Oko dve trećine svih ispitanika (65%) smatralo je da su opštinski ljudski resursi dovoljni ili više nego dovoljni, dok je 26% smatralo da nisu dovoljni.

Podaci razvrstani po opštinama pokazali su da je 73% ispitanika u Prizrenu, 71% ispitanika u Kosovu Polju, 57% ispitanika u Podujevu, 54% ispitanika u Orahovcu i 52% onih u Zvečanu misle da su ljudski resursi dostupni njihovim opštinama dovoljni ili više nego dovoljni. Više ispitanika u Podujevu (41%), Orahovcu (40%) i Zvečanu (38%) nego u Kosovu Polju (28%) i Prizrenu (13%) smatralo ih je nedovoljnim.

Prikaz 47 Da li su ljudski resursi/osoblje (tj. Opštinski službenici, zdravstveni radnici, prosvetni radnici i drugi javni službenici) dostupni vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljni ili nedovoljni? - po opštinama

Kada se uporedi sa rodne perspektive, može se primetiti da je generalno više žena nego muškaraca smatralo da su ljudski resursi u njihovoj opštini dovoljni, sa izuzetkom Kosova Polja.

Ukupno 58% žena i 52% muškaraca u Prizrenu smatralo je da su ljudski resursi njihove opštine dovoljni. Ipak, 20% muškaraca i 16% žena smatralo je da je to više nego dovoljno. Ipak, 22% muškaraca i 10% muškaraca smatralo je da ljudski resursi u njihovoj opštini nisu dovoljni za odgovor na COVID-19.

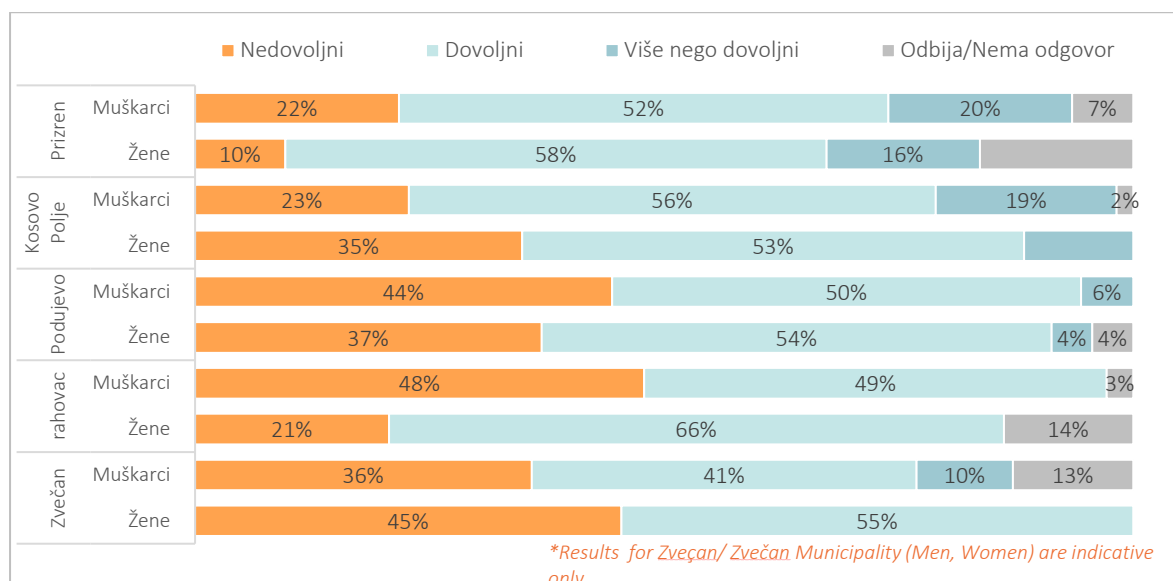
Dobar deo žena (56%) i muškaraca ispitanika (53%) u Kosovu Polju smatra da su ljudski resursi njihove opštine dovoljni, a dodatnih 19% i 12% smatra da su više nego dovoljni. Međutim, 35% žena i 23% muškaraca mislilo je drugačije.

Više od polovine žena (54%) i polovine muškaraca ispitanika (50%) u Podujevu smatra da su ljudski resursi u njihovoj opštini dovoljni, a 6% muškaraca i 4% žena veruje da je više od dovoljan. Značajan deo muškaraca (44%) i žena (33%) u ovoj opštini smatra da su ljudski resursi nedovoljni.

Dve trećine žena (66%) i 49% muškaraca ispitanika u Orahovcu (53%) smatralo je da su ljudski resursi u njihovoj opštini dovoljni, dok je obrnuto bio slučaj za 48% muškaraca i 21% žena.

Ukupno 55% žena i 41% muškaraca u Zvečanu smatralo je da njihova opština ima dovoljno ljudskih resursa, dok 10% muškaraca i nijedna žena nisu smatrali da imaju više nego dovoljno ljudskih resursa. 45% žena i 36% muškaraca smatralo je da su ljudski resursi u opštini Zvečan nedovoljni.

Prikaz 48 Da li su ljudski resursi/osoblje (tj. Opštinski službenici, zdravstveni radnici, prosvetni radnici i drugi javni službenici) dostupni vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljni ili nedovoljni? - po polu

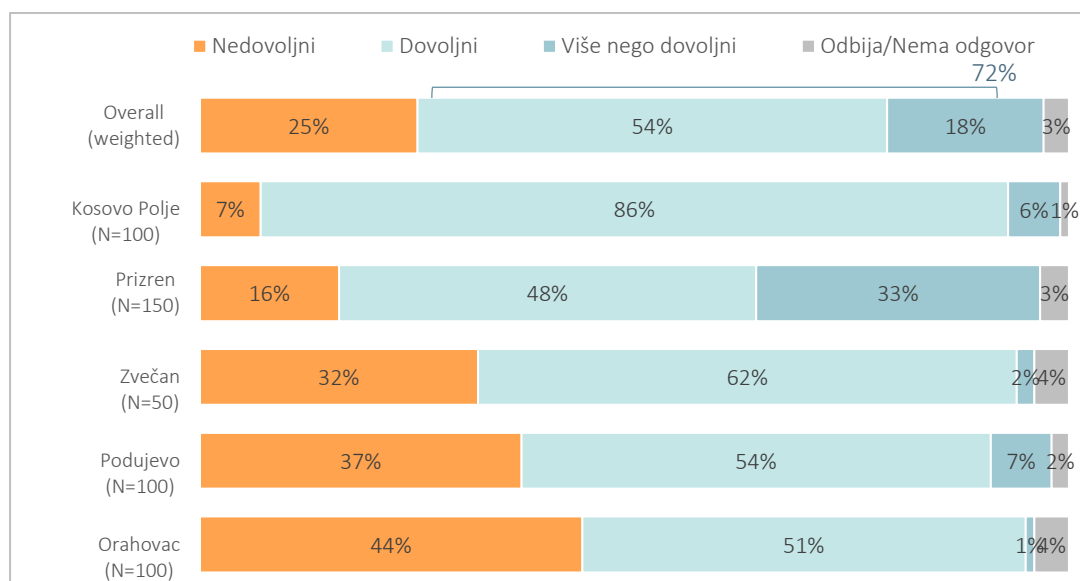

Ispitanici su takođe upitani da li su infrastrukturni resursi njihovih opština, uključujući puteve, železnicu, mostove, tunele, vodovod, kanalizaciju, električne mreže, telekomunikacije itd. dovoljni ili nedovoljni za odgovor na COVID-19. Sve u svemu, 54% svih ispitanika smatra da su dovoljni, a još 18% veruje da ih je više nego dovoljno. Svaki četvrti (25%) ispitanik veruje da infrastrukturni resursi nisu dovoljni za odgovor na COVID-19.

Nekih 86% ispitanika u Kosovu Polju smatralo je da postoje infrastrukturni resursi dovoljni, dok je 6% smatralo da su više nego dovoljni, a 7% je smatralo da nisu dovoljni. 48% ispitanika u Prizrenu smatralo je da su dovoljni, a 33% da su više nego dovoljni, dok je 16% smatralo da nisu dovoljni. Značajan broj

ispitanika u Zvečanu (52%) tvrdi da njihova opština ima dovoljne infrastrukturne resurse, dok samo 2% tvrdi da ima više nego dovoljno, a 37% tvrdi da ih nema. Više od polovine ispitanika u Podujevu (54%) veruje da su infrastrukturni resursi u njihovoj opštini dovoljni, a 7% smatra da su više nego dovoljni, dok 37% smatra da nisu. Više od polovine ispitanika u Orahovcu (51%) takođe smatra da su infrastrukturni resursi u njihovoj opštini dovoljni, 1% smatra da su više nego dovoljni, dok 42% smatra da nisu dovoljni.

Prikaz 49 Da li su infrastrukturni resursi (tj. putevi, železnice, mostovi, tuneli, vodovod, kanalizacija, električne mreže i telekomunikacije, računari, kamere, skeneri) dostupni vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljni ili nedovoljni? - po opštinama

Stavovi muškaraca i žena su se u nekim opštinama više razlikovali nego u drugima kada je u pitanju način na koji gledaju na infrastrukturne resurse koji su na raspolaganju njihovim opštinama.

Isti deo muškaraca i (po 86%) u Kosovu Polju veruje da postoje dovoljni infrastrukturni resursi; a 7% i 5% veruje da su bili više nego dovoljni. Samo 9% žena i 5% muškaraca smatralo je suprotno.

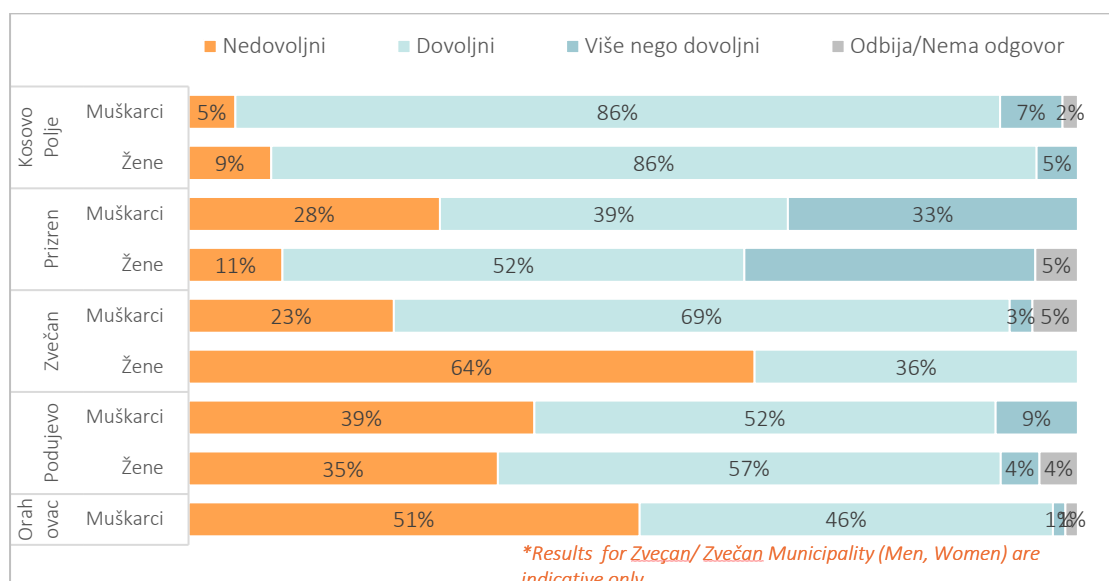
Više od polovine žena (52%) i 39% muškaraca u Prizrenu veruje da su finansijska sredstva njihove opštine dovoljna, a po 33% veruje da su više nego dovoljna, dok 28% muškaraca i 11% žena veruje da nisu dovoljni.

Više od dve trećine muškaraca (69%) i 36% žena u Zvečanu smatralo je da njihova opština ima dovoljne infrastrukturne resurse, dok 3% muškaraca i nijedna žena nisu mislili da imaju više nego dovoljne infrastrukturne resurse. Skoro dve trećine (64%) žena i 23% muškaraca smatra da njihova opština nema dovoljno infrastrukturnih resursa.

Ukupno 57% žena i 52% muškaraca u Podujevu veruje da su ljudski resursi u njihovoj opštini dovoljni, a dodatnih 9% muškaraca i 4% žena veruje da su više nego dovoljni. Oko 39% muškaraca i 35% žena smatralo je da infrastrukturni resursi njihove opštine nisu dovoljni.

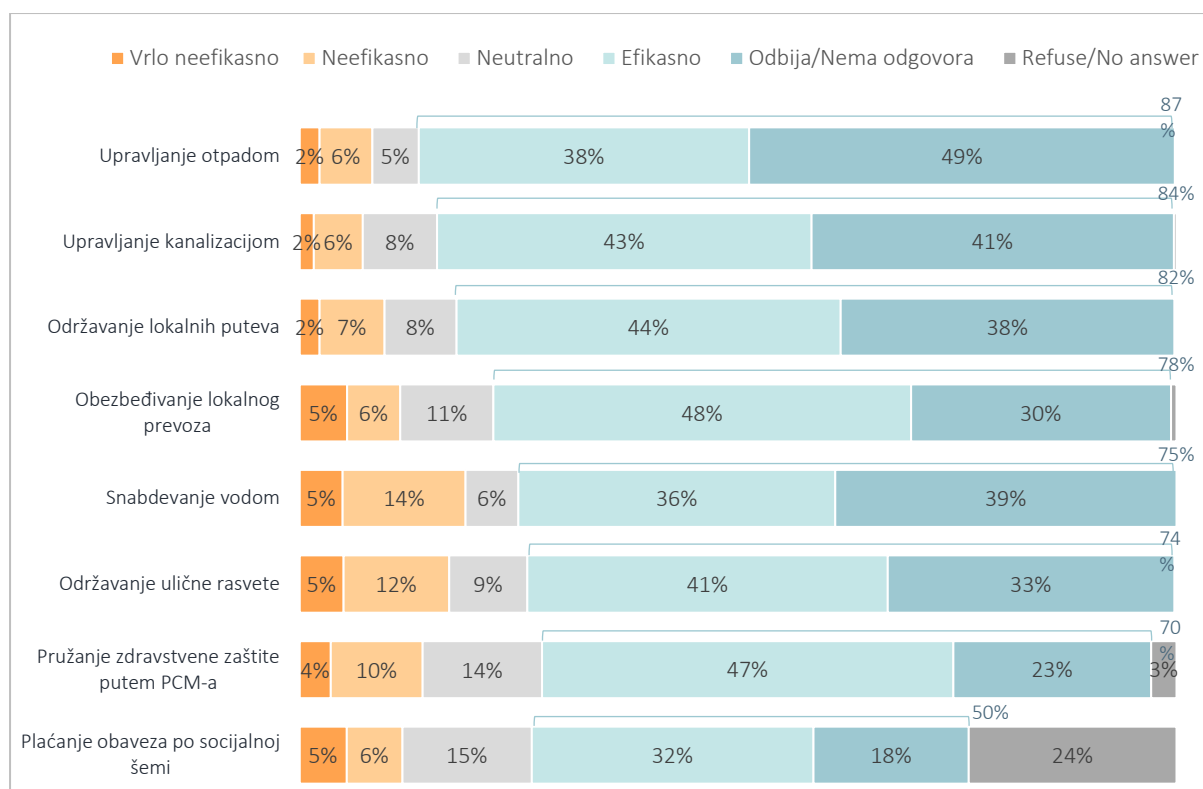
Skoro dve trećine žena (62%) i 46% muškaraca ispitanika u Orahovcu smatra da su infrastrukturni resursi u njihovoj opštini dovoljni, dok 51% muškaraca i 28% žena veruje da nisu dovoljni.

Prikaz 50 Da li su infrastrukturni resursi (tj. putevi, železnice, mostovi, tuneli, vodovod, kanalizacija, električne mreže i telekomunikacije, računari, kamere, skeneri) dostupni vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljni ili nedovoljni? – po polu

Od opština se očekuje da pružaju javne usluge bez obzira na krizu na koju naiđu, poput pandemije COVID-19. Da bi razumeli kapacitete opština za pružanje tih usluga, ispitanici su takođe upitani o efikasnosti njihovih opština u pružanju javnih usluga. Ukupno 87% ispitanika u svih pet opština reklo je da je opština efikasna ili veoma efikasna u upravljanju otpadom, 84% misli isto o upravljanju kanalizacijom, 82% o održavanju lokalnih puteva, 78% o pružanju lokalnog prevoza, 75% o vodosnabdevanju, 74% o održavanju ulične rasvete, 70% o pružanju zdravstvene zaštite preko CPM-a, a samo 50% o plaćanju obaveza iz socijalne šeme.

Prikaz 51 Nakon izbijanja COVID-19 u martu 2020. godine i do sada, koliko je opština bila efikasna u pružanju javnih usluga?

Izveštavanje o ovim rezultatima po opštini na skali od 1 do 5, gde je 1 jednako „vrlo neefikasno“, a 5 jednako „vrlo efikasno“, može prikazati detaljniju sliku o tome kako ljudi gledaju na efikasnost svojih opština u vreme pandemije.

Ispitanici iz Orahovca ocenili su efikasnost svoje opštine u zbrinjavanju upravljanja otpadom na 4,62, upravljanju kanalizacijom na 4,36, održavanju lokalnih puteva na 4,38, obezbeđivanju lokalnog prevoza na 3,61, vodosnabdevanju na 4,56, održavanje ulične rasvete u 4.10, pružanje zdravstvene zaštite preko centara porodične medicine u 4.01, i obezbeđivanje obaveza socijalne šeme u 4.23.

Ispitanici iz Prizrena ocenili su efikasnost upravljanja otpadom na 4,54, upravljanja kanalizacijom na 4,39, održavanja lokalnih puteva na 4,19, obezbeđivanja lokalnog prevoza na 4,27, vodosnabdevanja na 4,02, održavanja ulične rasvete na 3,98, pružanja zdravstvene zaštite putem centara porodične medicine na 3,81, i pružanja obaveza iz socijalnog sistema na 3,64.

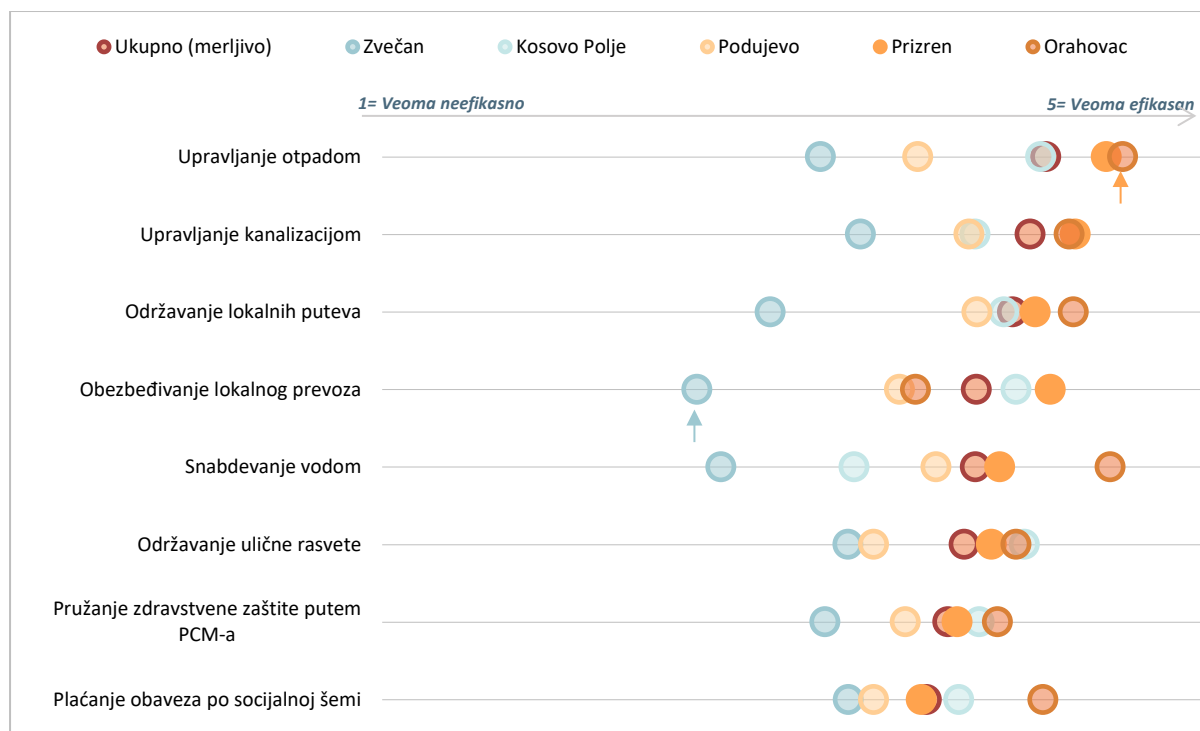
Ispitanici iz Podujeva ocenili su efikasnost upravljanja otpadom na 3,62, upravljanja kanalizacijom na 3,87, održavanja lokalnih puteva na 3,90, obezbeđivanja lokalnog prevoza na 3,53, vodosnabdevanja na 3,71, održavanja ulične rasvete na 3.40, pružanja zdravstvene zaštite putem centara porodične medicine u 3.56, i pružanja obaveza iz socijalnog sistema u 3.40.

Ispitanici iz Kosova Polja ocenili su efikasnost upravljanja otpadom na 4,22, upravljanje kanalizacijom na 3,90, održavanje lokalnih puteva na 4,04, obezbeđivanje lokalnog prevoza na 4,10, vodosnabdevanje na 3,31, održavanje ulica osvetljenje u 4.14, pružanje zdravstvene zaštite preko centara za porodičnu medicinu u 3.81, i obezbeđivanje obaveza iz socijalne šeme u 3.82.

Ispitanici iz Zvečana ocenili su efikasnost upravljanja otpadom na 3,14, upravljanje otpadnim vodama na 3,34, održavanje lokalnih puteva na 2,9, obezbeđivanje lokalnog prevoza na 2,54, snabdevanje

vodom na 2,66, održavanje ulične rasvete na 3.28, pružanja zdravstvene zaštite putem centara porodične medicine na 3.17, i pružanja obaveza iz socijalnog sistema na 3.28.

Prikaz 52 Nakon izbijanja COVID-19 u martu 2020. godine i do sada, koliko je opština bila efikasna u pružanju javnih usluga? -po opštinama, na skali od 5 poena

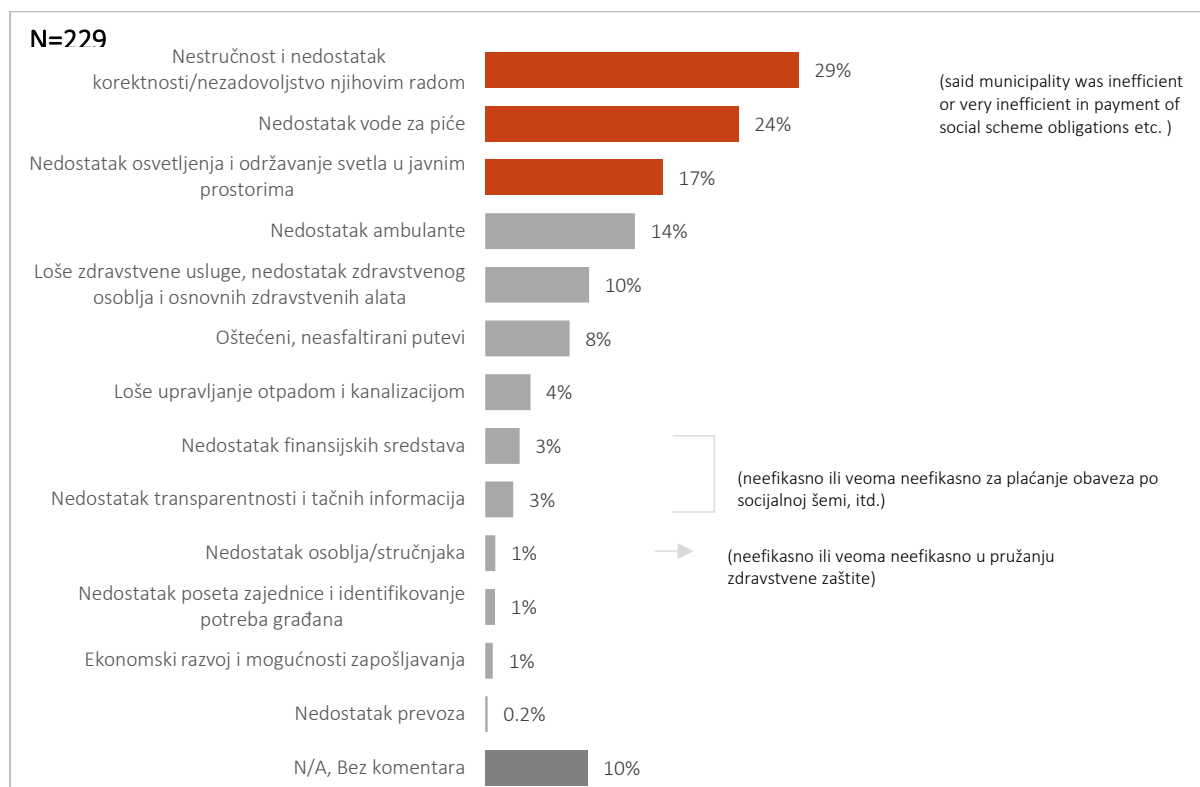
Ispitanici koji su izjavili da je njihova opština neefikasna ili veoma neefikasna u pružanju gore navedenih usluga dodatno su upitani zašto tako misle.

Na primer, oni koji su izjavili da je opština neefikasna ili vrlo neefikasna u plaćanju obaveza po socijalnom planu smatrali su da postoji neprofesionalizam ili nedostatak korektnosti, pa su generalno bili nezadovoljni svojim radom (29%). Oko 3% je pomenulo nedostatak finansijskih sredstava i transparentnosti i tačnih informacija. Ukupno 24% onih koji su smatrali da je vodosnabdevanje neefikasno ili veoma neefikasno reklo je da nemaju snabdevanje pijaćom vodom. Što se tiče održavanja ulične rasvete, 17% je reklo da je primetilo nedostatak osvetljenja u javnim prostorima. Neki su istakli različite razloge neefikasnosti u pružanju zdravstvene zaštite na lokalnom nivou; opštini je nedostajalo vozilo hitne pomoći (14%), loše zdravstvene usluge, nedostatak zdravstvenog osoblja i osnovnih zdravstvenih alata (10%) i nedostatak osoblja (1%).

Što se tiče drugih pitanja koja su smatrali da su njihove opštine neefikasne, nekolicina je tvrdila da su oštećeni i ne asfaltirani putevi (8%) neefikasni u održavanju puteva, 4% je pomenulo loše upravljanje otpadom i kanalizacijom itd.

Prikaz 53 Zašto je opština bila neefikasna ili vrlo neefikasna u pružanju navedenih usluga? *samo oni koji su rekli da je opština neefikasna ili vrlo neefikasna za barem jednu od navedenih usluga

Učesnici u diskusijama fokus grupa su takođe zamoljeni da razgovaraju o tome da li misle da njihove opštine imaju dovoljno budžeta, infrastrukture i ljudskih resursa i da li su u stanju da pružaju opšte javne usluge iz svojih nadležnosti.

Prema mišljenju većine učesnika u grupama koje govore albanski, većina opština nema dovoljno budžeta za pravilno upravljanje pandemijom, uključujući i opštinu Prizren. Neki učesnici su naglasili nedostatak usklađenosti, nepravilno planiranje i raspodelu budžeta kao neke od glavnih aspekata u kojima se njihova opština nije pokazala dovoljno efikasnom za ublažavanje efekata COVID-19. Osim toga, neki učesnici su takođe istakli da je situacija izazvana pandemijom otkrila da je većina država nespremna da deluje pravilno.

*„Ne mislim da opština ima dovoljno budžeta za COVID-19, jer je poznato da COVID-19 nije bio planiran ranije da bi se to moglo dogoditi i poznato je da će neočekivane stvari trajati mnogo duže dok se ne planira dobar budžet koji može da izdrži svako polje koje je dotakao COVID-19.“ **Muškarac, 21 godina, Aškalija, Prizren***

Grupa koja govori srpski jezik u Prizrenu nije bila zadovoljna raspodelom budžeta jer je samo nekoliko projekata bilo usmereno na manjine. Smatrali su da raspodela budžeta nije dobro isplanirana. Što se tiče zdravstvenih radnika u urbanim sredinama, većina učesnika je smatrala da ranije nije bilo dovoljno zdravstvenih radnika, ali sada sa dodatnim zapošljavanjem, ljudski resursi u ovom sektoru su na zadovoljavajućem nivou. Takođe su podelili mišljenje da je bilo veoma teško efikasno se nositi sa

pandemijom u ruralnim područjima i tvrdili da nema dovoljno radne snage koja bi mogla da podrži borbu protiv COVID-19 i njegovih posledica.

„Opština Prizren svake godine vrati centru [Ministarstvo finansija] višak od oko pet miliona evra!“
Muškarac, 44 godine, Goranac, Prizren

Na pitanje da li je njihova opština bila efikasna u ublažavanju uticaja COVID-19, predstavnici opštine Prizren rekli su da su dali sve od sebe kada su u pitanju zdravstvene usluge. Većina učesnika je bila pozitivna u pogledu posla koji je obavila njihova opština, ali su takođe tvrdili da je zaustavljanje ili smanjenje nekih od planiranih aktivnosti kao rezultat pandemije imalo negativan uticaj na poboljšanje Prizrena kao opštine. Što se tiče pružanja javne pomoći i usluga na efikasan način tokom pandemije, većina ispitanika se složila da iako je broj zaposlenih u javnim službama smanjen, stanovnici su i dalje u mogućnosti da dobiju potrebne usluge. Prema njima, „Alo, Opština!“ telefonska linija se tokom pandemije smatrala velikim mehanizmom pomoći.

Većina grupe učesnika koji govore albanski u Orahovcu složili su se da opština nema dovoljno sredstava za upravljanje i održavanje u svakom aspektu; budžet nije bio dovoljan da opština podmiri sve svoje potrebe, a još manje da ublaži štetu izazvanu COVID-19. Iako je nedostatak medicinskog osoblja u ambulantama i bolnicama u ovoj opštini jedno od glavnih pitanja pomenutih u diskusiji, učesnici su se složili da je u drugim javnim sektorima osoblje dovoljno za pružanje usluga stanovnicima Orahovca.

„Što se tiče budžeta, takođe nemam nikakvih informacija o trenutnom iznosu, ali u pogledu vodećih pozicija u zdravstvu izvršene su neke neophodne promene (...) medicinsko osoblje se povećalo i izvršene su neke pozitivne promene. Uvek postoji prostor za poboljšanje, ali je bilo promena ka bolje, pa ne možemo reći da ih nije bilo.“ **Muškarac, 27 godina, kosovski Albanac, Orahovac**

Učesnici grupa sa srpskim jezikom u Orahovcu takođe su delili mišljenje da je opština imala veoma mali budžet, koji nije bio dovoljan za ublažavanje posledica pandemije COVID-19. Dalje, rekli su da je opština veoma siromašna, pa čak ni Albanci koji tamo žive nisu ekonomski jaki i da je kupovna moć veoma niska. Štaviše, tvrdili su da nema dovoljno zdravstvenih radnika, lekova ili medicinskog materijala u svim delovima opština, bez obzira na etničku pripadnost koja ih naseljava.

„Veoma mi je žao što nema dovoljno budžeta, iako su cene veoma povoljne, niske ... Ima mnogo jeftinih stvari za kupiti i bez obzira na to, opet je siromašno. Ne znam šta treba učiniti da se to poboljša.“ **Žena, 26 godina, kosovska Srkinja, Orahovac**

„Što se tiče javnih usluga, vode, struje, otpada i tako dalje - normalno je prošlo.“ **Muškarac, 38 godina, kosovski Srbin, Orahovac**

Predstavnici opština Orahovac izjavili su da njihova opština nema načina da funkcioniše u neočekivanim situacijama, poput pandemije COVID-19, gde je skupština opštine mogla da izdvoji samo 10.000 evra iz svog budžeta bez ikakve finansijske pomoći sa centralnog nivoa. Prema njihovim rečima,

ovaj iznos nije dovoljan i samo putem donatora i drugih ljudi koji su bili voljni da pomognu, efikasnost opštine u suočavanju sa posledicama pandemije mogla bi se povećati. Takođe su odredili da njihova opština ima jedan od najnižih budžeta na Kosovu u poređenju sa drugim opštinama. Ipak, veruju da je veliki posao obavljen u okviru kapaciteta.

Većina učesnika grupe na albanskom jeziku u Kosovu Polju složila se da opština Kosovo Polje nema dovoljno sredstava za upravljanje i pružanje javnih dobara i usluga. Ovakav nedostatak budžeta doprineo je lošem upravljanju situacijom pandemije uopšte. Treba napomenuti da se budžetska izdvajanja zasnivaju na prethodnom stanovništvu iz 2011. godine, a broj stanovnika u ovoj opštini se godinama značajno povećavao. Za učesnike fokus grupe evidentno je da budžet nije dovoljan da opština podmiri sve svoje potrebe, a još manje za ublažavanje štete izazvane COVID-19. Iako je nedostatak medicinskog osoblja u porodičnim zdravstvenim centrima u ovoj opštini jedno od glavnih pitanja pomenutih u diskusiji, učesnici su se složili da je osoblje dovoljno u drugim javnim sektorima za pružanje usluga stanovnicima Kosova Polja.

„Sproveli smo opštinski popis stanovništva [sa privatnom kompanijom] i pokazalo se da je stanovništvo veće od onog koje je registrovala vlada. To se takođe dešava zato što ljudi koji žive u Kosovu Polju nisu registrovani u Kosovu Polju. Dakle, oni dolaze iz drugih gradova, žive u Kosovu Polju, ali nisu registrovani ovde. Stanovništvo u ovoj opštini je mnogo veće nego u drugim godinama, dok vlada obezbeđuje budžet na osnovu prethodnog popisa stanovništva.“ **Žena, 27 godina, Romkinja, Kosovo Polje**

Mišljenje učesnika grupe na srpskom jeziku o budžetu je podeljeno jer niko od njih nije bio dovoljno obavešten o ovoj stvari. Neki od njih su smatrali da postoji dovoljan budžet, a neki su mislili suprotno. Sve u svemu, grupa je bila zadovoljna uslugama koje opština redovno pruža, poput izdavanja dokumenata i upravljanja otpadom, između ostalog. Učesnici su smatrali da postoji dovoljan broj opštinskih radnika i da su efikasni u svom poslu, osim u slučaju katastarskih radnika. Štaviše, takođe su verovali da ima dovoljno zdravstvenih radnika, iako se smatralo da zdravstvene usluge nisu dobro organizovane. Stoga je većina tvrdila da ljudi moraju platiti svaki lekarski pregled i lečenje u privatnim klinikama ili laboratorijama.

„Pa, na primer, svako od nas je bio u kontaktu sa COVID-19, mnogi od nas su se takođe zarazili njime, a kada smo uradili testove krvi (...), morali smo da potražimo privatnu kliniku ili laboratoriju“ **Žena, 46 godina, Srpkinja, Kosovo Polje**

Tokom diskusije, većina predstavnika opštine Fushe Kosovo Polje naglasila je činjenicu da je nedovoljan budžet doveo do lošeg pružanja usluga stanovnicima uopšte, posebno pod neočekivanim okolnostima. Štaviše, neadekvatno budžetiranje od strane vlade je pomenuto kao još jedan razlog zašto opština nije u stanju da ispuni sve svoje dužnosti. Ipak, većina učesnika je izjavila da su kao opština sa nedovoljnim sredstvima uspeali da urade impresivan posao tokom pandemije. Učesnici su takođe istakli da je opština dala sve od sebe kada je reč o zdravstvenim uslugama, finansijskoj podršci marginalizovanim grupama, kao što su porodice u nevolji, ljudi iz zajednica kosovskih Roma, Aškalija i Egipćana. Svi učesnici su se složili da uvek postoji prostor za poboljšanje usluga i pomoći za stanovnike,

međutim, s obzirom na okolnosti i mali budžet na raspolaganju, smatraju da je posao koji je obavila opština adekvatan.

Većina učesnika fokus grupe na albanskom jeziku u Zvečanu se složila da generalno postoji dovoljno finansijskih, zdravstvenih i infrastrukturnih resursa za ublažavanje pandemije COVID -19, a pružanje javnih usluga je na nivou.

---

*„Imali smo pomoć od početka pandemije. Kome god je bila potrebna socijalna pomoć, pomogli su mu i paketima i drugi elementi, oni su bili efikasni.“ **Žena, 24 godine, kosovska Albanka, Zvečan***

Učesnici fokus grupe u Zvečanu koji govore srpskim jezikom tvrdili su da budžet opštine Zvečan nije dovoljan za ublažavanje efekata COVID-19, a neki su verovali da čak i ako jesu, nisu potrošili kako je bilo potrebno. Veoma su nezadovoljni zdravstvenom zaštitom, opisujući kao glavni razlog loše upravljanje medicinskim uslugama. Što se tiče drugih ljudskih resursa, smatrali su da postoji dovoljan broj službenika i drugih opštinskih službenika. Takođe, bili su zadovoljni naporima opštine da ispuni svoje obaveze, izvrši socijalna plaćanja i upravlja komunalnim uslugama.

---

*„Pa, mislim da se budžet opštine Zvečan koristi neracionalno. Svedok sam da opština Zvečan ovih hladnih dana pre nekoliko nedelja nije obezbedila dovoljno energije za zagrevanje škole, jer je to njena obaveza. A ima novca za neke nepotrebne stvari, za postavljanje bilborda koji nemaju veze sa trenutnom situacijom i sa onim u šta je zaista potrebno uložiti taj novac, ali se na te stvari nepotrebno troše sredstva.“ **Muškarac, 32 godine, kosovski Srbin, Zvečan***

Predstavnici opštine Zvečan tvrdili su da nemaju dovoljan budžet čak ni pod normalnim okolnostima. Tvrdili su da budžet pokriva samo plate zaposlenih i ništa drugo. Štaviše, smatrali su da nema dovoljan broj medicinskih radnika za ublažavanje uticaja COVID-19 na zdravlje stanovnika budući da od 2014. godine nije zaposleno novo osoblje. Prema njima, najveći problem je nedostatak novca za različite aktivnosti a opština obično zavisi od dobre volje donatora i volontera. Opštinski predstavnici su takođe smatrali ovo pitanje značajnim pitanjem i istakli nedovoljan broj opštinskih radnika i potrebu da se prioritetno poveća broj radnika.

Većina učesnika u fokus grupi Podujevo bila je obaveštena o iznosu opštinskog budžeta. Međutim, složili su se da opština Podujevo nema dovoljno sredstava za upravljanje i održavanje organizacije u svakom aspektu. Neki učesnici su tvrdili da su gradonačelnici u prošlosti morali biti izuzetno uporni da dobiju sredstva ili imaju koristi od centralnog nivoa za pružanje usluga i poboljšanje uslova u opštini. Na osnovu zajedničkih mišljenja, loše upravljanje opštinskim budžetom doprinelo je nezadovoljavajućem upravljanju situacijom pandemije.

„Ne znam koliko ima/koliko opština može imati, ali mislim da nema dovoljno budžeta. Ne govorim samo za našu opštinu, već za sve opštine na Kosovu. Pošto je potrebno mnogo rada, mislim da budžet nije dovoljan. Bivši opštinski službenici i bivši gradonačelnik morali su nasilno uzeti neke stvari od

države; grantovi, subvencije itd., kako bi mogli da ulažu u opštinu. Možda je i to loše upravljanje. Mislim da je opštini potrebno više državnog budžeta.“ **Muškarac, 22 godine, kosovski Albanac, Podujevo**

Predstavnici opštine Podujevo izjavili su da je situacija u ovoj opštini posebno teška jer su nekoliko meseci upravljali pandemijom bez gradonačelnika i naglasili da se moraju pripremiti za izbore i novu vladu. Uprkos tome, većina učesnika složila se da je opština uzela u obzir ove stvari, i da je obavila dobar posao. Neki učesnici su tvrdili da njihova opština nije iskoristila sav svoj budžet za ublažavanje efekata COVID-19 i izrazili su da su vraćena sredstva krajem 2020. godine mogla da se koriste drugačije. Što se tiče javnih dobara i usluga, predstavnici su verovali da su ih isporučili na efikasan način. Iako se javne usluge nude sa smanjenim brojem osoblja, svi učesnici su bili pozitivni u pogledu aspekta da su potrebe ljudi koji traže pomoć zadovoljene. I u ovoj opštini „Alo, Opština!“ telefonska linija je takođe pomenuta kao jedan od najboljih i najefikasnijih načina na koje je ova opština komunicirala sa svojim stanovnicima i pokazao se kao odličan način za rešavanje zabrinutosti stanovnika i pružanje potrebne pomoći.

Zaključak

Ovo istraživanje ispituje kapacitete i efikasnost opština na Kosovu u suočavanju sa posledicama pandemije COVID-19. Ocenjeno je da li su stanovnici opštine zadovoljni podrškom koju pružaju njihove opštine, da li postoje i funkcionišu komunikacioni kanali, kao i efikasnosti pružanja javnih usluga u kontekstu pandemije. Opažanja u pogledu dovoljnosti opštinskog finansiranja i građanskog angažovanja takođe su merena prikupljenim podacima.

Sveukupni nalazi istraživanja pokazali su da je većina stanovnika smatrala da je opštinska podrška njima i njihovoj porodici neadekvatna, dok se podrška njihovim zajednicama smatrala efikasnijom. Finansijska pomoć porodicama pogođenim pandemijom smatrana je najefikasnijim načinom podrške stanovnicima opština koje su bile predmet ove studije. Subvencionisanje biznisa/kompanija i sve veće mere protiv širenja COVID-19 takođe je istaknuto od strane značajnog broja ispitanika kao važnih vrsta podrške u borbi protiv efekata pandemije.

Svest o opštinskim inicijativama čiji je cilj ublažavanje posledica pandemije bila je različita. Iako su podaci ankete ukazivali na uopšteno nizak nivo svesti među stanovnicima, diskusija u okviru fokus grupa otkrila je da su neki opštinski predstavnici, kao i stanovnici, smatrali da su njihove opštine uspešno implementirale različite mere ublažavanja i podrške.

Činilo se da su informacije o opštinskim inicijativama za upravljanje uticajem pandemije, kao i o javnim raspravama neorganizovane i često nisu lako dostupne. To je dovelo do toga da su neki stanovnici sa određenim demografskim podacima manje informisani od drugih (npr. Ispitanici koji su deo starijih generacija i ne koriste društvene medije). Nasuprot tome, opšti podaci vezani za COVID-19 uglavnom su dobro prihvaćeni putem različitih kanala od strane većine ispitanika u anketi, kao i učesnika fokus grupa.

Rezultati su dalje ukazivali da je nedostatak usklađenih mehanizama za distribuciju informacija o opštinskim događajima, poput javnih rasprava, jedan od glavnih uzroka niskog nivoa građanskog angažmana. Iako je većina opština redovno održavala javne rasprave, kako je predviđeno relevantnim zakonima, većina ispitanika smatra da se takve debate nisu održale. Diskusija u fokus grupama naglasila je ovo pitanje, a različiti učesnici su istakli odsustvo relevantnih informacija i odgovarajuće komunikacione kanale između stanovnika i njihovih opština. Nizak nivo svesti o važnosti građanskog angažovanja identifikovan je kao još jedna prepreka za omogućavanje efikasne razmene između stanovnika i opštinskih uprava na Kosovu.

Sve u svemu, većina ispitanika u anketi smatra da su budžeti i resursi njihovih opština za odgovor na pandemiju dovoljni i nisu doživeli pogoršanje u efikasnosti pružanja javnih usluga. Međutim, različiti kvalitativni nalazi ukazivali su na suprotna shvatanja: nedovoljni budžeti i resursi proizašli iz perioda pre pandemije, nedostatak efikasnog planiranja i budžetskih izdvajanja koja zadovoljavaju potrebe stanovnika, neki su istakli kao faktore koji otežavaju efikasan odgovor na pandemiju od strane opština.

Reference

Garda. „Kosovo: Vlasti ažuriraju spisak opština sa povećanom aktivnošću COVID-19 od 4. decembra /edicija 15”

<<https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/407811/kosovo-authorities-update-list-of-municipalities-with-increased-covid-19-activity-as-of-december-4-update-15>>

Službeni glasnik Republike Kosovo. Zakon br. 03/L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti
<<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12387>>

Demokratski institut Kosova „Proces razvoja opštinskog budžeta za 2019. na Kosovu“ 2019.
<<https://kdi-kosova.org/wp-content/uploads/2020/02/Municipal-Budget-Development-Process-in-Kosovo-ENG-me-ISBN.pdf>>

Odluka Vladinog kabineta na Kosovu.

<<https://kryeministri-ks.net/wp-content/uploads/2020/03/Vendimi-nr.01-11.pdf>>

Odluka Vladinog kabineta na Kosovu.

<<https://kryeministri-ks.net/wp-content/uploads/2020/03/Vendimet-e-Mbledhjes-s%C3%AB-15-t%C3%AB-t%C3%AB-Qeveris%C3%AB-s%C3%AB-Republik%C3%ABs-s%C3%AB-Kosov%C3%ABs.pdf>>

Odluka Vladinog kabineta na Kosovu.

<<https://kryeministri-ks.net/wp-content/uploads/2020/03/Vendim-i-Mbledhjes-s%C3%AB-16-t%C3%AB-t%C3%AB-Qeveris%C3%AB-s%C3%AB-Republik%C3%ABs-s%C3%AB-Kosov%C3%ABs.pdf>>

Intellinews. Kosovo odobrilo paket oporavka od 222,4 miliona evra za 2021

<<https://www.intellinews.com/index.php/kosovo-approves-222-4mn-recovery-package-for-2021-200482/?source=kosovo>>

UNKT. RECAP odluka Izvršnog kabineta Kosova

<<https://drive.google.com/file/d/1mLCGV0Bvgtf91aKvxocwk5PiDmV2U6Jc/view>>

UNKT COVID-19 Ažurirani izveštaj o situaciji. 60<<https://kosovoteam.un.org/sites/default/files/2021-03/SITREP%2060%20-%20Kosovo%20-26032021.pdf>>

Ministarstvo zdravlja na Kosovu

<<https://msh.rks-gov.net/sq/kosova-ka-nisur-sot-vaksinimin-kunder-covid-19/>>

Rojters. „Kosovski premijer dobio prvu vakcinu protiv COVID-19 kako bi podstakao vakcinaciju“

<<https://www.reuters.com/article/us-health-COVID-19-kosovo-vaccine-idUSKBN2BL2BI>>

Aneks 1 Metodologija

Metodologija za ovu istraživačku studiju obuhvatila je anketu sa 500 ispitanika u pet opština na Kosovu, naime, u Kosovu Polju, Podujevu, Prizrenu, Orahovcu i Zvečanu. Pored toga, bilo je devet diskusija u okviru fokus grupa sa učesnicima na Kosovu koji govore albanski i srpski jezik, uključujući kosovske Albance, kosovske Srbe, kosovske Rome, kosovske Aškalije, kosovske Egipćane, kosovske Bošnjake i kosovske Gorance. Sprovedene su dve fokus grupe po opštini sa učesnicima koji govore albanski, odnosno srpski jezik - sa izuzetkom opštine Podujevo gde smo držali samo jednu fokus grupu sa učesnicima koji govore albanski jezik jer u Podujevu gotovo da nema stanovnika koji govore srpskim jezikom. Štaviše, bilo je i pet diskusija fokus grupa sa opštinskim zvaničnicima i odbornicima skupštine opštine.

Uzorak ankete

Istraživanje je sprovedeno u Kosovu Polju, Podujevu, Prizrenu, Orahovcu i Zvečanu. Istraživanje je ciljano na odrasle stanovnike ovih opština sa ciljem da se istraži angažman stanovnika sa lokalnom samoupravom i obrnuto.

Veličina uzorka proporcionalna udelu stanovništva svake od ovih opština na Kosovu bila bi izvodljiva ako bi istraživanje imalo za cilj samo analizu ukupnih rezultata ili nalaza studije, uzimajući u obzir svih pet opština kao celinu. Međutim, takav uzorak ne bi dao značajne rezultate za neke od opština jer bi broj anketa bio veoma nizak s obzirom na to da je njihov udeo stanovništva u celokupnoj populaciji Kosova mali. Stoga, studija koristi uzorke kvota (preko uzoraka) koji omogućavaju krajnju veličinu uzorka koja se sastoji od 100 anketa za tri opštine Kosovo Polje, Podujevo, Orahovac, 150 anketa za Prizren i 50 anketa za Zvečan. Međutim, kada smo razmatrali rezultate za pet opština, primenili smo pondere, tako da svaka opština ima isti udeo kako pokazuju zvanični podaci.

Tabela 8 Uzorak istraživanja po opštinama

Region	Opština	Broj stanovnika ²²	Procenat za Kosovo	Procenat ukupno opština	od pet	Procenat intervjua	Intervjui (kvota)
Priština	Kosovo Polje	34,827	2%	9%		20%	100
Priština	Podujevo	88,499	5%	24%		20%	100
Prizren	Prizren	177,781	10%	48%		30%	150
Prizren	Orahovac	56,208	3%	15%		20%	100
Mitrovica	Zvečan	16,500	1%	4%		10%	50
Ukupno 5 opština		373,815	21%	100%			500
Ukupno Kosovo		1,819,907	100%				

Sa procenjenom populacijom od 373.815 stanovnika u ovih pet opština na Kosovu na osnovu popisa iz 2011. i procene KAS-a, margina greške za ukupan uzorak od 500 intervjua na Kosovu je $\pm 4,38\%$.

Iako je uzorak kvote osigurao dovoljno ispitanika da mogu napraviti analizu na opštinskom nivou, ukupni rezultati na grafikonu prikazani su kao ponderisani da pokažu stvarni reprezentativni nivo svake

²² Ukupna brojka stanovništva predstavljena gore uzeta je iz popisa 2011. (ili merodavne procene gde popisni podatak nije dostupan), dok je birački spisak odraz svih ljudi sa matičnom evidencijom u opštini. U nekim slučajevima, broj biračkih spiskova veći je ili sličan ukupnom broju stanovnika zbog nedovoljnog ažuriranja matične knjige ili značajnog udela ljudi koji su registrovani u opštini, ali koji zapravo žive negde drugde ili u inostranstvu. Izvor: OEBS <https://www.osce.org/mission-in-kosovo/410279>.

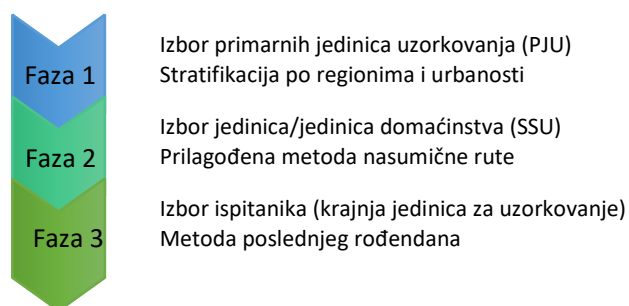
opštine od ukupnog stanovništva cijelih opština. Ponderisanje je tehnika korekcije koju koriste istraživači ankete. Odnosi se na statistička prilagođavanja koja se vrše u anketnim podacima nakon što su prikupljeni radi poboljšanja tačnosti procena ankete. Stoga se tumačenje rezultata vrši na isti način.

Tabela 9 Postupak ponderisanja

Region	Opština	Broj stanovnika ²³	Procenat na Kosovu	Procenat ukupno opština	od pet	Procenat intervjua	Intervjui (kvota)	Procenat nakon ponderisanja
Priština	Kosovo Polje	34,827	2%	9%		20%	100	9%
Priština	Podujevo	88,499	5%	24%		20%	100	24%
Prizren	Prizren	177,781	10%	48%		30%	150	48%
Prizren	Orahovac	56,208	3%	15%		20%	100	15%
Mitrovica	Zvečan	16,500	1%	4%		10%	50	4%
Ukupno za 5 opština		373,815	21%	100%			500	100%
Ukupno za Kosovo		1,819,907	100%					

Napomena: Ukupni rezultati na grafikonu prikazani su kao ponderisani, pa je tako i tumačenje rezultata.

Ukupan profil ispitanika odgovara ukupnom demografskom sastavu na Kosovu, u pogledu pola i starosti. Međutim, polna i starosna distribucija po opštinama ne odgovara ukupnim podacima na Kosovu, jer postoje opštine sa manje/više žena ili muškaraca i starosnih grupa. Istraživanje je sprovedeno putem personalnog intervjua pomoću računara (CAPI), korišćenjem višestepenog uzorkovanja klastera sa stratifikacijom u tri faze:

²³ Ukupna brojka stanovništva predstavljena gore uzeta je iz popisa 2011. (ili merodavne procene gde popisni podatak nije dostupan), dok je birački spisak odraz svih ljudi sa matičnom evidencijom u opštini. U nekim slučajevima, broj biračkih spiskova veći je ili sličan ukupnom broju stanovnika zbog nedovoljnog ažuriranja matične knjige ili značajnog udela ljudi koji su registrovani u opštini, ali koji zapravo žive negde drugde ili u inostranstvu. Izvor: OEBS <https://www.osce.org/mission-in-kosovo/410279>.

Aneks 2 Lista prikaza

Prikaz 1 Profil ispitanika prema polu	11
Prikaz 2 Profil ispitanika prema starosti	11
Prikaz 3 Profil ispitanika po regionima	11
Prikaz 4 Profil ispitanika prema tipu naselja	11
Prikaz 5 Profil ispitanika po obrazovanju	11
Prikaz 6 Profil ispitanika prema nacionalnoj pripadnosti	12
Prikaz 7 Profil ispitanika prema zaposlenju	12
Prikaz 8 Profil ispitanika po bračnom statusu	12
Prikaz 9 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) vas ili vašu porodicu tokom pandemije COVID-19? - po opštinama	14
Prikaz 10 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) vas ili vašu porodicu tokom pandemije COVID-19? -po opštinama, na skali od 5 poena	14
Prikaz 11 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) vas ili vašu porodicu tokom pandemije COVID-19? - prema polu	15
Prikaz 12 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) vas ili vašu porodicu tokom pandemije COVID-19? - po mesečnim prihodima porodice.	15
Prikaz 13 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) svoju zajednicu tokom pandemije COVID-19? - po opštinama	16
Prikaz 14 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) svoju zajednicu tokom pandemije COVID-19? -po opštinama, na skali od 5 poena	17
Prikaz 15 Koliko ste zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji vaša opština podržava (finansijskim sredstvima, donacijama u naturi ili na bilo koji drugi način) svoju zajednicu tokom pandemije COVID-19? - prema polu	17
Prikaz 16 Kakva podrška nedostaje? Šta opština još može učiniti? (otvoreno pitanje - kodirano) - po opštinama	19
Prikaz 17 Da li ste upoznati sa bilo kojom inicijativom koju je vaša opština preduzela u vezi sa COVID-19? - po opštinama	20
Prikaz 18 Da li ste upoznati sa bilo kojom inicijativom koju je vaša opština preduzela u vezi sa COVID-19? – po polu	20
Prikaz 19 Inicijative koje je opština preduzela u vezi sa COVID -19 - po opštinama	24
Prikaz 20 Koliko dobro vas vaša opština obaveštava ili ne obaveštava o pandemiji COVID-19? - po opštinama	25
Prikaz 21 Koliko dobro vas vaša opština obaveštava ili ne obaveštava o pandemiji COVID-19? - po opštinama, na skali do 5	26
Prikaz 22 Koliko dobro vas vaša opština obaveštava ili ne obaveštava o pandemiji COVID-19? - po polu	26
Prikaz 23 Zašto mislite da niste dobro informisani ili uopšte niste informisani? - po opštinama * samo oni koji su odgovorili da ih njihova opština ne obaveštava o pandemiji COVID-19	27
Prikaz 24 Koliko verujete informacijama koje dobijate o pandemiji COVID-19 iz vaše opštine? - po opštinama	28
Prikaz 25 Koliko verujete informacijama koje dobijate o pandemiji COVID-19 od centralnih institucija (na primer NIJK, Ministarstvo zdravlja itd.)? - po opštinama	29
Prikaz 26 Poverenje u distribuirane informacije iz opštine u odnosu na Centralne institucije - na skali od 4 poena, po opštinama	29
Prikaz 27 Koliko verujete informacijama koje dobijate o pandemiji COVID-19 od centralnih institucija (na primer NIJK, Ministarstvo zdravlja itd.)? – celokupno, po polu	30
Prikaz 28 Koliko verujete informacijama koje dobijate o pandemiji COVID-19 od centralnih institucija (na primer NIJK, Ministarstvo zdravlja itd.)? – celokupno, po starosnim grupama	30

Prikaz 29 Kako obično primete informacije u vezi sa COVID-19, o situaciji, merama i podršci dostupnoj u vašoj opštini? - po opštinama	31
Prikaz 30 Kako obično primete informacije u vezi sa COVID-19, o situaciji, merama i podršci dostupnoj u vašoj opštini? – celokupno, po polu	32
Prikaz 31 Kako obično primete informacije u vezi sa COVID-19, o situaciji, merama i podršci dostupnoj u vašoj opštini? - po starosnim grupama	32
Prikaz 32 Kako obično primete informacije u vezi sa COVID-19, o situaciji, merama i podršci dostupnoj u vašoj opštini? – po etničkoj pripadnosti	33
Prikaz 33 Da li su informacije o vašoj opštini koje se odnose na COVID-19 lako razumljive (jasan ne-tehnički jezik, fotografije/video zapisi koji se koriste po potrebi, sažete poruke itd.)? - po opštinama	34
Prikaz 34 Da li vaša opština daje informacije vezane za COVID-19 na vašem maternjem jeziku? - po etničkoj pripadnosti	35
Prikaz 35 Da li vaša opština daje informacije vezane za COVID-19 na vašem maternjem jeziku? - po opštinama	35
Prikaz 36 Da li je vaša opština održala neku javnu raspravu pre izbijanja COVID-19 (pre marta 2020.)? - po opštinama	40
Prikaz 37 Da li je vaša opština održala neku javnu raspravu nakon izbijanja COVID-19 (od sredine marta 2020. do sada)? - po opštinama	41
Prikaz 38 Kako ste bili obavješteni o javnim raspravama nakon izbijanja COVID-19?	42
Prikaz 39 Zna li koliko je javnih rasprava održano nakon izbijanja COVID-19?	42
Prikaz 40 Kako su organizovane javne rasprave nakon izbijanja COVID-19?	42
Prikaz 41 Da li ste učestvovali u nekoj od javnih rasprava održanih nakon izbijanja COVID-19? *samo u slučajevima kada je opština održala javnu raspravu nakon izbijanja COVID-19	42
Prikaz 42 Da li vam se vaša opština obratila na bilo koji drugi način, osim javnih rasprava, nakon početka epidemije? - po opštinama	46
Prikaz 43 Da li ste se sami obratili opštini u vezi sa COVID-19 ili bilo kojom drugom temom od početka epidemije? *samo oni koje njihova opština nije kontaktirala *samo oni koje njihova opština nije kontaktirala	47
Prikaz 44 Recite nam tri glavna prioriteta aspekta na koja bi se vaša opština trebala usredotočiti u borbi protiv štete koju je nanela pandemija? - prvi aspekt koji se pominje	49
Prikaz 45 Da li su finansijska sredstva (tj. Budžet iz Ministarstva finansija, zajmovi, donacije, porezi itd.) dostupna vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljna ili nedovoljna? - po opštinama	51
Prikaz 46 A Da li su finansijska sredstva (tj. Budžet iz Ministarstva finansija, zajmovi, donacije, porezi itd.) dostupna vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljna ili nedovoljna? - po polu	52
Prikaz 47 Da li su ljudski resursi/osoblje (tj. Opštinski službenici, zdravstveni radnici, prosvetni radnici i drugi javni službenici) dostupni vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljni ili nedovoljni? - po opštinama	53
Prikaz 48 Da li su ljudski resursi/osoblje (tj. Opštinski službenici, zdravstveni radnici, prosvetni radnici i drugi javni službenici) dostupni vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljni ili nedovoljni? - po polu	54
Prikaz 49 Da li su infrastrukturni resursi (tj. putevi, železnice, mostovi, tuneli, vodovod, kanalizacija, električne mreže i telekomunikacije, računari, kamere, skeneri) dostupni vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljni ili nedovoljni? - po opštinama	55
Prikaz 50 Da li su infrastrukturni resursi (tj. putevi, železnice, mostovi, tuneli, vodovod, kanalizacija, električne mreže i telekomunikacije, računari, kamere, skeneri) dostupni vašoj opštini za odgovor na COVID-19 dovoljni ili nedovoljni? – po polu	56
Prikaz 51 Nakon izbijanja COVID-19 u martu 2020. godine i do sada, koliko je opština bila efikasna u pružanju javnih usluga?	57
Prikaz 52 Nakon izbijanja COVID-19 u martu 2020. godine i do sada, koliko je opština bila efikasna u pružanju javnih usluga? -po opštinama, na skali od 5 poena	58
Prikaz 53 Zašto je opština bila neefikasna ili vrlo neefikasna u pružanju navedenih usluga? *samo oni koji su rekli da je opština neefikasna ili vrlo neefikasna za barem jednu od navedenih usluga	59

Aneks 3 Lista tabela koje su se koristile

Tabela 1 Da li ove informacije dobijate blagovremeno ili prekasno? - na osnovu vrste svih komunikacionih kanala koji se koriste	34
Tabela 2 Koje druge komunikacione kanale opština treba da koristi za pružanje informacija vezanih za COVID-19 kako bi vas bolje kontaktirala? - otvoreno pitanje, po opštinama	36
Tabela 3 Kako su došli do njih? *samo oni koje je njihova opština na drugi način kontaktirala nakon izbijanja epidemije	47
Tabela 4 Da li ste opštini odgovorili govoreći o svojim brigama i predlozima? *samo oni do kojih se došlo putem e-pošte, SMS-a, telefonskih poziva	47
Tabela 5 Kako ste se obratili? *samo oni koji su sami kontaktirali svoje opštinske uprave	48
Tabela 6 Da li su vaše brige ili predlozi razmotreni? *samo oni koji su sami došli do svoje opštine	48
Tabela 7 Da li je opština objasnila zašto se zahtev ne može u potpunosti/uopšte udovoljiti? *samo oni koji su sami došli do svoje opštine	48
Tabela 8 Uzorak istraživanja po opštinama	66
Tabela 9 Postupak ponderisanja	67

Aneks 4 Demografske karakteristike diskusija u okviru Fokus grupa

Diskusije fokus grupa sa ispitanicima

Podujevo

Datum: 30.04.2021

FG 1 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Starost	Obrazovanje	Zaposlenje	Etnička pripadnost
P1	M	30	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P2	Ž	26	Master	Zaposlen	Albanac
P3	Ž	27	Master	Nezaposlen	Albanac
P4	M	22	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P5	Ž	21	Srednja škola	Nezaposlen	Albanac
P6	M	20	Srednja škola	Zaposlen	Albanac
P7	M	28	Master	Nezaposlen	Albanac

Kosovo Polje

Datum: 07.05.2021

FG 1 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Starost	Obrazovanje	Zaposlenje	Etnička pripadnost
P1	Ž	22	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P2	M	24	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P3	Ž	20	Srednja škola	Nezaposlen	Albanac
P4	Ž	20	Srednja škola	Nezaposlen	Albanac
P5	M	30	Srednja škola	Zaposlen	Albanac
P6	M	27	Srednja škola	Zaposlen	Egipćanin
P7	M	49	Fakultet	Zaposlen	Roma
P8	Ž	27	Srednja škola	Nezaposlen	Roma

Datum: 21.05.2021

FG 2 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Starost	Obrazovanje	Zaposlenje	Etnička pripadnost
P1	M	47	Srednja škola	Zaposlen	Srbin
P2	Ž	43	MA	Zaposlen	Srbin
P3	M	24	Srednja škola	Nezaposlen	Srbin
P4	Ž	18	MA	Zaposlen	Srbin
P5	M	45	Srednja škola	Zaposlen	Srbin
P6	Ž	46	Srednja škola	Zaposlen	Srbin

Prizren

Datum: 29.04.2021

FG 1 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Starost	Obrazovanje	Zaposlenje	Etnička pripadnost
P1	Ž	48	Srednja škola	Nezaposlen	Albanac
P2	Ž	48	Srednja škola	Nezaposlen	Albanac
P3	Ž	31	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P4	Ž	23	Fakultet	Nezaposlen	Rom
P5	M	27	Fakultet	Nezaposlen	Rom
P6	M	21	Srednja škola	Nezaposlen	Aškalija

Datum: 21.05.2021

FG 2 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Starost	Obrazovanje	Zaposlenje	Etnička pripadnost
P1	M	44	Srednja škola	Zaposlen	Goranac
P2	M	48	Srednja škola	Nezaposlen	Srbin
P3	M	42	Srednja škola	Nezaposlen	Srbin

P4	Ž	18	Srednja škola	Nezaposlen	Bošnjak
P5	Ž	19	Srednja škola	Nezaposlen	Bošnjak
P6	Ž	19	Srednja škola	Nezaposlen	Bošnjak

Orahovac

Datum: 21.05.2021

FG 1 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Starost	Obrazovanje	Zaposlenje	Etnička pripadnost
P1	M	38	Srednja škola	Zaposlen	Srbin
P2	M	27	Fakultet	Nezaposlen	Srbin
P3	M	26	Fakultet	Nezaposlen	Srbin
P4	Ž	22	Srednja škola	Nezaposlen	Srbin
P5	M	30	Srednja škola	Nezaposlen	Srbin
P6	Ž	24	Srednja škola	Nezaposlen	Srbin

Datum: 04.06.2021

FG 2 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Starost	Obrazovanje	Zaposlenje	Etnička pripadnost
P1	Ž	30	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P2	M	21	Srednja škola	Zaposlen	Albanac
P3	M	23	Srednja škola	Nezaposlen	Albanac
P4	M	48	Fakultet	Nezaposlen	Rom
P5	Ž	28	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P6	M	28	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P7	Ž	25	Fakultet	Zaposlen	Albanac

Zvečan

Datum: 12.05.2021

FG 1 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Starost	Obrazovanje	Zaposlenje	Etnička pripadnost
P1	M	27	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P2	M	48	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P3	Ž	46	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P4	M	36	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P5	Ž	24	Srednja škola	Nezaposlen	Albanac
P6	M	27	Fakultet	Zaposlen	Albanac
P7	Ž	21	Srednja škola	Nezaposlen	Albanac

Datum: 21.05.2021

FG 2 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Starost	Obrazovanje	Zaposlenje	Etnička pripadnost
P1	M	32	MA	Nezaposlen	Srbin
P2	Ž	41	MA	Zaposlen	Bošnjak
P3	Ž	20	Srednja škola	Nezaposlen	Srbin
P4	M	40	Srednja škola	Zaposlen	Srbin
P5	Ž	29	Srednja škola	Nezaposlen	Bošnjak
P6	M	27	Srednja škola	Nezaposlen	Srbin

Diskusije fokus grupa sa opštinskim zvaničnicima i odbornicima u SO

Podujevo

Datum: 20.04.2021

FG 1 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Pozicija u opštini	Etnička pripadnost
P1	Muškarac	Direktor za ekonomsko planiranje i razvoj	Albanac
P2	Žena	Šef sektora za registraciju biznisa	Albanac
P3	Muškarac	Šef zdravstvenog sektora	Albanac
P4	Žena	Šef sektora za budžet i finansije	Albanac
P5	Muškarac	Šef sektora za ekonomiju	Albanac

Zvečan

Datum: 20.04.2021

FG 2 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Pozicija u opštini	Etnička pripadnost
P1	M	Odeljenje za finansije/službenik za troškove	Srbin
P2	Ž	Član Skupštine opštine	Srbin
P3	M	Šef odeljenja za zdravstvo	Srbin
P4	M	Član Skupštine opštine/Odeljenje za zdravstvo	Srbin
P5	Ž	Poslovni centar	Srbin
P6	Ž	Član Skupštine opštine	Srbin

Kosovo Polje

FG 3 Datum: 16.06.2021

Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Pozicija u opštini	Etnička pripadnost
-----------	-----	--------------------	--------------------

P1	Muškarac	Član Skupštine opštine iz LDK	Albanac
P2	Žena	Član Skupštine opštine iz LVV	Albanac
P3	Muškarac	Član Skupštine opštine iz LVV	Albanac
P4	Muškarac	Direktor ekonomskog razvoja i načelnik Štaba za hitne slučajeve tokom pandemije	Albanac
P5	Muškarac	Direktor direktorijata za inspekciju	Albanac
P6	Muškarac	Član Skupštine opštine iz PDK	Albanac

Prizren

Datum: 17.06.2021

FG 4 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Pozicija u opštini	Etnička pripadnost
P1	M	Član Skupštine opštine - VV	Albanac
P2	Ž	Član Skupštine opštine - VV	Albanac
P3	M	Direktor za planiranje i ekonomski razvoj	Albanac
P4	Ž	Član Skupštine opštine	Albanac
P5	Ž	Član Skupštine opštine	Albanac
P6	Ž	Direktor za zdravstvo	Albanac

Orahovac

Datum: 30.06.2021

FG 5 Profil učesnika:

Učesnik #	Pol	Pozicija u opštini	Etnička pripadnost
P1	M	Direktor za javne usluge	Albanac
P2	Ž	Direktor omladine, sporta i kulture	Albanac
P3	M	Direktor za ekonomiju, razvoj i turizam	Albanac
P4	M	Direktor za zdravstvo i socijalno staranje	Albanac
P5	Ž	Direktor opštinske uprave	Albanac

